

**Grupul de Lucru pentru aderarea
Republicii Moldova la O.M.C.**

Revizuire

**RAPORTUL GRUPULUI DE LUCRU PENTRU
ADERAREA REPUBLICII MOLDOVA LA O.M.C.**

I. INTRODUCERE:

1. Guvernul Republicii Moldova (în continuare denumită Moldova) a înaintat cererea de aderare la Acordul General pentru Tarife și Comerț în noiembrie 1993. La ședința din 17 decembrie 1993, Consiliul reprezentanților la GAT 1947 a înființat Grupul de Lucru pentru examinarea cererii Guvernului Republicii Moldova privind aderarea la Acordul General în baza articolului XXXIII și de a transmite Consiliului recomandări, care pot concluda un proiect de Protocol de aderare. Relațiile de membru la Grupul de Lucru a fost deschisă pentru toate părțile contractante care au dorit să fie incluse în aceasta. Urmare rezultatelor Rundei Uruguay, Moldova a solicitat aderarea la Organizația Mondială de Comerț (O.M.C.) în baza Articolului XII al Acordului de la Marrakesh privind crearea Organizația Mondială de Comerț. Având în vedere Decizia Consiliului General al Organizației Mondiale a Comerțului (O.M.C.) adoptată în data de 31 ianuarie 1995, fostul Grup de Lucru pentru aderarea Republicii Moldova la GATT 1947 a fost transformat într-un Grup de Lucru pentru Aderarea la O.M.C. Termenii de referință și membrii Grupului de Lucru au fost indicate în documentul WT/ACC/MOL/Rev.2.

2. Grupurile de Lucru întrunite la 17 iunie 1997, 18 Martie 1998, 19 iulie 1999 și [ ] 2000 au fost prezidate de Dl M. Kumar (India).

II. DOCUMENTAȚIA

3. Înainte de aceasta, Grupul de Lucru a utilizat ca bază pentru discuțiile sale Memorandumul Regimului Comerțului Exterior al Moldovei (WT/ACC/MOL/2 și suplimentul 1 și 2), precum și întrebările transmise de către țările-membre Moldovei privind regimul comerțului exterior al Moldovei, împreună cu răspunsurile acestora WT/ACC/MOL/3 și corigendumul 1, suplimentul 1 și 2; WT/ACC/MOL/4 și suplimentul 1 și corigendumul 1; WT/ACC/MOL/8 și suplimentul 1; WT/ACC/MOL/8 și suplimentul 1; WT/ACC/MOL/9, suplimentul 1 și corigendumul 1; WT/ACC/MOL/11; WT/ACC/MOL/25; WT/ACC/MOL/28 și WT/ACC/MOL/30 și altă informație transmisă de autoritățile Moldovei (WT/ACC/MOL/5 și corigendumurile 1 și 2, WT/ACC/MOL/6, WT/ACC/MOL/10, WT/ACC/MOL/12-24, WT/ACC/MOL/29 și WT/ACC/MOL/31-35 și WT/ACC/MOL/36, add.1 și add.2). Guvernul Republicii Moldova a pus la dispoziția Grupului de Lucru documentele menționate în anexa nr. 1.

- Constatare introductivă

4. În declarația introductivă, reprezentantul Moldovei a spus că de la proclamarea independenței Moldova a urmat viguros, într-un cadru democratic, reformele economiei de piață, necătând la dificultățile economice și politice. Integrarea deplină în economia mondială și continuarea diversificării relațiilor economice a Moldovei cu alte țări, sînt obiectivele principale ale eforturilor Guvernului de reformare. Guvernul Republicii Moldova crede că aceste obiective pot fi atinse numai prin politici comerciale accentuate prin specializarea în baza avantajului comparativ internațional. Din această cauză, prioritatea Moldovei este aderarea la Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și dorința de a finaliza negocierile pentru calitatea de membru cu țările-membre cît mai repede posibil.

5. Constituția Republicii Moldova adoptată de către Parlament în iulie 1994 se menționează că: "Economia țării este orientată spre piață și societate, se bazează pe proprietatea publică și privată și libera concurență". Art. 1 declară că Republica Moldova este un stat democratic, reglementat de lege. Art. 9 asigură drepturile proprietății private și art.126 definește caracteristicile generale ale economiei ca fiind orientată spre societate și bazată pe drepturile proprietății private și publice și pe principiile pieței libere. Reprezentantul Republicii Moldova a remarcat că Moldova continuă să fie o țară în tranziție, economia căreia trece printr-un proces de ajustare structurală în scopul corectării dependenței excesive față de producția primară. Inițial, inflația a scăzut în aprilie 1996 la rata lunară de 1,1% de la 32% în februarie 1993. Deficitul bugetar în anul 1995 a constituit 4,9% din PIB. Rata de schimb a leului, care a fost introdus în anul 1993, în luna mai 1995 era aproximativ de 4,5 lei față de dolarul SUA. Urmând perioada de stabilizare a primului trimestru a anului 1999, valuta a căzut sub presiune în mai-iunie depreciindu-se permanent la 12 lei la un dolar SUA, înainte să se restabilească la 11 lei la 1 dolar SUA la începutul lui iulie 1999. Această situație a fost condiționată de criza financiară din regiune și de dezvoltările curente pe piețele financiare. La mijlocul anului 1999 valoarea leului moldovenesc a scăzut mai bine de 65 % față de dolarul SUA, ceea ce a condiționat creșterea inflației. Astfel la finele anului 1999 rata de schimb a atins 12 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA. Șocul real și financiar al crizei economice din Rusia și în regiune, continuă să influențeze în mare măsură economia Moldovei, astfel după cum arată și colapsul de 35% a exportului din prima jumătate a anului 1999. Necătând la aceste greutăți autoritățile sunt convinse de necesitatea unui liber, flotant regim de schimb valutar determinat de piață și rămânând convinse pentru menținerea tranzacțiilor internaționale curente libere de la oricare restricții, care ar putea contravine obligațiilor Articolului VIII, secțiunea 2, 3 și 4 al Acordului cu Fondul Monetar Internațional. Grupul de Lucru a revăzut politicile economice și regimul comerțului exterior al Republicii Moldova și posibili termeni a unui proiect de Protocol de aderare la O.M.C. Părerile exprimate de membrii Grupului de Lucru la diferite aspecte privind regimul comerțului exterior al Moldovei și privind termenii și condițiile de aderare a Moldovei la O.M.C. sunt sumarizați mai jos în paragrafele 7-235.

6. Membrii Grupului de Lucru au salutat cererea Moldovei de a adera la OMC, remarcând că Moldova a urmat hotărâtor reformarea economică și liberalizarea comerțului. Ei au exprimat un suport esențial pentru aderarea cât mai rapidă a Moldovei în baza angajamentelor inteligibile de acces pe piață și implementarea prevederilor Acordurilor OMC.

III. POLITICILE ECONOMICE

- Politicile monetare și fiscale

7. Ca răspuns la solicitările de informație, Reprezentantul Republicii Moldova a spus că toate sectoarele-cheie, și anume, agricultura, industria prelucrătoare, de construcții, conform rezultatelor anului 1998 în comparație cu anul 1997, au înregistrat un declin. Agricultura privată a devenit foarte importantă în Moldova, în acest sens a avut loc restructurarea gospodăriilor agricole. Informația pentru prima jumătate a anului 1998 a arătat că numărul întreprinderilor înregistrate cu participarea capitalului străin a crescut foarte rapid. Datele pentru primele nouă luni ale anului 1998 arată că nivelul populației ocupate a scăzut cu 7,4% în comparație cu anul 1997. Acesta a fost declinul primei perioade a anului 1998. În această perioadă, agricultura și industria prelucrătoare au înregistrat un declin de 11%, comerțul cu ridicata și cu amănuntul a scăzut cu 15,5%, de asemenea și în construcții s-a înregistrat o reducere de 16,6% față de anul precedent. Dependența față de mărfurile și serviciile importate a scăzut de la 64% din PIB în 1997 până la 51% în anul 1999. În anul 1999 deficitul comercial a atins aproximativ 123,08 milioane dolari SUA comparativ cu 388,09 mln. USD în anul 1998. Totuși, în anul 1999 Republica Moldova a participat la răscumpărarea bonurilor eliberate în favoarea Întreprinderii "Gazprom" în valoare de 140 mln. USD și în anul 2000 a restructurat împrumuturile acordate de Rusia, precum și creditele acordate de AKA, KFW, etc. în condiții favorabile. Aceasta a îmbunătățit semnificativ situația Moldovei în ceea ce privește datoriile debitoare. În prezent, Republica Moldova este la curent cu obligațiile sale externe și nu are nici un fel de datorii.

8. Reprezentantul Republicii Moldova a adăugat, că Guvernul nu oferea credite comerciale. Totuși, Guvernul oferea împrumuturi cu garanții, eliberate pentru prevenirea riscului de cel puțin 5% din suma totală a împrumutului, care era plătit în Fondul de riscuri. Garanțiile de stat puteau fi eliberate numai până la suma totală, care nu depășea suma depusă în Fondul de riscuri, înființat prin Legea Nr. 943-XIII din 18

iulie 1996 “Cu privire la datoriile de stat și garanțiile de stat”. Contribuțiile la Fondul de riscuri erau luate din buget și de la beneficiarii garanțiilor de stat. În anul 1997, 75 milioane lei moldovenești au fost puși în circulație ca garanții interne și 5 milioane USD ca garanții externe. În anul 1998, 100 milioane lei moldovenești au fost puși în circulație ca garanții interne și 39 milioane USD drept garanții externe pentru împrumuturile acordate de BERD (Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare). Se aștepta ca odată cu începerea procesului de privatizare a sectorului energetic, contribuțiile bugetului la Fondul de Riscuri să fie treptat redus. Începând cu anul 1999, Legea Bugetului de Stat interzice asigurarea garanțiilor de stat și de atunci nu s-a eliberat nici o garanție externă.

9. Reprezentantul Moldovei a remarcat că anul 1998 a fost foarte dificil pentru Moldova. Ambii factori exogeni așa ca politica financiară instabilă și managementul nesatisfăcător în sectorul energetic, și factorii exogeni așa ca criza financiară din Rusia au avut un impact negativ asupra economiei Republicii Moldova. Această criză se caracterizează prin scoaterea capitalului din țară, deprecierea valutei naționale, o depreciere semnificativă a rezervelor valutare, creșterea restanțelor la cheltuieli și finanțarea deficitară a bugetului numai prin intermediul creditelor acordate de Banca Națională. În anul 1998 a existat un declin economic de 8,5, în special din cauza impactului sever al crizei din Rusia asupra exporturilor. De asemenea, în anul 1998 s-a redus și producția industrială și agricolă. În același timp, consumul final a depășit PIB-ul și a constituit 102%, a scăzut deficitului comercial de la 26.4 % din BIP în 1998 la 14,82% în anul 1999. În anul 1999 exportul și importul au înregistrat o reducere exportul cu 27,1% și importul cu 42,6% în comparație cu 1998.

10. Anii de finanțare redusă, mai ales străină, și reformele structurale lente și incomplete s-au sfârșit cu deficite bugetare excesive și datorii crescânde față de sectorul public. Rezultatele scontate pentru bugetul anului 1998 s-au dovedit a fi nerealistice și necesitau revizuirii considerabile. În a doua jumătate a anului 1998, Guvernul a fost nevoit să reducă cheltuielile pentru asigurarea relansării relațiilor cu FMI și pentru adaptarea opțiunilor limitate de finanțare. A apărut necesitatea reducerii drastice a cheltuielilor față de producția reală așteptată pentru aflulxul veniturilor. Un mare articol de plată erau datoriile publice, care în 1998 au atins 421,2 mln. lei, inclusiv 182,4 mln. lei datoria externă. Cota parte al datoriilor publice în cheltuielile bugetului consolidat au crescut la 13,9% în anul 1998. Investițiile de capital, din contra, au rămas în stagnare și la un nivel jos în comparație cu cheltuielile publice. Anii 1998 și 1999 au fost considerați ca ani cu cele mai înalte plăți pentru acoperirea datoriilor. În decembrie 1998 Moldova a reușit să achite plasamentul privat al Merrill Lynch. În anul 1999 Moldova a reușit să ramburseze sume considerabile al eurobondurilor sale (7,45 mln.USD) și de a face o răscumpărare reușită a bonurilor Gazprom-ului (140 mln. USD).

11. În legătură cu această situație dificilă, Guvernul și Banca Națională a Moldovei (BNM) au încercat să stabilizeze economia și să evite spirala inflaționistă și deprecierea în continuare a monedei naționale, continuând restructurarea și astfel să condiționeze creșterea, să evite neachitarea bonurilor de trezorerie, să renegocieze datoriile externe și restanțele la datoria externă, și să creeze o ambianță de politică stabilă și credibilă pentru restabilirea încrederii și creșterii economice. Legea privind Bugetul pentru anul 1999 a fost aprobat de Parlament în decembrie 1998, scopul căruia a fost reducerea cheltuielilor în domeniile importante. Scopul Politicii Monetare și Politicii de creditare a Băncii Naționale pentru anul 2000 era de a reduce rata inflației de la 41% la 15%. Programul prevedea ca până la sfârșitul anului 2000, oferta valutara trebuie să crească cu 2% și să atingă nivelul de 2, 54 mld lei, baza monetară – la nivelul de 1,34 mld lei și volumul împrumuturilor direct plasate în economia națională - cu 17,3 % la nivel de 2 mld lei. Pentru a implementa aceasta s-a planificat să se diminueze coeficientul de lichiditate bancară de la 0,82 la 0,80 și treptat de a reduce rata rezervei obligatorii de la 15% la 8%. Cea din urmă măsură a fost necesară pentru a scoate presiunea asupra sistemului bancar fragil. Ca rezultat al reluării împrumuturilor de către FMI, rezervele valutare au crescut și se aștepta să crească din nou odată cu creditul de 35 mln. USD de la Banca Mondială. În ciuda faptului că intrările care trebuiau să fie efectuate de către Instituțiile Financiare în 2000, nu au existat, Banca Națională a reușit să consolideze rezervele sale internaționale la un nivel suficient pentru a îndeplini obligațiile externe ale țării și să le mențină până la 200 USD milioane, nivelul atins la sfârșitul anului 1999. Deprecierea leului moldovenesc în 1999 a fost mai mică comparativ decât în anul 1998. Totuși, o evitare absolută a deprecierei valutei naționale nu a fost posibilă. În 1999 deprecierea nominală a ratei de schimb a leului moldovenesc a fost de 28,2 % comparativ cu 44% în anul 1998. În termeni reali, datorită flotării ratei de schimb, paritatea puterii de cumpărare dintre dolar

si leul moldovenesc a fost menținută. In 1999 rata de schimb reala a fost 100,5%, indicând 0,5 % a aprecierii reale, comparata cu 35 % a deprecierei reale a anului precedent.

12. Reprezentantul Moldovei a menționat ulterior că datoria externă in anul 2000 a ajuns la 1 mlrd. USD sau aproximativ 89,6% din PIB. In ciuda acestui fapt, dificultățile deservirii datoriei au fost severe, Republica Moldova a reușit sa achite obligațiile externe si sa restructureze sectorul extern. Totuși, finanțările ulterioare străine au fost esențiale, și Moldova a căutat noi surse alternative de finanțare. UE a oferit 15 mln de Euro. Banca Mondială posibil va oferi maximum 60 milioane USD, in particular 35 milioane USD de la o programă de ajustare structurală, care a fost suspendată în 1997 și încă 25 milioane USD prin Asociația de Dezvoltare Internațională. Guvernul intenționează să folosească unele din sumele încasate de la privatizarea întreprinderii “Moldtelecom”, etc. în scopul achitării datoriei. Banca Mondiala si alți parteneri vor iniția programe comune privitor la dezvoltarea strategii de reducere a sărăciei.

- Schimburile comerciale externe și sistemele de plată

13. Reprezentantul Moldovei a spus că Moldova a devenit membru al Fondului Monetar Internațional (FMI) la 12 August 1992, după achitarea cotei inițiale în valoare de 123,2 mln. DST (Drepturi Speciale de Tragere). Reprezentantul Moldovei a menționat că Moldova ca membru al FMI a acceptat și obligațiile care reiese din Articolul VIII a Acordului FMI. Moldova s-a întâlnit deja cu standardele acestui Fond în ceea ce privește convertibilitatea contului curent și a primit asistență de la FMI în domeniul politicii monetare. În data de 3 aprilie 1996 a fost semnat Memorandumul cu privire la programul de cooperare cu FMI. El a spus că Moldova nu va impune sau nu va intensifica restricții de schimb, nu va introduce sau modifica practici multiple valutare, nu va semna acorduri bilaterale de plată care nu corespund Articolului VIII a Acordului FMI, de asemenea, nu va introduce și nu va intensifica restricții la import în scopul balanței de plăți.

14. Reprezentantul Moldovei a spus că la 30 iunie 1995 Moldova a acceptat obligațiile Articolului VIII, Secțiunile 2,3 si 4 a Acordului FMI, care permite liberalizarea schimburilor valutare curente. Aceasta de fapt înseamnă convertibilitatea valutei naționale - leul, care permite persoanelor juridice sa cumpere si sa vândă liber valuta pentru toate tranzacțiile internaționale curente si pentru anumite operațiuni de capital. Totuși, datorită cererii crescânde pentru valută străină, Banca Națională a Republicii Moldova a hotărât ca cursul de schimb să fie calculat în baza unui curs mediu ponderat al tuturor tranzacțiilor efectuate în valută străină dintre băncile comerciale. Au fost unele restricții referitor la schimburile externe și a tranzacțiilor în valuta străina, care au fost subiectul reglementării schimburilor externe de către Banca Naționala. In conformitate cu Legea Republicii Moldova “Cu privire la Reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe” adoptată de Parlament la 29 ianuarie 1998, termenii de repatriere sunt stabiliți după cum urmează: i) în contractele privind importul și reimportul bunurilor și serviciilor, plățile trebuie sa fie repatriate timp de 90 de zile de la ziua stabilită; ii) contractele de export prevăd următorii termeni de repatriere; 90 de zile pentru bunurile strategice, 180 de zile pentru alte bunuri, timp de un an pentru bunurile exportate in regim fiscal, de la data livrării produselor. Nu sunt restricții privitor la numărul de conturi bancare deținute de agenții economici in valuta străina cit si in cea națională. Dacă persoanele juridice rezidente timp de 7 zile bancare, din momentul cumpărării valutei străine nu au utilizat această valuta cumpărata pentru achitarea cu nerezidentul, aceste persoane juridice, cu excepție băncile autorizate, sunt obligate să ofere această valută pentru vânzare la una din băncile autorizate. Persoanele juridice străine pot deschide conturi in lei moldovenești fără autorizarea Băncii Naționale a Republicii Moldova. Persoanele nerezidente din CSI au dreptul să deschidă conturi in lei moldovenești numai cu permisiunea Băncii Naționale a statului respect.

- Regimul investițiilor

15. Reprezentantul Moldovei a spus că începând cu anul 1994, un obiectiv major al politicii economice naționale a fost promovarea unui mediu de afaceri transparent și legal atât pentru investitori autohtoni, cât și pentru cei străini. Pentru atragerea investițiilor, Moldova a creat o bază juridică și instituțională și a introdus motivări și garanții pentru investitorii străini. El a constatat că prevederile juridice generale cu privire la investițiile străine sînt stipulate: a) în Legea Fundamentală – Constituția Republicii Moldova adoptată de Parlament pe 29 iulie, 1994. Conform articolului 126 a Constituției, statul garantează

inviolabilitatea investițiilor din partea persoanelor juridice și fizice, inclusiv și străinii; b) în Legea - nr.998-XII din 1 aprilie 1992 “Cu privire la investițiile străine”, care stipulează implicarea și protecția investitorilor străini, prevede reglementări legale, structurale și economice pentru activitatea investitorilor străini și întreprinderilor din Moldova care oferă motivații vamale și tarifar foarte bine definite.

16. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că pe lângă legislația referitoare la investițiile străine, companiile cu capital străin și investitorii străini sunt subiecți ai legislației privind relațiile între persoanele fizice și juridice locale; norme, convenții internaționale la care Republica Moldova este parte și țările cu care Moldova a stabilit acorduri de protejare reciprocă a investițiilor. În conformitate cu Articolul 3 al Legii “Cu privire la investițiile străine”, sunt scutite de taxe contribuțiile pentru formarea și lărgirea capitalului public al întreprinderilor. Dreptul întreprinderilor cu capital străin care pot să profite de facilități vamale este confirmat de Articolul 35-37 a Legii “Cu privire la investițiile străine”. Acțiunile întreprinse pentru stimularea investițiilor străine includ: a) activele în formă de mărfuri care fac parte și sînt utilizate pentru mărirea cotei companiei sînt scutite de taxe vamale; b) întreprinderea cu investiții străine se scutește de plata taxelor vamale pentru acele bunuri (materie primă, semifabricate etc.) importate pentru a fi folosite la fabricarea articolelor pentru export; c) companiile cu investiții străine a căror sumă de pășește de 250 mii dolari SUA și 50% din venitul net provine de la marketingul bunurilor proprii primesc 50% taxa pe venit pentru perioada de primii 5 ani de activitate; d) companiile cu investiții străine care depășesc un 1 mln. dolari SUA sînt scutite de taxa pe venit pentru perioada de primii 3 ani, care prevăd că nu mia puțin de 80 % din taxa calculată trebuie să fie investită pentru dezvoltarea activității; e) investitorilor străini li se garantează repatrierea profiturilor proprii și capitalului. Aceste facilități se aplică asupra investițiilor efectuate până la 1 ianuarie 2000. Totuși, aplicarea acestor măsuri este împiedicate în primul rând de criza economică.

17. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut informații cu privire la prevederile de bază care reglementează investiția și orice restricție sau măsuri înregistrate, care afectează investițiile străine. Reprezentantul Moldovei a confirmat că fostul monopol de stat în comerțul exterior a fost anulat. Cele mai importante prevederi juridice sunt Art. 9 al Constituției, care prevede inițiativa liberă economică și concurența liberă. Criteriile pentru înregistrarea întreprinderilor sunt expuse în Legea din 3 ianuarie 1992 “Cu privire la întreprinderi și antreprenoriat”. De asemenea, există niște cerințe adiționale pentru unele genuri de activitate, cum ar fi activitatea bancară, asigurările, întreprinderile mixte create în conformitate cu următoarele legi: “Cu privire la Instituțiile Financiare”, “Cu privire la asigurare” și “Cu privire la societățile pe acțiuni”. Înregistrarea întreprinderilor cu investiții străine (cu excepția băncilor, sucursalelor și filialelor acestora), a filialelor, a reprezentanțelor comercial-economice și a asociațiilor acestora se efectuează de către organul de stat împuternicit de către Guvern. Înregistrarea băncilor cu investiții străine, a sucursalelor și filialelor acestora se efectuează de către Banca Națională a Moldovei. Modalitatea și termenii de înregistrare sînt similari celor prevăzuți pentru înregistrarea întreprinderilor autohtone. (Art.13 a Legii “Cu privire la investițiile străine”).

18. Ca răspuns la întrebările adiționale, reprezentantul Moldovei a spus că în conformitate cu Art. 11 al Legii “Cu privire la investițiile străine”, pentru înființarea întreprinderilor cu o cotă de participare străină mai mare de 5 milioane USD se solicită aprobarea autorităților antimonopoliste. Posibilele restricții a concurenței de către companiile autohtone sunt examinate în conformitate cu Art.8 al Legii “Cu privire la limitarea activității de monopol și dezvoltarea concurenței”. Agenția de stat pentru Protecția Mediului Ambient și Serviciul sanitar-epidemiologic de Stat nu fac careva diferențieri în aprobare pentru investitorii străini și autohtoni.

19. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă investitorii străini sunt protejați de la exproprierea sau naționalizarea bunurilor lor. Reprezentantul Moldovei a menționat că Art. 39 al Legii “Cu privire la investițiile străine” garantează investițiile străine de la expropriere (naționalizare, sau altor măsuri similare), cu excepția în cazul când această expropriere este aplicată pentru anularea unui scop public în bază nediscriminatorie. În cazul exproprierii unor investiții străine, Legea “Cu privire la investițiile străine” cere ca acestui investitor străin să-i fie plătită o compensație promptă, adecvată și efectivă. Compensația trebuie să fie plătită în termen de trei luni de la momentul aplicării măsurii respective, incluzând dobânda bancară aferentă, calculată până la data plății. Mai mult ca atât, Legea “Cu privire la investițiile străine” garantează dreptul investitorului afectat să ceară, în modul stabilit de legislație, verificarea legalității exproprierii, naționalizării sau altor măsuri similare, precum și a corectitudinii

cuantumului compensației. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova au luat un șir de măsuri pentru atragerea investițiilor în țară, creând o bază legală stabilă și asigurând niște stimulări, eliberări și garanții efective pentru investitorii străini. Constituția Republicii Moldova, Legea "Cu privire la investițiile străine" și acordurile bilaterale pentru promovarea și protejarea investițiilor străine, pe care Moldova le-a semnat cu alte țări, creează un regim de protecție a investițiilor străine. Începând cu 9 iunie 1993 Moldova este membru al Agenției Multilaterale de Garantare a Investițiilor (MIGA). Moldova are încheiate acorduri bilaterale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor cu: Turcia, Polonia, Germania, SUA, China, Kuwait, Iran, România, Elveția, Grecia, Olanda, Luxemburg, Finlanda, Ungaria, Bulgaria, Marea Britanie, Cehia, Israel, Franța, Italia, Uzbekistan, Georgia, Rusia, Belarus. Aceste acorduri intenționează să creeze și să mențină condiții favorabile pentru investițiile investitorilor uneia din țări pe teritoriul Republicii Moldova și să intensifice cooperarea economică cu un beneficiu reciproc, la fel ca și să încurajeze investițiile dintre părți, în mod primar garantând tratamentul național, neexproprierea și transferurile nerestricționate de fonduri investiționale din investiții.

- Proprietatea de stat și privatizarea

20. Reprezentantul Moldovei a menționat că Moldova a inițiat programul său de privatizare în anii 1993, prin adoptarea Legii nr.1333-XII din 12 martie 1994. În primii doi ani, au fost privatizate 577 întreprinderi mari, mijlocii și mici, împreună cu aproximativ 50% din proprietatea statului. Aproximativ 800 mii de cetățeni ai Republicii Moldova au participat la acest proces. Deoarece programul de privatizare nu a fost îndeplinit în 1994 a fost propus un nou program de privatizare pentru anii 1995-1996. Cea de-a doua fază a procesului de privatizare a presupus intensificarea privatizării, inclusiv privatizarea multilaterală prin cote patrimoniale; creșterea proprietății private și importanța sectorului privat, restructurarea economiei, dezvoltarea pieței capitalului și a infrastructurii; crearea unui nou sistem de organizare a companiilor, precum și a altor legi pentru protecția drepturilor de proprietate. În anul 1996 acest plan a atins o serie de obiective – distribuirea mijloacelor acumulate de la privatizare, crearea pieței hârtiilor de valoare și liberalizarea proprietății asupra imobilului. La sfârșitul acestei perioade în economia Moldovei prevala sectorul privat, deținând 60% din producția industrială, 70% din serviciile oferite de către comerțul cu amănuntul și sectorul serviciilor publice și 44% din construcțiile capitale și transport. Au fost privatizate aproximativ 74% din numărul total de întreprinderi, inclusiv 93% de întreprinderi prelucrătoare a materiei prime agricole; 82% - întreprinderi ale industriei ușoare, 95% din serviciile comerciale și sociale. Aproximativ 1 mln. de cetățeni erau proprietari de pământ.

21. Pe parcursul procesului de privatizare, cetățenii Republicii Moldova au avut acces liber la procesul de privatizare, direct sau prin intermediul fondurilor de investiție, 53 companii fiduciare, create pentru atingerea acestui scop. Cu contribuția acestor instituții au fost investite aproximativ 2/3 din activele statului au fost privatizate cu o valoare mai mare de 1,2 mlrd. lei. Mai recent, s-a creat un sistem republican de licitație cu subscriere. Acest sistem a permis cetățenilor accesul liber la procurarea acțiunilor, a asigurat echilibrul dintre cerere și oferta de acțiuni, astfel micșorând considerabil timpul și resursele organizatorilor și participanților la licitație. Prin această metodă s-a privatizat aproximativ 1,1 mii întreprinderi, ceea ce constituie 90% din întreg patrimoniul supus privatizării.

22. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1999 – 2000", a extins Programul de Privatizare pentru anii 1997 - 1998. Programul de privatizare pentru anii 1999 - 2000 s-a extins asupra tuturor sectoarelor și ramurilor economiei naționale, cu niște excepții limitate. Întreprinderile din următoarele domenii au fost propuse pentru o privatizare completă: textile și îmbrăcăminte, electronică, construcții de mașini, producerea produselor chimice și a mobilei, bunurilor din piele, produselor alimentare și întreprinderile pentru producerea ambalajului, precum și hotelurile, magazinele, benzinăriile și cafenelele. Nu există condiții specifice pentru investitorii străini în ceea ce privește participarea lor la programele de privatizare altele decât cele aplicate pentru investitorii autohtoni. Au dreptul să participe la Programul de privatizare atât persoanele juridice cât și cele fizice. Ca răspuns la întrebări, reprezentantul Republicii Moldova a menționat că Articolul 9 al Legii menționate mai sus specifică careva tipuri de întreprinderi care nu pot fi privatizate așa întreprinderi care constituie activele naționale principale. Alte sectoare care în prezent nu fac obiectul privatizării țin de transportul aerian și cel feroviar, sistemul de învățământ și de ocrotire a sănătății. El a menționat totuși, că Guvernul Republicii Moldova poate să decidă ulterior despre privatizarea sectoarele menționate mai sus.

23. Ca răspuns la următoarele întrebări referitor la diferența dintre ”firmele privatizate” și “ obiectele privatizate”, reprezentantul Moldovei a stabilit că obiectele privatizate sunt activele anterior atașate la întreprinderile publice, dar neavând tangență cu activitatea lor de bază. Așa obiecte ca, de exemplu, spălătoriile, școlile, caselor de cultură, holurilor, brutăriilor, au fost privatizate separat de activele întreprinderilor publice cu tangență la activitatea lor de bază, de exemplu producerea vinului. Activele de bază se privatizează separat.

24. Există un regim special pentru întreprinderile privatizate din domeniul agriculturii. Numai lucrătorii fostelor întreprinderi agricole de stat au dreptul de participare la programul de privatizare a întreprinderilor agricole. Către 1 ianuarie 2000, 96% din solicitanți au obținut certificate de proprietate asupra pământului. Străinii pot procura pământ cu excepția pământului arabil și forestier. Legea "Privind prețul normativ și procedura de vânzare și cumpărare a pământului" este aplicată în următoarele cazuri de: (a) vânzare și cumpărare a pământului, inclusiv a pământului asociat cu privatizarea obiectelor sau a obiectelor supuse privatizării, la fel ca și pământului asociat cu construcțiile nefinalizate; (b) aplicarea taxei de stat pentru vânzarea și cumpărarea (moștenirea și donarea) pământului; (c) excluderea pământului din categoria agricolă și forestieră, la fel ca și din ciclul agricol și alocarea a unui astfel de pământ altor categorii; (d) înstrăinarea forțată a pământului; (e) relații de arendă; (f) stabilirea prețurilor pentru renta pământului.

25. Ca răspuns la întrebările ce au urmat privind solicitarea de informații, reprezentantul Moldovei a spus că o altă măsură structurală implică lichidarea întreprinderilor de stat și distribuirea pământului fermierilor individuali. De la un proiect pilot în 1997, proiectul a fost extins la nivel național până la 989 de foste gospodării de stat și are ca scop completarea procesului de privatizare a pământului până la sfârșitul anului 2000. La sfârșitul lunii iulie 2000, 875 de colhozuri au intrat în procesul de privatizare și în jur de 65% de pământ au fost eliberate titluri de proprietate. Către sfârșitul anului 2000 Moldova trebuia să restructureze 989 de gospodării, aproximativ 825 din ele lichidate și cu titlurile de înregistrare estimate la 80% din pământul agricol.

26. Ca răspuns la întrebări, în ceea ce privește privatizarea sectorului energetic, reprezentantul Moldovei a spus că restructurarea sectorului energetic a început. Legea nr. 63-XIV din 25 iunie 1998 “Cu privire la Concepția privatizării întreprinderilor din sectorul energetic”, stipulează că vor fi privatizate în primul rând companiile distribuitoare, apoi cele generatoare. Reprezentantul Moldovei a spus că Moldova de asemenea a luat măsuri pentru realizarea privatizării în domeniul telecomunicațiilor și a celor mai mari fabrici de vin.

27. Ca răspuns la întrebările ce au urmat, reprezentantul Moldovei a spus că procesul de privatizare în Republica Moldova este prezentat în tabelele 1 și 2 de mai jos.

Tabelul nr.1: Procesul de privatizare pe sectoare (1993-1999)

Sectorul	Numărul obiectelor aprobate pentru privatizare	Numărul obiectelor privatizate la 01.01.2000	Cota de privatizare a întreprinderilor
Industrie	1 521	1 461	96.05
Agricultură	3 085	2 806	91.00
Construcții	441	408	92.51
Transport	419	409	97.61
Comerț și servicii sociale	180	170	94.44
Servicii consumatorilor	402	365	90.80
Alte sectoare	467	420	89.94
TOTAL	6 515	6 039	92.70

Tabelul nr.2: Procesul de privatizare pe sectoare conform modurilor de privatizare (1993-1999)

Sectorul	Modul de privatizare	Numărul obiectelor privatizate
Industrie	- realizate prin bonuri patrimoniale;	315
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	1,098
	- privatizate prin proiecte individuale;	3
	- realizate prin tendere investiționale;	8
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	37
Agricultură	- realizate prin bonuri patrimoniale;	644
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	2,081
	- privatizate prin proiecte individuale;	20
	- realizate prin tendere investiționale;	3
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	58
Construcții	- realizate prin bonuri patrimoniale;	90
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	299
	- privatizate prin proiecte individuale;	0
	- realizate prin tendere investiționale;	2
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	17
Transport	- realizate prin bonuri patrimoniale;	94
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	295
	- privatizate prin proiecte individuale;	7
	- realizate prin tendere investiționale;	0
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	13
Comerț și prestării populației	- realizate prin bonuri patrimoniale;	44
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	122
	- privatizate prin proiecte individuale;	0
	- realizate prin tendere investiționale;	0
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	4
Servicii consumatorilor	- realizate prin bonuri patrimoniale;	78
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	275
	- privatizate prin proiecte individuale;	0
	- realizate prin tendere investiționale;	0
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	12
Alte servicii	- realizate prin bonuri patrimoniale;	78
	- realizate prin licitație "cu strigare" cu reducerea sau cu majorarea prețului inițial;	331
	- privatizate prin proiecte individuale;	2
	- realizate prin tendere investiționale;	2
	- realizate prin combinarea mai multor metode.	7
TOTAL		6 039

Notă:

Obiectele pentru privatizare sunt definite ca: proprietatea întreprinderilor, instituțiilor, societăților, asociațiilor, subdiviziunile structurale ale unităților complexului de producere, obiecte din Fondul clădirilor nelocuite, construcțiilor nefinisate, locuințelor, acțiunile deținute de stat în întreprinderile privatizate și ce urmează a fi privatizate, de asemenea și terenurile aferente întreprinderilor privatizate sau supuse privatizării, terenurile din întovărășirile pomicole.

28. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație privind poziția firmelor neprivatizate în producția totală și comerțul Moldovei. Reprezentantul Moldovei a spus că majoritatea întreprinderilor neprivatizate au fost reorganizate și restructurate în societăți pe acțiuni. În prezent, 644 întreprinderi de stat și 72 societăți pe acțiuni sunt privatizate și cota parte a statului se prezintă în felul următor:

Numărul întreprinderilor	Cota parte a statului
186	0-10%
96	10-30%
76	30-50%
404	50-100%

Ponderea sectorului public în principalele domenii ale economiei naționale (%)

Indicatorii economici	1998	1999	9 luni a anului 2000
În PIB	25.0	25.4	-
În producția industrială	29.8	30.2	25.0
În producția agricolă	3.6	2.2	-
În volumul vânzărilor	7.4	7.1	4.3
În comerțul exterior	23.7	19.2	16.3

29. În continuare el a adăugat că majoritatea întreprinderilor neprivatizate sunt din sectorul energetic și asigurarea cu apa potabilă. Nu sunt supuse privatizării întreprinderile din sectorul silvic, protecția plantelor și pământului, alimentația publică și instituțiile universitare, precum și stațiile auto și de autobuse.

30. Reprezentantul Republicii Moldova confirmă disponibilitatea Moldovei de a asigura transparența în desfășurarea procesului de privatizare și va continua să informeze membrii O.M.C. despre progresele obținute în reformarea economiei și regimul comercial existent. El a spus că Guvernul va asigura Membrii O.M.C. cu rapoarte anuale privind desfășurarea programelor de privatizare atâta timp cât vor exista asemenea programe. El de asemenea a menționat că Guvernul va prezenta rapoarte anuale privind alte probleme ce țin de reformele sale economice și legate de obligațiile sale în conformitate cu O.M.C. Grupul de Lucru a luat cunoștință de aceste angajamente.

- Politica prețurilor

31. Ca răspuns la alte întrebări reprezentantul Moldovei a constatat că până în ianuarie 1998 prețurile și tarifele la energie erau stabilite de Guvernul Moldovei. Începând cu ianuarie 1998 politica tarifară în energetică este promovată de Agenția Națională de Reglementări în Energetică (ANRE), care a fost creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 767 din 11 august 1997. ANRE este un organ neguvernamental, care activează independent în conformitate cu legislația Republicii Moldova. Atribuțiile, obligațiile și drepturile ANRE sunt stipulate în legile "Cu privire la energia electrică" și "Cu privire la gaze". Principalele atribuții ale ANRE sunt: eliberarea licențelor și efectuarea controlului asupra respectării condițiilor stipulate în licențe pentru activitățile de producere, transportare, distribuție și furnizare a energiei electrice, termice și de gaze naturale; elaborarea și aprobarea metodologiei de calculare și aplicare a tarifelor, supravegherea corectitudinii calculării tarifelor la energia electrică, termică și gazele naturale; protecția drepturilor consumatorilor de energie și gaze; promovarea competiției pe piața energetică. ANRE a avut dreptul să stabilească o metodologie de calculare a costurilor și tarifelor a energiei pe întreprinderi electroenergetice. Metodologia a fost fixată pe o perioadă de 3 ani. Metodologia este bazată pe stabilirea tarifelor de bază "preț-plafon" cu ajustarea ulterioară a acestor tarife în dependență de prețurile la combustibil, energie și gazele naturale importate, inflație, deprecierea valutei naționale, schimbarea volumelor de livrare a energiei și gazelor naturale și altor factori, care nemijlocit influențează asupra tarifelor. Ultima ajustare a tarifelor efectuată de ANRE a avut loc la 21 martie 2000 (Decizia ANRE Nr.20 din 21 martie 2000). Aceste tarife, aprobate de ANRE și puse în vigoare începând cu 1 aprilie 2000, pe deplin acoperă costurile reale. Tarifele pentru producere, transportare, distribuție și realizare a energiei trebuie să acopere costul producției, precum și profitul necesar. În același timp, ANRE limitează profitul întreprinderilor producătoare de energie. Adicional la Hotărârea Guvernului 767

din 11 august 1197 și Hotărârea Guvernului nr. 547 din 4 august 1998 “Cu privire la măsurile de coordonare și reglementare de către stat a prețurilor (tarifelor)” a stabilit o autoritate legală pentru aplicarea controlului de stat al prețurilor pentru un număr de articole enumerate mai jos.

Tabelul nr.3
Nomenclatorul de Bunuri și Servicii prețurile cărora sunt stabilite de Guvern și/sau autoritățile locale

Descrierea bunurilor și serviciilor	Organul public care reglementează
Servicii oferite de autoritățile teritoriale de cadastru	Ministerul Economiei și Reformelor
Bunurile importate, procurate pe valută forte în baza acordurilor interstatale	Ministerul Economiei și Reformelor
Pământul și resursele subterane	Guvernul Republicii Moldova
Închirierea rețelei publice de către Companiei “TeleRadio Moldova”	Parlamentul Republicii Moldova
Serviciile medicale plătite	Ministerul sănătății
Produsele și serviciile monopolurilor	Ministerul Economiei și Reformelor
Cărbunele comercializat de Întreprinderea de Stat “Moldova-combustibil”	Ministerul Economiei și Reformelor
Serviciile transportului de pasageri	Organele guvernamentale și autoritățile locale
Telecomunicațiile, radiodifuziunea, telegraful, serviciile poștale, prestate pentru populația de pe teritoriul R. Moldova	Ministerul Economiei și Reformelor
Mijloace tehnice pentru profilaxia și reabilitarea invalizilor	Ministerul Economiei și Reformelor
Metale Prețioase	Ministerul Finanțelor
Transportul internațional și interurban de pasageri și bunuri (cu excepția transportului aerian)	Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor
Transportarea bunurilor cu transportul feroviar	Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor
Transportul de pasageri aerian	Agenția de Stat a Aviației civile
Gazele naturale, energia termică și electrică	Agenția de Stat pentru Reglementare Energetică
Serviciile notariale	Ministerul Justiției
Gazul natural comprimat, utilizat pentru automobile	Ministerul Economiei și Reformelor
Narcotice și produse medicamentoase autohtone	Ministerul sănătății
Serviciile de ascensor	Ministerul Mediului și Dezvoltării Teritoriului
Serviciile de apeduct și canalizație	Autoritățile Publice Locale
Servicii sanatoriale	Autoritățile locale
Serviciile funerare	Autoritățile locale
Serviciile de arendă	Autoritățile locale
Servicii de încălzire și asigurare cu apă potabilă	Autoritățile locale

Tabela nr.4
Nomenclatorul de bunuri pentru care este limitată rentabilitatea (În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.335 din 24 mai 1994)

Descrierea bunurilor și serviciilor	Până la (%)	Codul HS
Lapte și produse lactate	15	0401-0405
Brânză cu grăsime de 2%	15	0406
Făină de calitate 1 și 2 utilizată pentru coacerea pâinii	10	1101 – 1102
Pâine și produse de panificație	10	1905

În același timp, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 547 din 4 august 1995 există un număr de bunuri (Tabela 5) care din motive sociale sunt comercializate cu un adaos comercial care nu depășește 20% din costul producției.

**Tabelul nr. 5
 Nomenclatorul de bunuri, pentru care din cauze sociale trebuie sa fie vândute cu o margine de profit care nu trebuie sa depășească 20 % din prețul total**

Descrierea bunurilor și serviciilor	Codul HS
Conserve produse din carne pentru copii	1602
Uleiuri vegetale	1507 – 1515
Unt și produse lactate	0405
Brânză	0406
Zahăr	1701
Făină	1101 – 1102
Pâine și produse de brutărie	1905
Încălțăminte pentru copii	O parte din 64
Caiete pentru copii	482020
Săpun de rufe	340219
Detergenți	3402
Jucării	9501
Produse farmaceutice (se aprobă de Ministerul Sănătății)*	30

* marginea profitului nu poate depăși 40% din costul producției.

32. Reprezentatul Moldovei confirmă că prețul pentru bunuri și servicii în Moldova cu excepția punctelor din Tabela 3-5 nu sînt supuse controlului de stat și că pe viitor Moldova intenționează să reducă numărul prețurilor de control.

33. Reprezentantul moldovei a spus că a fost elaborată o nouă lege “Cu privire la prețuri” care în prezent se află în Parlamentul Republicii Moldova spre aprobare. Acest proiect de lege (WT/ACC/MOL/34) reafirmă dreptul întreprinderilor private de a stabili liber prețurile pentru mărfurile comercializate, cu excepția prețurilor la mărfurile și serviciile controlate de stat. În comparație cu Hotărârea Guvernului cu privire la prețuri și tarife (reflectate în tabelele 3-5), acest proiect de lege descrie numărul mărfurilor și serviciilor pentru care prețurile sunt controlate de stat, reducând prin această cale incidența lor și garantând o mai mare libertate persoanelor fizice și juridice care comercializează mărfuri și servicii.

34. Reprezentantul Moldovei a confirmat că Moldova va aplica, din momentul aderării, prețuri de stat curente și oricare alte prețuri sau prețuri de control, într-o manieră consistentă cu regulile O.M.C. și se vor lua în considerație interesele țărilor exportatoare membre ale O.M.C., așa cum prevede Articolul III. 9 al GATT 1994. Moldova va publica orice listă de bunuri și servicii supuse controlului din partea statului în Monitorul Oficial, precum și orice schimbare care va avea loc în măsurile deja existente. Guvernul va revedea legislația în vigoare și va reduce incidența prețurilor de control asupra economiei sale. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Politica concurențială

35. Reprezentantul Moldovei a menționat că cadrul legal al reglementării antimonopoliste se bazează pe Legea N.906-XII din 29 februarie 1992 “Cu privire la limitarea activităților monopoliste și dezvoltarea concurenței”. Această lege stabilește principiile fundamentale pentru reglementarea activității întreprinderilor care *de facto* au o poziție dominantă pe piață, precum și pentru susținerea dezvoltării concurenței.

36. Reprezentantul Moldovei a adăugat că pentru implementarea acestei legi, prin Hotărârea Guvernului nr. 619 din 5 octombrie 1993 cuprinde câteva regulamente ce țin de monopol. Anexa nr.2 al acestui document reglementează registrul de stat al agenților economici monopolizati pe piața Republicii Moldova. Acest regulament definește noțiunea de “situație dominantă pe piață” situația excepțională a agentului economic pe piață, care îi oferă posibilitatea să exercite o influență decisivă unilaterală asupra pieței, să împedice accesul pe piața al altor agenți economici, să limiteze libertatea activității economice a acestora. Nu poate fi considerată o poziție dominantă situația agentului economic, în cazul când cota acestuia pe piața nu depășește 35%. Registrul de stat controlează existența agenților economici monopolizati, adoptării unor măsuri de reglementare de stat a procesului de formare a prețurilor, neadmiterii majorării artificiale a prețurilor la produse și servicii, reducerii neîntemeiate a volumului de producție, sortimentului de mărfuri, calității mărfurilor și serviciilor. În registru se include agenții economici ce dețin o situație dominată pe piața Republicii Moldova în cazul când cota lor pe piață depășește 35%, precum și când activitatea (inactivitatea) lor are drept urmare încălcarea legislației antimonopoliste. Registrul se completează pe baza hotărârilor Ministerului Economiei și Reformelor , având ca temei datele statistice, prezentate de Departamentul de Stat pentru Statistică. La determinarea agentului economic monopolist pe piața Republicii Moldova se iau ca bază următorii indici: i) volumul de producere a principalilor tipuri de mărfuri; ii) livrarea producției (mărfurilor, serviciilor) pe piața Republicii Moldova; iv) exportul producției în afara republicii, importul unor produse analogice în republică.

37. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut informație cu privire la maniera în care Legea Republicii Moldova “Cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței” se ocupă de măsurile de restrângere verticală și orizontală și modul de apel al firmelor străine, în cazul aplicării unor astfel de măsuri. Drept răspuns, reprezentantul Moldovei a spus că măsurile de restrângere verticală și orizontală sunt interzise de Legea Republicii Moldova “Cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței”, numai dacă una din părți deține o poziție dominantă pe piață, adică deține 35% din piață și mai mult; și dacă măsura a limitat sau ar putea limita concurența. Art. 4(1) interzice măsurile orizontale și Art. 4(2) interzice măsurile verticale. Departamentul Antimonopol și Concurență din cadrul Ministerului Economiei și Reformelor ia decizia dacă măsurile specifice au încălcat sau nu legea. Procedurile pot fi inițiate din inițiativă proprie de către autoritățile reglementatoare, asociațiile de consumatori, sindicate sau Ministerul Economiei și Reformelor. Firmele străine, cât și cele autohtone au dreptul să depună plângeri la procuratură. În continuare el a adăugat, că în cadrul Ministerului Economiei și Reformelor există o unitate aparte, la care companiile străine pot apela, care verifică cadrul concurențial. Această unitate din cadrul Ministerului Economiei și Reformelor se numește Departamentul Dezvoltarea antreprenoriatului și politica antimonopol. A fost elaborată o lege nouă privind protejarea concurenței care în iunie 2000 a fost aprobată în a doua lectură în Parlamentul Republicii Moldova. Această lege va înlocui Legea Cu privire la limitarea activităților monopoliste și dezvoltarea concurenței”. Distribuitorii exclusivi sunt permiși de legislația Republicii Moldova dacă ei nu contravin prevederilor Art.4 (2). Distribuitorii exclusivi existenți nu trebuie să fie înregistrați și Guvernul nu ține un registru pentru evidența acestora.

IV. CADRUL LEGAL PENTRU ELABORAREA ȘI SUPORTUL POLITICILOR

- Puterea executivă, legislativă, judiciară și administrarea politicilor în ceea ce privește problemele O.M.C.

38. Reprezentantul Moldovei a constatat că în vederea respectării Constituției, puterea de stat a fost divizată în executivă, legislativă și judiciară, cu Președinte – Șeful Statului. Președintele Republicii Moldova este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării. Președintele Republicii Moldova este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Mandatul Președintelui durează 4 ani și se exercită de la data depunerii jurământului. După consultarea majorității parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru și numește Guvernul în baza votului de încredere acordat de Parlament. Președintele are dreptul să dizolve Parlamentul în cazul incapacității de a forma un Guvern sau când adoptarea unei legislații a fost stopată pentru trei luni consecutive. Puterea executivă este exercitată de Guvern, care se constituie din Prim-ministru, Primvice Prim-ministru, alți viceprimi-miniștri, miniștri, directori generali – conducători ai departamentelor, precum și alți membri. În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament. Rolul Guvernului este de a duce politica internă și externă a statului și de a exercita controlul general asupra administrației publice. Parlamentul este organul

reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. Parlamentul este compus din 101 deputați. Deputații parlamentului sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Parlamentul adoptă legi, ratifică tratate internaționale. Parlamentul este responsabil pentru controlul executivului. Puterea judiciară este independentă de cea executivă și legislativă. Justiția este administrată de Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel, Tribunalele și Curțile Judecătorești (Magistraturile și Curțile Județene). În baza propunerilor Comisiei speciale, Președintele numește judecătorii, cu excepția membrilor Curții Supreme de Justiție. Membrii Curții Supreme sunt numiți de Parlament.

39. Reprezentantul Moldovei a spus că sunt câteva organizații guvernamentale, responsabile pentru elaborarea și implementarea politicilor ce țin de comerțul exterior. Departamentul Relațiilor Economice Externe (DREE) din cadrul Ministerului Economiei și Reformelor este responsabil pentru relațiile economice externe ale Moldovei. DREE elaborează, implementează și coordonează politica economică externă și cooperarea internațională. Ministerul Economiei și Reformelor își asumă întreaga responsabilitate pentru politica economică și implementarea reformelor economice luate în cadrul tranziției la economia de piață. Departamentul Controlului Vamal implementează politica vamală guvernamentală și asigură respectarea legislației în domeniul vamal. Parlamentul este unicul organ competent pentru stabilirea tarifelor și taxelor la import, **care până în anul 2000 erau aprobate anual prin Legea Bugetului de Stat. În continuare, tarifele și taxele la import vor fi stabilite ca anexe la Legea cu privire la Tariful Vamal.**

40. Reprezentantul Moldovei a spus că Banca Națională definește politica monetară internă și este responsabilă pentru stabilitatea monedei, reglementarea circulației banilor, stabilirea politicilor schimburilor valutare, supravegherea activității băncilor comerciale și a altor instituții creditare. Banca Națională eliberează licențe pentru înființarea băncilor comerciale, organizează și monitorizează cerințele prudente. Banca Națională este independentă de Guvern și raportează direct Parlamentului. Ministerul Finanțelor formulează politica financiară și fiscală, inclusiv aspectele comerciale și supraveghează implementarea regimului fiscal în activitatea comercială. Departamentul de Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică asigură ca cerințele de standardizare și certificare să fie îndeplinite. Departamentul oferă informație importatorilor privind produsele supuse certificării și procedurile de conformare. De asemenea, există și Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale (AGEPI) și Agenția de Stat pentru Drepturile de Autor.

41. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea nr.853-XIII din 29 mai 1996 “Cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești”, prevede înființarea Curții Supreme de Justiție, instanțelor economice, judecătorii militare, Curții de Apel cu sediul la Chișinău și cinci tribunale, fiecare în una din cele cinci regiuni. Legea nr.970-XIII din 24 iulie 1996 “Cu privire la instanțele judecătorești economice”, justiția la soluționarea litigiilor apărute în cadrul relațiilor economice ale persoanelor fizice și juridice. Instanțele judecătorești economice sunt stabilite de Parlament și judecătorii sunt numiți de Președintele R. Moldova în baza propunerilor date de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza recomandărilor făcute de el. Legea “Cu privire la instanțele judecătorești economice” prevede următorul sistem al instanțelor judecătorești economice: judecătoriile economice de circumscripție, cu circumscripția stabilită de Parlament; Judecătoria Economică a Republicii Moldova; Curtea Supremă de Justiție, în cazurile soluționării litigiilor economice. Toate diferendele în materia Acordurilor O.M.C. cu implicarea persoanelor juridice trebuie să fie examinate de instanțele judecătorești economice și toate litigiile dintre persoanele fizice trebuie să fie examinate în judecătoriile ordinare. În structura instanțelor judecătorești economice a Republicii Moldova există două organe de apel.

42. Ca răspuns la alte întrebări reprezentantul Moldovei a constatat că orice act normativ ce ține de problemele O.M.C. poate fi petiționat. O petiție în prima instanță poate fi depusă la instituțiile guvernamentale responsabile conform Legii nr.190-XIII din 19 iulie 1994 “Cu privire la petiționare” cu amendamentele introduse prin Legea nr. 18-XIII din 14 mai 1998. Articolul 2 al Legii “Cu privire la petiționare” permite străinilor să se adreseze cu o petiție la instituțiile guvernamentale sau judecătorești respective, atunci când au fost lezate drepturile lor legitime. Art. 8 și 9 stipulează perioadele de timp pentru examinarea petițiilor, care este între o săptămână și o lună. În cazuri speciale examinarea petiției poate lua maximum 2 luni.

43. Reprezentantul Moldovei a spus că petițiile pot fi făcute și la un tribunal independent. Atunci când ambele părți implicate în proces sunt persoane juridice, problema poate fi examinată de instanțele judecătorești economice. Există două Judecătoria Economice în Moldova. Una își are jurisdicția în mun. Chișinău și cealaltă pe teritoriul Republicii Moldova. Dacă una din părți la judecată este persoană fizică, cazul este transmis mai întâi la judecătoriile raionale, și apoi la alte instanțe judecătorești superioare. Judecătoriile primelor instanțe sunt plasate în fiecare unitate administrativă - (fostele raioane), în total 40 la număr. În pofida faptului că s-au creat noi unități administrative – județele, care constau din câteva raioane, judecățile de prima instanță au rămas în fiecare unitate administrativă raională, precum și în orașele mari ca: Chișinău, Bălți, Bender și Tiraspol, care au câteva judecătoria sectoriale, bazându-se pe diviziunea lor administrativă internă. Judecătoriile de un nivel mai înalt sunt situate în Chișinău, Bălți, Bender, Tiraspol și Cahul. La Chișinău există o Curte de Apel la Chișinău și o Curte Supremă de Justiție.

44. Ca răspuns la solicitările de informare, cu privire la starea proiectelor și implementarea legislației privind diferite Acorduri O.M.C., reprezentantul Moldovei a prezentat în documentul WT/ACC/MOL/22 și WT/ACC/MOL/32 o tabelă detaliată denumită Notă analitică privind legislația Moldovei, decizii, decrete și regulamente care au tangență cu textele legale ale O.M.C.: Statutul proiectelor actelor legislative și amendamentelor. El a confirmat că după ratificarea protocolului OMC de către Parlamentul Moldovei și aderarea Moldovei la OMC, prevederile OMC și protocolul de aderare a Moldovei va prevala asupra oricărei legi și regulamente interne ce contravine prevederilor OMC. Conform Art. 8 al Constituției Republica Moldova se obligă să respecte Carta Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să respecte în relațiile sale cu alte state principiile recunoscute unanim și normele legii internaționale. Orice tratat internațional ce intră în vigoare și conține prevederi contrarii Constituției trebuie depășit printr-o revedere. Atunci când acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte conțin prevederi ce contravin celor menționate în această lege și acte normative adoptate în această bază, vor fi aplicate prevederile acordurilor internaționale.

- Autoritățile guvernelor sub-centrale

45. Reprezentantul Moldovei a declarat că Guvernul își asumă întreaga responsabilitate pentru elaborarea și implementarea politicilor ce țin de comerțul exterior. Totuși, în conformitate cu Legea “Cu privire la Statutul Juridic Special al Gagauz-Yeri”, regiunea Gagauz-Yeri este o teritorie autonomă cu autoritate pentru protejarea de ordin politic, economic și cultural pentru apărarea intereselor populației. Adunarea Națională are competența de a adopta legi locale în următoarele domenii: știință, cultură, educație, gospodărie și planificarea orașelor, ocrotirea sănătății și sport, bugetul local, activitatea fiscală și financiară, economie și mediu, angajarea populației și asistența socială. Regiunea Gagauz-Yeri nu are autoritate autonomă în ceea ce privește comerțul exterior, nu elaborează sau nu implementează standarde tehnice, măsuri sanitare sau fitosanitare și nu acordă subsidii.

46. Ca răspuns la alte întrebări, reprezentantul Moldovei a constatat că legea “Cu privire la statutul Special al Gagauz-Yeri” nr. 344 din 23 Decembrie 1994 stabilește autonomia regiunii “Gagauz-Yeri” cu privire la problemele economice, care este interpretată ca autonomie în ceea ce privește administrarea bugetului și activității curente economice. Această regiune nu are autoritate în ceea ce privește accizele, timbrele, taxele la vânzare sau orice alt impozit ce ține de comerț, precum și stabilirea cerințelor pentru investiții, adică măsuri privind investițiile comerciale ce sunt prevăzute de Acordul O.M.C., TRIMS. Acestea sunt sub autoritatea exclusivă a Parlamentului Moldovei. Toate actele juridice adoptate de Adunarea Națională a Gagauz-Yeri nu contravin cu legislația Moldovei sau cu angajamentele internaționale luate de R. Moldova. Toate Acordurile OMC și angajamentele Moldovei luate în cadrul O.M.C. vor fi aplicate uniform pe întreg teritoriul vamal al său.

47. Ca răspuns la solicitările de informare cu privire la Acordul cu regiunea Transnistria, reprezentantul Moldovei s-a referit la Memorandumul pentru normalizarea relațiilor între Republica Moldova și Transnistria, semnat la Moscova, în data de 8 mai 1997. Memorandumul și Acordul pe bază organizațională de colaborare social-economică, semnat la 10 noiembrie 1997 reprezintă baza legală pentru soluționarea conflictului. Bazându-se pe aceasta, Moldova, de comun cu alte țări, cointeresate, depune eforturi în lichidarea consecințelor conflictului. Activitățile manifestate până acum prevăd asigurarea stabilității economice și conformitatea lor cu angajamentele externe ale Moldovei. Moldova a reușit să găsească interese comune cu autoritățile Transnistriei în ceea ce privește problemele economice

și anume angajamentele comerciale externe. Reprezentantul Moldovei a declarat că Moldova a semnat un protocol special privind cooperarea vamală cu regiunea Transnistriei, care prevede elaborarea de comun a politicilor vamale, a schimbului valutar, statistică și măsuri de facilitare la frontieră.

48. Reprezentantul Moldovei a confirmat că toate activitățile fiscale, financiare și bugetare preluate de autoritățile locale vor fi în conformitate cu Art. III al Acordului GATT 1994. Reprezentantul Moldovei a confirmat că unitățile sub-centrale nu au autonomie privind împuternicirile ce țin de subsidii, impozitare, politica comercială, și alte prevederi ale OMC. El a confirmat că prevederile Acordurilor OMC, inclusiv și a protocolului de aderare a Moldovei vor fi aplicate uniform pe teritoriul său vamal sau alte teritorii de sub controlul acestuia, inclusiv în regiunile ce sunt implicate în comerț la frontieră sau traficul de la frontieră, zone economice speciale, precum și alte arii cu regim special pentru tarife, și regulamente. El a adăugat că în cazul când o situație menționată de prevederile O.M.C. nu se aplică sau se aplică neuniform, autoritățile centrale vor interveni pentru impunerea prevederilor O.M.C., fără a cere de la părțile afectate petiționarea în instanțele judecătorești. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

V. POLITICILE CARE AFECTEAZĂ COMERȚUL CU BUNURILE

- Înregistrarea și dreptul la comerț

49. Reprezentantul Moldovei a constatat, că Legea “Cu privire la Reglementarea de stat a activității economice externe” nr.1031-XIV din 8 iunie 2000 stabilește baza legală a reglementării activității comerciale externe. Totuși, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 777 din 13 august 1993 “Cu privire la perfecționarea mecanismului de reglementare a comerțului exterior (Licențierea Importului)”, nu există cerințe specifice pentru înregistrarea persoanelor angajate în activitatea de import. Unica condiție fiind ca în statutul întreprinderii să fie menționată intenția de a se ocupa de activități de import.

50. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut informație adițională cu privire la noțiunea “statutul întreprinderii”. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a constatat, că statutul întreprinderii poate fi comparat cu articolele de incorporare pentru corporații și acordurile de parteneriat pentru cooperare. O listă detaliată a informației care trebuie să conțină statutul întreprinderii poate fi găsită în Art. 23 a Legii “Cu privire la întreprinderi și antreprenoriat”. Pentru anumite tipuri de organizații, de exemplu bănci, companii de asigurări, companii mixte și cooperative, există prevederi speciale în aceste legi. Toate tipurile de întreprinderi, inclusiv cele fără caracter juridic, trebuie să fie înregistrate și să aibă statut. Statutele se prezintă o dată cu cererea pentru înregistrarea întreprinderii și cu chitanța ce confirmă achitarea plății pentru înregistrare. Reprezentantul Moldovei a menționat, că toate formele de întreprinderi, inclusiv corporațiile, întreprinderile mixte și individuale, pot să se angajeze în activități de import și export.

51. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă Moldova poate confirma că Hotărârea Guvernului nr. 859 stabilește cerințe pentru “licențierea activităților” pentru firmele care prestează anumite genuri de activitate, cum ar fi importul sau comercializarea angro al băuturilor alcoolice sau al produselor din tutun, importul sau comercializarea petrolului sau motorinei, importul sau comercializarea produselor chimice sau biologice, precum și al îngrășămintelor pentru plante. Licențierea la fel este cerută pentru comercializarea și păstrarea reactivelor chimice, a gazului lichid și al substanțelor chimice toxice inflamabile, al substanțelor ce distrug ozonul și au o radiație ionică. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a menționat că unica lege care stabilește sistemul de licențiere a unor genuri de activitate este Legea nr. 332 din 26 martie 1999 “Cu privire la acordarea de licență pentru unele genuri de activitate”. Anexa 2 a acestei legi enumără genurile de activitate pentru care se solicită eliberarea unei licențe de către instituțiile autorizate pentru aceasta. Lista a fost prezentată membrilor Grupului de Lucru în documentul WT/ACC/MOL/13 și este reprodus în anexa 2 a acestui Raport. Reprezentantul Moldovei a spus în continuare că Art. 6, 7 și 12 a Legii “Cu privire la acordarea de licență pentru unele genuri de activitate” prevăd și procedurile de eliberare a licențelor. Articolul 13 al Legii “ Cu privire la acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate” prevede procedura detaliată în cazul respingerii cererii de eliberare a licenței. Respingerea cererii de eliberare a licenței se aduce în scris la cunoștința solicitantului în termen de 3 zile de la data emiterii unei astfel de decizii, indicându-se temeiurile respingerii. Cauzele respingerii cererii de eliberare a licenței care sunt descrise în Articolul 13(2), sânt: a) datele eronate sau falsificate din actele prezentate; b) condițiile necorespunzătoare sau lipsa condițiilor (tehnice, tehnologice, sanitar-igienice și de securitate ecologică a proceselor tehnologice) necesare pentru desfășurarea genului de activitate respectiv, consemnate în aviz; c) retragerea anterioară a licenței pentru același gen de activitate

în cazul încălcărilor enumerate la art.16 (c), (d) și (e); și d) alte condiții prevăzute de legislație. În cazul lichidării condițiilor din a căror cauză a fost respinsă cererea de eliberare a licenței, solicitantul poate depune o nouă cerere. Orice decizie privind licențierea poate fi atacată în instanțele judecătorești.

52. Reprezentatul Moldovei a confirmat că fostul monopol de stat în comerțul exterior a fost anulat și că nu există restricții privind dreptul persoanelor străine și autohtone, a întreprinderilor să importe și să exporte bunuri în teritoriul vamal al Moldovei, cu excepția că importul și exportul de bunuri licențiate poate fi efectuat numai de întreprinderi înregistrate și cu excepția cerințelor pentru licențierea acelor activități enumerate în Anexa 1 a acestui Raport, așa cum este cerut de Anexa 2 a Legii “Cu privire la acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate”. Importul sau exportul licențiat de bunuri au fost conformate cu cerințele prevederilor OMC. Activitățile licențiate enumerate în Anexa 2 a Legii “Cu privire la acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate” nu limitează participarea străină, ele se aplică în aceeași măsură atât pentru activitățile străine, cât și pentru cele interne. Activitățile licențiate se administrează în scopul asigurării securității produselor și protecției umane, sănătății și vieții umane, plantelor și animalelor. Criteriul pentru eliberarea licențelor pentru activități a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Criteriile pentru angajarea în comerțul de import sau export în sectoarele restricționate sunt consecvente cu restricțiile generale aplicabile în comerțul cu bunuri similare din producția internă. Accesul la activitățile licențiate este liber, și licențierea nu este aplicată pentru limitarea importului, producerii, comercializării angro sau cu amănuntul a produselor. Lista prevăzută în Anexa 2 a Legii “Cu privire la acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate” este exhaustivă și în conformitate cu Articolul 2 (2) al acestei legi expansiunea sa la alte genuri de activitate solicită aprobarea lor prin lege.

53. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că anexa nr.17 a Legii Bugetului pentru anul 1999 prevede aplicarea discriminatorie a taxelor pentru licențierea activităților de păstrare și comercializare angro a băuturilor alcoolice importate. Taxa menționată este de cinci ori mai mare decât taxa încasată pentru comercializarea produselor alcoolice autohtone. Acești membri au solicitat ca aceasta să fie adusă în deplină conformitate cu cerințele Articolului III:4 al GATT 1994. Ca răspuns, reprezentantul Republicii Moldova a confirmat că taxa pentru comercializarea băuturilor importate este inconsistentă cu cerințele Articolului III:4 al GATT 1994. Reprezentantul Moldovei a confirmat că taxa pentru licență nu depinde de valoarea produsului și a spus că Legea Bugetului pentru anul 2001 va include următoare structură a taxei pentru producerea, stocarea, comercializarea și importul băuturilor alcoolice, a produselor din tutun, benzinei și motorinei. Legile Bugetului pentru anul 2000 și 2001 au adus toate taxele interne și alte plăți interne, în particular cele aplicate în relație cu licențierea stocării și comercializării băuturilor alcoolice importate, în conformitate cu cerințele O.M.C.

Tabelul nr.6 Structura taxelor pentru licențierea jocurilor de noroc, producerea, stocarea, comercializarea și importul băuturilor alcoolice, produselor din tutun, a benzinei și motorinei

Genul de activitate	Taxa pentru licență (salarii minime)	Echivalentul în lei (MLD)
1. Activitatea legată de jocurile de noroc: a) exploatarea automatelor de joc cu câștiguri bănești; b) depunerea mizelor la competiții sportive și de altă natură; c) organizarea și desfășurarea loteriilor.	- pentru fiecare unitate 200; - 7% din suma totală a mizelor acceptate; - 7% din costul total anunțat al biletelor.	3600 - -
d) întreținerea cazinourilor	pentru fiecare masă de joc - 5000	90 000
2. Producerea și comercializarea angro a băuturilor alcoolice și a berii	1000	18 000
3. Stocarea și comercializarea angro a băuturilor alcoolice și a berii	1000	18 000
4. Importul și comercializarea angro a băuturilor alcoolice și a berii	1000	18 000
5. Prelucrarea tutunului și producerea produselor din tutun, comercializarea lor angro	1000	18 000

Genul de activitate	Taxa pentru licență (salarii minime)	Echivalentul în lei (MLD)
6. Comercializarea angro a produselor din tutun produse în republică	1000	18 000
7. Importul și comercializarea angro a produselor din tutun	1000	18 000
8. Importul benzinei și motorinei	10000	180 000
9. Comercializarea angro a benzinei și motorinei	10000	180 000
10. Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare	pentru fiecare stație - 1000	18 000

54. Reprezentantul Moldovei a spus că legile Bugetului pentru anul 2000 și 2001 au adus toate taxele interne și alte plăți interne, în particular cele aplicate în relație cu licențierea stocării și comercializării băuturilor alcoolice importate, în conformitate cu cerințele O.M.C. El a confirmat că din momentul aderării Moldova va asigura ca toate legile și regulamentele privind dreptul la comerțul cu bunuri și toate taxele sau plățile aplicate privind asemenea drepturi vor fi în deplină conformitate cu prevederile O.M.C., în particular Articolele VIII:I (a), XI:I și III:2 și 4 a GATT 1994 și aceste legi și regulamente, de asemenea, vor fi implementate în deplină conformitate cu aceste cerințe. Cerințele de licențiere a genurilor de activitate nu vor limita dreptul de a importa sau de a exporta. Grupul de Lucru a luat cunoștință de acest angajament.

- Taxele vamale

- taxele vamale ordinare

55. Reprezentantul Moldovei a spus, că prezentele taxe vamale la import ale Republicii Moldova sunt aprobate în fiecare an ca parte la Legea Bugetului. După ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Protocolului de aderare, Guvernul Moldovei va stabili tarifele vamale la nivelurile convenite.

56. Ca răspuns la întrebarea cu privire la nivelul taxelor vamale specifice aplicate, reprezentantul Moldovei a oferit Grupului de Lucru următoarea tabelă:

Tabela nr.7: Taxele specifice

Codul	Descrierea	Ratele datoriei (%)
2203	Bere de malț	1,0 euro/l
2204	Vin natural, inclusiv vinurile tari; must de poamă, altele decât cele enumerate în No. 2009	1,32 euro/l
220510	Vermuturi și alte vinuri cu ingrediente din ierburi sau alte substanțe aromatizate, cu conținut de 2 litri sau mai puțin de 2 litri	1,32 euro/l
2206	Alte băuturi fermentate (de exemplu, obținute din suc de pere proaspete, cidru, hidromel), amestecuri de băuturi fermentate, amestecuri de băuturi fermentate și băuturi nealcoolice, nedenumite și necuprinse în altă parte.	0,24 euro/l
2207	Alcool esențial de 80% sau mai mult, alcool etilic și alte băuturi spirtoase de orice concentrație	1,0 euro/l
2208	Alcool etilic până la 80%	1,0 euro/l
2402	Țigărete din frunze, țigări fabricate din tutun sau substituții acestuia	2 euro/1000 buc.

Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că taxele specifice sunt administrate în conformitate cu regulile normale ale procedurilor vamale.

57. Reprezentantul Moldovei a oferit următoarea tabelă privind media tarifelor vamale:

Tabelul nr.8

Descrierea	Anul	Procentajul
Media simplă	1995	9,5
Media simplă	1996	n.a.*
Media ponderată	1995	5,9
Media ponderată	1996	4,8 (folosind ponderea comerțului în anul 1995)
Media ponderată	1997	11,6 (folosind ponderea comerțului în anul 1996)
Media ponderată	1998	5,0 (folosind ponderea comerțului în anul 1997)
Media ponderată	1999	4,8 (folosind ponderea comerțului în anul 1998)

* media simplă pentru anul 1996 n-a fost calculată în baza tarifelor anului 1996 incluzând un număr de taxe fixe relativ înalte. La calcularea mediei ponderate, acestea pot fi ignorate deoarece nu au fost înregistrate importuri esențiale la aceste linii tarifare.

58. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că există o incertitudine în ceea ce privește lista taxelor vamale aplicate mai înainte în Republica Moldova. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a oferit taxele vamale aplicate în anul 1998, 1999 și 2000 în format electronic, care constituie parte la Legea Bugetului. Guvernul a propus Parlamentului de a modifica acest sistem prin adoptarea taxelor vamale ca taxe vamale de bază și taxe aplicate ca o anexă la Legea Tarifului Vamal.

- Cotele tarifare, scutirile de taxe

59. Reprezentantul Moldovei a spus că în prezent în Moldova nu există cote tarifare. Ca răspuns la întrebările ce țin de scutirile de taxe, Reprezentantul Moldovei a declarat, că scutirile de taxe nu depind de tipul produselor, ci de întrebuițarea acestora. El a oferit lista mărfurilor importate, care sînt scutite de taxă. Această listă cuprinde donațiile caritabile din partea organizațiilor și indivizilor către instituțiile de caritate recunoscute, bunurile importate în baza "contractelor de cooperare", sistemului GSP, acordurilor de asistență tehnică, etc. Scutirile de la taxa de import se aplică pentru materia primă importată din toate țările, cu condiția că produsul final a fost ulterior exportat. Scutirile tarifare, altele decât cele prevăzute în contextul uniunilor vamale sau ale acordurilor de comerț liber se aplică în baza clauzei națiunii celei mai favorizate. Moldova este gata să ofere astfel de scutiri țărilor terțe numai în conformitate cu prevederile OMC.

- Alte taxe și impozite

60. Reprezentantul Moldovei a spus că Republica Moldova nu aplică taxe sau alte plăți la importuri în afară decât taxele vamale ordinare și taxele pentru serviciile prestate. În continuare, el a confirmat că Moldova a limitat, "alte taxe și impozite" la zero în conformitate cu articolul II:1(b) al GATT 1994, din Lista de Concesiuni pe Bunuri care este descrisă în Partea I a Anexei Protocolului de Aderare.

61. Reprezentantul Moldovei a confirmat că "taxele consulare" care sunt aplicate de reprezentanțele și ambasaderele Republicii Moldova din străinătate pentru perfectarea acțiunilor consulare și certificarea documentelor care au o importanță juridică, sunt eliberate numai pentru persoanele fizice și juridice din Moldova. Aceste taxe consulare nu sunt cerute pentru autentificarea documentelor necesare pentru importul bunurilor în Moldova.

- Taxele și impozitele pentru serviciile acordate

62. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă Moldova aplică și alte taxe și impozite, în particular unele taxe vamale *ad valorem*. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a menționat că Moldova nu aplică taxe *ad valorem* pentru procedurile vamale. Totuși, Legea Bugetului pentru anul 2000 a anulat taxa de 0,25% pentru procedurile vamale și a introdus o taxă fixă care reflectă costul aproximativ pentru serviciile prestate. Adicional la cheltuielile administrative de bază ce țin de fluxurile bunurilor importate sau exportate, trebuie de luat în considerație și alte costuri cum ar fi serviciile de evidență, precum și repartizarea proporțională a costurilor totale ce țin de îmbunătățirea infrastructurii vamale de bază în scopul îmbunătățirii circulației mărfurilor. Departamentului de Control Vamal poate utiliza veniturile de

la aplicarea taxelor pentru finanțarea activităților sale, numai în baza unui deviz de cheltuieli aprobat de Guvern.

Tabelul nr.9: Mărimea taxelor pentru procedurile vamale

Tipuri de servicii vamale	Mărimea tarifului în Euro
1.Pentru perfectarea vamală a mărfurilor și a altor obiecte cu valoare în vamă: - de la 50 până la 1000 Euro - de peste 1000 Euro	5 0.25% din valoarea vamală a mărfurilor și a altor obiecte, dar nu mai mult de 900 EURO
2.Vămuirea mărfurilor produse din materia primă a clientului	0.25% din suma serviciilor prestate, dar nu mai mult de 100 EURO
3.Vămuirea bunurilor importate (exportate) provizoriu, care urmează a fi reexportate: - pentru fiecare declarație vamală - pentru fiecare foaie complementară la declarație	30 15
4. Vămuirea bunurilor în caz de introducere a acestora pe sau de scoatere de pe teritoriul depozitului vamal autorizat: - pentru fiecare declarație vamală - pentru fiecare foaie complementară la declarația vamală	30 15
5. Vămuire mărfurilor și a altor obiecte în afara zonelor de control vamal (pe teritoriile și încăperile întreprinderilor, care păstrează astfel de mărfuri și obiecte), sau în afara programului de lucru - plată suplimentară:	20
6. Încasarea plății pentru neprezentarea în termen a refuzului nemotivat, în formă scrisă, la serviciile comandate menționate la pct. 4	20
7. Eliberarea adeverințelor pentru înregistrarea de transport, caroseriei sau a motorului, introduse pe teritoriul țării (precum și provizoriu), pasibile înregistrării în organele Ministerului Afacerilor Interne	5
8. Păstrarea mărfurilor și altor obiecte, la depozitele vamale – de fiecare kilogram pentru fiecare zi de păstrare: - în primele zece zile calendaristice - în fiecare din următoarele zile calendaristice	0.1 0.5
9. Păstrarea mărfurilor și altor obiecte, supuse predării obligatorii pentru păstrarea în vamă (a mărfurilor în gaj) pentru fiecare zi de păstrare: - în primele zece zile calendaristice - în următoarele zile calendaristice	0.5% din valoarea în vamă a mărfurilor și altor obiecte 0.1% din valoarea în vamă a mărfurilor și altor obiecte
10. Prelungirea termenului valabilității (de reînregistrare) certificatului de declarant vamal (în fiecare an)	100
11. Eliberarea repetată a certificatelor de declarant vamal în decursul anului - plată suplimentară	10
12. Introducerea modificărilor în declarațiile vamale (schimbul tranzacției, al responsabilului financiar etc.)	0.1% din valoarea în vamă a mărfurilor și a altor obiecte, dar nu mai mult de 200 Euro

Tipuri de servicii vamale	Mărimea tarifului în Euro
13. Corectarea la inițiativa agentului economic, a valorii în vamă a mărfurilor și a altor obiecte indicate în declarația vamală, în cazurile prevăzute de legislația în vigoare	1% din valoarea în vamă a mărfurilor și a altor obiecte, dar nu mai mult de 500 Euro
14. Escortarea mărfurilor transportate sub control vamal (pentru fiecare unitate de transport escortată)	0.5 pentru – pentru 1 km parcurs cu condiția respectării timpului prevăzut pentru toată distanța parcursă și 1 Euro - pentru timpul respectiv depășit
15. Aplicarea sigiliului vamal	3 pentru fiecare sigiliu vamal
16. Prezentarea, la cererea, a informației ce confirmă efectuarea operațiunilor de expot/import de către agenți economici (cu excepția autorităților publice)	10

63. Reprezentantul Moldovei a confirmat că din momentul aderării Moldova nu va aplica și nu va reintroduce o taxă *ad valorem* pentru procedurile vamale. Moldova a confirmat că pentru procedurile de import taxele se vor aplica în conformitate cu cerințele OMC, în particular Articolele VIII și X a GATT 1994. Nivelul taxelor aplicate nu va depăși costul aproximativ al procedurilor vamale pentru procedurile de import, veniturile de la taxă vor fi utilizate numai pentru procedurile vamale ale importurilor și suma anuală totală de la aplicarea taxelor nu va depăși costul aproximativ al operațiunilor procedurilor vamale pentru bunurile supuse taxării. El a confirmat că veniturile de la taxe nu vor fi utilizate pentru procedurile vamale la export sau pentru importurile scutite de taxă, oricare ar fi scopul lor. La cererea țărilor membre ale O.M.C., Moldova va pune la dispoziția lor informația privind aplicarea și nivelul taxei, veniturile obținute și modul de utilizare a lor. Grupul de lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Suprataxa la import

64. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a declarat că datorită deficitului balanței de plăți, prin Art. 17.2 al Legii Bugetului pentru anul 1999, Moldova a introdus o suprataxă la import *ad valorem* în mărime de 5%, care se aplică pentru 700 linii tarifare la nivel de patru cifre. Suprataxele sunt aplicate numai la acele articole la care Moldova aplică o taxă vamală “zero”. Când taxa vamală este zero, atunci suprataxa la import se aplică în baza clauzei națiunii celei mai favorizate. Când taxa vamală nu este zero, dar la importurile din unele țări în baza unor acorduri de comerț liber se aplică o taxă vamală zero, atunci suprataxa se aplicată numai la importurile provenite din țările parte la acordurile de comerț liber. El a confirmat că din data de 1 mai 2000 Moldova a eliminat suprataxa la import.

65. Reprezentantul Moldovei a spus că Moldova nu va aplica alte plăți pentru bunuri, altele decât cele menționate la paragraful 64. El de asemenea a confirmat că după aderare toate taxele și plățile vamale aplicate la importuri, altele decât taxele și plățile vamale ordinare pentru serviciile prestate, vor fi în corespundere cu prevederile OMC. Din momentul aderării, Moldova va asigura ca toate taxele aplicate la import să fie într-o manieră consecventă cu cerințele Memorandumul de Acord privind prevederile GATT 1994 referitoare la balanța de plăți, precum și art. XII al Acordului GATT 1994. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Aplicarea taxelor interne pentru importuri

- Taxa pe Valoare Adăugată

66. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut ca Moldova să ajusteze sistemul de aplicare a TVA în conformitate cu art.1 al Acordului GATT 1994, astfel încât acesta să se aplice tuturor importurilor din țările terțe, inclusiv și din țările CSI. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a spus că TVA de 20% se aplică la majoritatea bunurilor importate și achiziționate în republică. **Legea Bugetului pentru anul 2000 a ajustat aplicarea accizelor și a TVA în conformitate cu prevederile O.M.C. prin Articolul 9 (1), care spune ca TVA este aplicată la bunurile și serviciile importate în conformitate cu prevederile Capitolului III al Codului Fiscal. Adicional, aplicarea TVA conform principiului de destinație este**

stipulat în Articolul 101 (5) al Capitolului III al Codului Fiscal, care a intrat în vigoare la 17 Decembrie 1997. TVA la mărfurile autohtone se plătește împreună cu prețul mărfii. Firmele și întreprinderile, prezintă rapoarte lunare Ministerului Finanțelor nu mai târziu de ziua a 20-ea a lunii viitoare și plătește TVA odată cu prezentarea raportului. TVA pentru mărfurile importate trebuia să fie plătită înainte ca marfa să intre pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

67. Reprezentantul Moldovei a spus că în conformitate cu Legea Bugetului pentru anul 2000 (Articolul 25.1) se scutesc de taxa pe valoare adăugată:

- a) energia electrică importată și livrată către rețelele de distribuție sau importată de ele. Taxa pe valoarea adăugată la serviciile de transport al energiei electrice importate se calculează și se plătește la buget în modul general stabilit;
- b) energia termică și apa caldă livrate populației. Taxa pe valoarea adăugată la materie primă, la combustibil, la alte materiale și servicii aferente producerii și livrării către populație a energiei termice și apei calde nu se include în prețul lor de cost și se trece, în modul stabilit, la decontările cu bugetul;
- c) rețelele electrice de 35 kV vândute de Întreprinderea de Stat "Moldtranselectro";
- d) metalele prețioase și pietrele prețioase, în orice formă și stare, inclusiv deșeurile care conțin metale prețioase și pietre prețioase, procurate de Vistieria de Stat;
- e) producția atelierelor curative de producție (de muncă) de pe lângă spitalele de psihiatrie ale Ministerului Sănătății în care muncesc persoane handicapate;
- f) utilajul, tehnica și agregatele complementare, prezentate la anexa nr.17, camioanele, tractoarele și combinele atât la producere și import, cât și la comercializare pe piața internă;
- g) importul și comercializarea: semințelor amelioratorului, de prebază și de bază de soiuri și hibrizi omologați, destinate înmulțirii și implementării unor noi tehnologii; materialului de înmulțire viticol și materialului săditor, pomicol și viticol de prebază, bază și certificat, destinat înființării de plantații-mamă; animalelor de rasă (inclusiv tineretul de o zi); ouălor incubabile; materialului genetic pentru piscicultură; adaosurilor nutritive (șroturi de soia, făină de pește, drojdii, fosfaturi de calciu, lizină, enzime și premixe proteico-vitamino-minerale); vitaminelor și provitaminelor; antibioticelor; vaccinurilor veterinare; azotului lichid; pesticidelor;
- h) materia primă, materialele și articolele de completare necesare procesului de producție, importate de întreprinderile Societății Orbilor;
- i) lucrările ce țin de autentificarea drepturilor deținătorilor de teren;
- j) activitatea de redactare, editare și executare poligrafică a producției de carte ce ține de domeniile cultură, educație, știință și învățământ, a publicațiilor periodice (cu excepția celor cu caracter publicitar, erotic și pornografic), precum și importul și comercializarea producției de carte ce ține de domeniile menționate și a publicațiilor periodice respective;
- k) lucrările de reconstrucție a sanatoriului de tuberculoză pentru copii din Ceadâr-Lunga, a căror finanțare se va efectua din contul mijloacelor bănești acordate cu titlu de ajutor umanitar de către Guvernul Republicii Turcia și Guvernul S.U.A.;

68. Pe parcursul anului 1999, producția agricolă și șeptelul în forma neprelucrată și masă vie era scutită de la TVA. Aceasta nu se extindea asupra importului de astfel produse similare. Reprezentantul Moldovei a menționat că această practică a fost întreruptă și Legea Bugetului pentru anul 2000 a eliminat această scutire.

- Accizele

69. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că deși ei au salutat faptul că Moldova a recunoscut că se aplică diferite accize la produsele autohtone și cele importate, fapt ce contravine Articolului III al GATT 1994, ei au solicitat ca regimul de aplicare a accizelor să fie adus în conformitate cu aceste prevederi. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a afirmat că cotele accizelor incluse în Legea Bugetului pentru anul 2000 și reproduse în Tabelul nr.10, sunt în conformitate cu cerințele O.M.C. El a confirmat ca

accizele pentru mărfurile autohtone sunt plătite lunar de către producători. Producătorii prezintă o declarație lunară Ministerului Finanțelor, nu mai târziu de a 20-ea zi a lunii viitoare, ceea ce confirmă că accizele au fost plătite. Accizele pe bunurile importate se plătesc înaintea intrării mărfurilor pe teritoriul vamal al Republicii Moldova. În acest scop importatorii achiziționează mărci de accize și marchează bunurile cu ele. **Reprezentatul Moldovei a afirmat ca momentul plății accizelor pentru produsele autohtone și cele importate vor fi aduse cât mai aproape unul față de altul în Legea Bugetului pentru anul 2001.**

Tabelul nr.10
Legea Bugetului de Stat pentru anul 2000: Mărfurile (producția) supuse accizelor

Codul produsului	Descrierea produsului	Unitatea de măsură	Cotele accizelor
0901	Cafea, chiar prăjită sau decofenizată; coji și pelicule de cafea; înlocuitori de cafea, conținând cafea în orice proporție	Valoarea in lei	10%
1604 20 101	Icre roșii	valoarea în lei	20%
1604 30	Icre negre (caviar) și înlocuitori de icre negre	valoarea în lei	25%
2203 00	Bere fabricată din malț	Litru	0,8 lei
2204 10	Vinuri spumoase		2,0 lei
2204 10 110	Șampanie	Litru	2,0 lei
2204 10 191	Vinuri spumante clasice	Litru	2,0 lei
2204 10 192	Vinuri spumante naturale	Litru	2,0 lei
Ex.220410991	Vinuri spumoase (gazificate)	Litru	2,0 lei
2204 21	Vinuri, altele decât cele de la poziția 2204 10, must nefermentat sau cu fermentarea oprită cu adaos din alcool, în recipiente al căror conținut să nu depășească 2 litri, altul decât cel de la poziția 2009:		
	- Având o concentrație de alcool de până la 13%vol	Litru	0,85 lei
	- Având o concentrație de alcool de peste 13%vol	Litru	1,0 lei
2204 29	Vinuri, altele decât cele de la poziția 2204 10, must nefermentat sau cu fermentarea oprită cu adaos din alcool, în recipiente al căror conținut să depășească 2 litri, altul decât cel de la poziția 2009:		
	- Având o concentrație de alcool de până la 13%vol	Litru	0,85 lei
	- Având o concentrație de alcool de peste 13%vol	Litru	1,0 lei
2204 30	Musturi, altele decât cele de la pozițiile 2204 21 și 2204 29	Litru	0,6 lei
2205	Vermuturi și alte vinuri din struguri proaspeți, arome cu plante sau cu substanțe aromatizante	Litru	1,2 lei
2206	Alte băuturi fermentate (de exemplu, obținute din suc de pere proaspete, cidru, hidromel); amestecuri de băuturi fermentate, amestecuri de băuturi fermentate și băuturi nealcoolice, nedenumite și necuprinse în altă parte.	Litru	0,1 lei
2207 10 000	Alcool etilic nedenaturat cu o concentrație de alcool funcție de volum de 80%vol sau mai mult, cu excepția celui destinat utilizării în farmaceutică, medicină	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2207 20 000	Alcool etilic și alte rachiuri denaturate, de orice concentrație	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 20	Rachiu de vin sau de tescovină de struguri		
	- de consum curente (până la 6 ani vechime)	Litru	8 lei
	- maturizat (de la 6 la 10 ani vechime)	Litru	20 lei
	- învechit (peste 10 ani vechime)	Litru	60 lei
Ex.220820294	Brandy prezentat în recipiente, cu un conținut care nu depășește 2 litri	Litru	0,09 lei/ %vol/litru

Codul produsului	Descrierea produsului	Unitatea de măsură	Cotele accizelor
Ex.220820894	Brandy prezentat în recipiente, cu un conținut care depășește 2 litri	Litru	0,09 lei/ %vol/litru
2208 30	- Whisky:	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 40	- Rom și rachiu de trestie de zahăr (tafia):	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 50	- Gin și rachiu de ienupăr:	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 60	- Vodcă :	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 70	- Lichioruri:	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2208 90	Alcool etilic nedenaturat cu o concentrație de alcool funcție de volum de până la 80%vol; rachiuuri, lichioruri și alte băuturi spirtoase cu excepția celor de la poziția 2208 20-2208 70	litru alcool absolut	0,09 lei/ %vol/litru
2401	Tutun nefermentat	tonă	2000 lei
2402 10 000	Țigări de foi, trabucuri conținând tutun	1000 bucăți	1000 lei
2402 20	Țigarete, conținând tutun		
	- cu filtru	1000 bucăți	7 lei
	- fără filtru	1000 bucăți	3 lei
2402 90 000	Alte țigări de foi, conținând înlocuitori de tutun	1000 bucăți	5 lei
2710 00 250	Benzină auto	tona	1200 lei
	Benzină auto, cu un conținut de plumb care să nu depășească 0,013 g la litru:		
Ex.271000270	- cu cifra octanică mai mică de 95	Tona	1200 lei
Ex.271000290	- cu cifra octanică cuprinsă între 95 și 98	Tona	1200 lei
Ex.271000320	- cu cifra octanică de cel puțin 98	Tona	1200 lei
	Benzină auto, cu un conținut de plumb de peste 0,013 g la litru		
Ex.271000340	- cu cifra octanică mai mică de 98	Tona	1200 lei
Ex.271000360	- cu cifra octanică de cel puțin 98	Tona	1200 lei
	Motorină:		
2710 00 61	Destinată a fi supusa unui tratament specific		500 lei
2710 00 65	Destinată a fi supusa unei transformări chimice printr-un tratament altul decât cele definite pentru subpoziția 2710 00 61	tona	500 lei
2710 00 66	cu un conținut de sulf care să nu depășească 0,05% în greutate	tona	500 lei
2710 00 67	cu un conținut de sulf care să depășească 0,05% în greutate 0,2% în greutate	tona	500 lei
2710 00 68	cu un conținut de sulf care să depășească 0,2% în greutate	tona	500 lei
3303 00 10	Parfumuri	valoarea în lei	10%
Ex. 4303	Articole de îmbrăcăminte, accesorii de îmbrăcăminte și alte articole din blană	valoarea în lei	25%
Ex. 7113	Articole de bijuterie sau de giuvaergerie și părți ale acestora, din argint, chiar acoperite, placate sau suflate cu alte metale prețioase	Valoarea în lei	10%
Ex. 8520	Magnetofone și alte aparate pentru înregistrarea sunetului, chiar incorporând un dispozitiv de reproducere a sunetului:	Lei	15%

Codul produsului	Descrierea produsului	Unitatea de măsură	Cotele accizelor
Ex. 8521	Aparate video de înregistrat sau de reprodus, chiar încorporând un receptor de semnale videofonice:	Bucata	10 Euro
Ex. 8525	Aparate de emisie pentru radiotelefonie, radiotelegrafie, radiodifuziune sau televiziune, chiar încorporând un aparat de recepție sau înregistrare sau de redare a sunetului; camere de televiziune; aparate de luat vederi fixe și alte camere video:	Bucata	30 Euro
8528	Receptoare de televiziune, chiar încorporând un aparat de recepție radio sau un aparat de înregistrare sau de reproducere a sunetului sau a imaginilor; monitoare video și proiectoare video:		
852812520	- Care să nu depășească 42 cm	Bucata	20 Euro
852812540	- De peste 42 cm, dar care să nu depășească 52 cm	Bucata	30 Euro
852812560	- De peste 52 cm, dar care să nu depășească 72 cm	Bucata	40 Euro
852812580	- De peste 72 cm	Bucata	50 Euro
	Autoturisme și autovehicule destinate în principal pentru transportul de persoane, cu motor cu piston prin aprindere prin scânteie:		
8703 21	- cu capacitatea cilindrică ce nu depășește 1 000 cm ³	cm ³	0,15 Euro
8703 22	- cu capacitatea cilindrică de peste 1 000 cm ³ , dar care să nu depășească 1 500 cm ³	cm ³	0,20 Euro
8703 23	- cu capacitatea cilindrică de peste 1 500 cm ³ , dar care să nu depășească 2 000 cm ³	cm ³	0,30 Euro
	- cu capacitatea cilindrică de peste 2000 cm ³ , dar care să nu depășească 3 000 cm ³		0,5 Euro
8703 24	- cu capacitatea cilindrică ce depășește 3000 cm ³	cm ³	0,80 Euro
	Autoturisme și autovehicule destinate în principal pentru transportul de persoane, cu motor cu piston prin aprindere prin compresie (diesel sau semi- diesel):		
8703 31	- cu capacitatea cilindrică ce nu depășește 1 500 cm ³	cm ³	0,20 Euro
8703 32	- cu capacitatea cilindrică de peste 1 500 cm ³ , dar care să nu depășească 2 500 cm ³	cm ³	0,50 Euro
8703 33	- cu capacitatea cilindrică ce depășește 2 500 cm ³	cm ³	0,80 Euro

Note:

- Cotele accizelor indicate se aplică la importul mărfurilor (producției) supuse accizelor, indiferent de țara de origine la livrare pe piața internă și în țările CSI cu care Republica Moldova nu a încheiat acorduri privind principiile percepției impozitelor indirecte la importul și exportul mărfurilor (lucrărilor, serviciilor). Nu se impune cu accize alcoolul, vinurile în vrac și tutunul nefermentat realizate agenților economici care au relații fiscale cu sistemul bugetar al republicii și activează în bază de licențe pentru producerea mărfurilor supuse accizelor.
- În cazul în care mărfurile (producția) supuse accizelor se vând în capacități care nu corespund unităților de măsură în care sînt stabilite cotele accizelor, impozitarea se efectuează pe baza cotelor aprobate, recalculându-se volumele în unitatea de măsură dată. În mod similar, se efectuează recalcularea accizelor la alcool, în funcție de conținutul de alcool absolut.
- În cazul dacă mărfurile supuse accizelor, cărora li se aplică, conform legislației, timbre de acciz se comercializează (importă) într-o formă ce nu corespunde unităților de măsură la care sunt stabilite cotele accizelor acestor mărfuri (producției) li se aplică un singur timbru de acciz, însă valoarea lui se determină la momentul livrării mărfurilor (producției) în cauză, reieșind din cotele aprobate, recalculate în unitatea de măsură necesară.
- Nu se impun cu accize articolele de bijuterii fabricate din materia primă a clientului, în cazurile când nu are loc tranzacție de vânzare-cumpărare ale articolelor menționate.
- Sumele accizelor, vărsate la buget pentru alcoolul procurat și folosit în medicina, farmacologie și veterinarie, se trec la decontările cu bugetul.
- Cota accizului prevăzută pentru o grupă de mărfuri (producției) se aplică pentru toate produsele incluse în grupa respectivă conform Nomenclatorului mărfurilor al Republicii Moldova.

7. Cota accizului prevăzută pentru țigările cu filtru de import se aplică începând cu data de 1 octombrie 2000. Până la această dată se aplică o cotă în mărime de 2 dolari SUA pentru 1000 bucăți.
8. Combustibilul, care în urma unor procese specifice, se transformă și se utilizează în continuare în calitate de benzină sau motorină i se aplică cotele respective ale accizului.

70. Referindu-se la tabelul de mai sus, unii membri ai Grupului de Lucru au cerut Moldovei să asigure că scutirea de la accize pentru spiritul utilizat în produsele farmaceutice și veterinare nu creează un stimulente pentru a face abuz de scutire. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a declarat că producătorilor de produse farmaceutice sau veterinare li s-a acordat o scutire de la accize pentru spiritul importat în bază *bona fide*, în cazul în care ei declară că spiritul importat va fi folosit pentru fabricarea produselor veterinare sau farmaceutice. Totuși, scutirile de la accize sînt monitorizate și livrările neobișnuite care nu pot fi explicate vor fi supuse investigații.

71. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut informație despre intențiile Guvernului Moldovei privind îmbunătățirea Legii Bugetului pentru readucerea regimului de aplicare al TVA și accizelor în conformitate cu cerințele OMC. Reprezentantul Moldovei a spus că politica fiscală reflectată în Legea Bugetului pentru anul 2000 se bazează pe următoarele: (i) aplicarea generală a principiului de destinație pentru TVA; (ii) scutiri de la TVA nediscriminatorii pentru produsele autohtone; (iii) aplicarea generală a principiului de destinație pentru accize; (iv) aplicarea accizelor nediscriminatorii. Aplicarea generală a principiului de destinație pentru TVA a fost de asemenea stipulat și în noua Lege "Cu privire la TVA".

72. Unii membri ai Grupului de Lucru referindu-se la Nota 1 a Tabelii 10 au afirmat că aplicarea accizelor la băuturile alcoolice nu este în conformitate cu cerințele Art. III al GATT 1994, în contextul recentelor proceduri de soluționare diferendelor din cadrul O.M.C. Ei au întrebat cum Moldova intenționează să asigure conformitatea aplicării accizelor la băuturile alcoolice în conformitate cu Acordul GATT 1994. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a menționat că Legea Bugetului pentru anul 2001 a anulat toate neclaritățile în ceea ce privește regimul de aplicare a accizelor la băuturile alcoolice, inclusiv și Nota 1 la Tabelul 10.

73. În ceea ce privește aplicarea accizelor Moldova a semnat acorduri bilaterale cu Belarus, Kazakhstan, Uzbekistan și Armenia care prevăd aplicarea accizelor pe principiul destinației. Începând cu Legea Bugetului pe anul 2000 aplicarea accizelor cu toate țările a fost adusă în deplină conformitate cu prevederile O.M.C. cu toate țările prin acorduri bilaterale specifice și după cum prevede Articolul 10(1) al Legii Bugetului pentru anul 2000, care prevede că mărfurile (producția) din țară și din import sînt supuse accizelor potrivit anexei nr.5 și notele sale și Titlul IV (Accizele) la Codul Fiscal, care va fi în vigoare începând cu 1 ianuarie 2001. Prevederile notei 1 la tabela 10 nu va apărea în proiectul Legii Bugetului pentru anul 2001. De asemenea, în această Lege nu vor exista referințe la acordul bilateral specific.

74. Reprezentantul Moldovei a confirmat că, din momentul aderării, Moldova va aplica taxele interne, inclusiv acelea pentru mărfurile menționate în Tabelul 10 și paragrafele [66-73] în strictă conformitate cu Articolul III a GATT 1994 și într-o manieră nediscriminatorie pentru importuri, indiferent de țara de origine. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- Restricții cantitative la import

75. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație privind acele prevederi din legislația Republicii Moldova, care autorizează puterea executivă să aplice restricții cantitative. **Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a explicat că conform Articolului 11 al Legii "Cu privire la bazele activității economice externe", din 8 iunie 2000, Guvernul poate limita exportul și importul de mărfuri și servicii sau să suspende tranzacțiile economice externe în scopul echilibrării balanței de plăți, sau sub influența altor condiții economice și politice.** Totuși, astfel de măsuri temporare trebuie să respecte prevederile tratatelor și acordurilor internaționale la care Moldova este parte (Articolul 11, al Legii "Cu privire la bazele activității economice externe"). Nu există prevederi specifice privind durata aplicării unor astfel de măsuri temporare. Moldova nu menține restricții la import necătând la faptul că astfel de restricții la import pot fi aplicate în baza acestei Legi. El a adăugat că Moldova aplică restricții la import, cote și licențierea importului limitată. În conformitate cu prevederile relevante ale O.M.C.

76. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că art. 12 al Legii “Cu privire la bazele activității economice externe” parcă autorizează, de regulă, stabilirea restricțiilor cantitative, prevăzând cote și eliberarea licențelor “prin tender sau licitație” și că “distribuirea cotelor și eliberarea licențelor este efectuată de organele autorizate ale administrației publice, oferind preferință întreprinderilor producătoare”. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a afirmat că Legea “Cu privire la activitatea economică externă” a fost înlocuită cu Legea “Cu privire la reglementarea de stat al activității economice externe” nr.1031-XIV din 8 iunie 2000. Articolul 10 al Legii noi “Cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe” prevede că exportul din și importul în Republica Moldova nu face obiectul restricțiilor cantitative. Totuși, în cazuri excepționale, Guvernul Moldovei poate să aplice restricții cantitative la export sau import, în conformitate cu această lege și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte. Deciziile guvernamentale referitor la introducerea restricțiilor cantitative la import și export s-au cerut a fi publicate cel puțin cu 30 de zile înainte de intrate în vigoare a acestor restricții. Aceste cazuri excepționale sunt stipulate în Articolul 11 al noii Legi și sunt în conformitate cu Articolele XX și XXI al GATT 1994. În cazul stabilirii unor restricții cantitative, autoritatea publică autorizată responsabilă pentru administrarea și distribuirea cotelor și eliberarea licențelor, se va conduce de Articolul 3 al Legii, care prevede că “dacă tratatele internaționale la care Moldova este parte conțin prevederi distincte de cele ale prezentei legi și ale actelor normative aferente ei, se vor aplica prevederile tratatelor internaționale”.

77. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat cum este compatibil tratamentul preferențial în distribuirea licențelor cu prevederile Art. III și XI. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a menționat că Legea “Cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe” nu permite aplicarea unui careva tratament preferențial. Art. 12 al acestei Legii a fost modificat pentru anularea tuturor referințelor de preferință. Articolul 8(1) dacă politica de stat în domeniul comerțului exterior se realizează prin reglementarea netarifară (în special prin cotare și licențiere) a activității comerciale externe în conformitate cu prezenta lege, cu alte acte normative, precum și cu tratatele internaționale la care Moldova este parte.

78. Reprezentantul Moldovei a spus că actualmente în Moldova nu sunt aplicate restricții cantitative la import. El a confirmat că din momentul aderării, Moldova nu va introduce, reintroduce și nu va aplica restricții cantitative la import sau alte măsuri netarifare cum sînt licențierea, cotarea, restricții, permise, cerințe de autorizare prioritare, cerințe de licențiere și alte restricții cu efect echivalent, care nu ar putea fi justificate de prevederile Acordurilor OMC. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Procedurile de licențiere la import

79. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație despre produsele supuse licențierii la import, justificările acestora, autoritățile implicate, costul, procedura și documentele necesare pentru obținerea licenței la import. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a confirmat că sunt supuse licențierii un număr limitat de mărfuri. Grupurile de mărfuri supuse licențierii sînt enumerate în următorul paragraf. Invențiile de tipul loteriei, utilajul pentru diferite tipuri de loterii, jocurile de noroc, și deșeurile industriale, care se supun controlului internațional, sînt de asemenea supuse licențierii la import. Sistemul de licențiere la import se aplică indiferent de originea lor, inclusiv și pentru importurile din țările CSI și alte țări cu care Moldova are acorduri de comerț preferențial. Reprezentantul Moldovei a prezentat Grupului de Lucru o informație adițională privind licențierea importului în documentul WT/ACC/MOL/8/Add.1; care a fost revăzută și completată prin documentul WT/ACC/MOL/15/Rev.1.

80. Unii membri al Grupului de Lucru au întrebat cărei autorități se înaintează cererea pentru licența la import. Reprezentantul Moldovei a spus că instituțiile, relevante și toate grupele de mărfuri care fac obiectul licențierii la importul în Republica Moldova, precum și necesitatea fiecăreia din ele și referințele justificatoare din Acordurile O.M.C. sunt arătate în tabelele 11-14 de mai jos.

Tabela nr.11
Comisia Specială Guvernamentală

Grupul de produse	Codul – HS	Argumentul pentru licențiere	Referința în GATT
--------------------------	-------------------	-------------------------------------	--------------------------

Arme, muniții, echipament militar, utilaje pentru producerea unor asemenea echipamente, lucrări și servicii în domeniul cooperării tehnico-militare	93.00	Securitatea națională	Art. XXI (b) (ii)
Substanțe explozive	36.01-36.04	Securitatea națională	Art. XXI (b) (ii)
Substanțe nucleare, tehnologii, echipament și instalații pentru producerea unor asemenea substanțe	2844, 8401	Securitatea națională	Art. XXI (b) (ii)

Tabela nr.12
Ministerul Sănătății

Grupul de produse	Codul-HS	Argumentul pentru licențiere	Referința în Acordul GATT
Produse farmaceutice	1204, 1207, 1211, 2924, 2935-2938, 2941, 3001-3006, 370110, 4014, 4015, 481890, 7017	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)
Echipament medical și optic, piese și accesorii, agenți biologici pentru dezvoltarea microorganismelor	9001-9004, 9018-9022, 3821	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)
Teste pentru diagnostic și reactive chimice	3822, 38084	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)
Droguri, substanțe cu efecte psihotropice, materiale pentru producerea unor asemenea substanțe	1302, 2921, 2922, 2926, 2929, 2939, 280610, 2807, 28416, 290231, 290911, 291411, 291412, 29143, 29242950, 2891524, 2891633, 29329073-29329071, 293332, 29394, 29396.	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)

Tabela nr.13
Ministerul Agriculturii și Industrii Prelucrătoare

Grupul de produse	Codul-HS	Argumentul pentru licențiere	Referința în Acordul GATT
Otravă	280480, 280540, 2837, 2838, 284160, 2904, 2907, 2908, 291521	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)
Produse chimice și biologice pentru protecția plantelor și stimularea creșterii plantelor	31, 3808	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)
Instrumente și dispozitive pentru servicii veterinare	9018-9022	Protecția vieții sau sănătății umane, animale, sau a plantelor	Art. XX (b)

Tabela nr.14
Ministerul Finanțelor

Grupul de produse	codul-HS	Argumentul pentru licențiere	referința în GATT
Metale prețioase (argint și aur), obiecte făcute din acestea, aliaje, semifabricate, deșeuri conținând metale prețioase (cu excepția articolelor electronice ce conțin metale prețioase).	7106, 7108, 7113, 7114, 7115, 7118, 711210	Rolul important al aurului și argintului	Art. XX (c)

81. Reprezentantul Moldovei a adăugat că necesitatea obținerii preventive a autorizației Ministerului Sănătății pentru importul medicamentelor, substanțelor narcotice și echipamentului medical a fost anulată prin Decizia Curții Constituționale Nr. 14 din 19 mai 1998.

82. Reprezentantul Moldovei a declarat că nu exista nici o taxă la eliberarea licențelor la import. Licențierea se efectuează automat. O licență se eliberează timp de cinci zile după primirea întregului set de documente necesare. Licențele de import sînt valabile pentru perioada solicitată și pot fi prelungite la cererea importatorului.

83. Reprezentantul Moldovei a confirmat că din momentul aderării Moldova nu va introduce, reintroduce sau aplica alte măsuri netarifare, precum licențierea, cote, restricții, limitări și alte restricții cu efect echivalent, care nu poate fi justificat de prevederile Acordurilor OMC. Dacă în viitor vor fi luate măsuri pentru redresarea balanței de plăți, Moldova va aplica aceste măsuri în conformitate cu prevederile corespunzătoare ale O.M.C., inclusiv Articolul XII al GATT 1994 și Memorandumul de Acord privind prevederile Acordului GATT 1994 referitoare la balanța de plăți. **Orice alte amendamente la regimul de licențiere la import introduse după aderare, vor fi în deplină conformitate cu prevederile relevante ale OMC, inclusiv și Acordul cu privire la procedurile de licențiere la import. Orice autoritate controlată de Guvernul Republicii Moldova care este în drept de a suspenda temporar importurile sau cerințele de licențiere, va aplica, din momentul aderării, orice suspendare, interdicție sau altă limitare cantitativă asupra comerțului, în conformitate cu prevederile O.M.C., în particular Articolele XI, XIII, XIX, XX și XXI ale GATT 1994 și Acordurile O.M.C. privind Agricultura, privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare, privind procedurile în materie de licențe de import, privind salvagardarea și privind barierele tehnice în calea comerțului. Grupul de lucru a luat în considerare aceste angajamente.**

- Evaluarea în vamă

84. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că Hotărârea Guvernului Nr. 99 din 27 februarie 1996 "Evaluarea în Vamă" n-a implementat Acordul O.M.C. cu privire la Evaluarea în Vamă și, în multe cazuri, vine în contradicție cu acest Acord. Regulamentele stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 99 privind metodele de evaluare trebuie să fie modificate sau revocate în conformitate cu Acordul O.M.C. S-au pus întrebări specifice referitoare la Articolele 1, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, și 16, Notele Interpretative, Decizia cu privire la plata dobânzilor și evaluarea programelor pentru computere, etc. Reprezentantul Moldovei a menționat că Legea cu privire la Tariful Vamal din 20 noiembrie 1997 a înlocuit Hotărârea Guvernului nr. 99. Totuși, modificarea acestei legi a fost solicitată pentru asigurarea conformității deplină cu acordul O.M.C. privind evaluarea în vamă.

85. Unii membri ai Grupului de Lucru au adresat multe întrebări privind lipsa aparentă a conformității a proiectului Legii cu privire la modificarea Tarifului Vamal cu cerințele Acordului OMC cu privire la Evaluarea în Vamă. Reprezentantul Moldovei a menționat că majoritatea contradicțiilor identificate de către membrii Grupului de Lucru au fost eliminate în proiectele finale ale legislației. Proiectul Legii privind modificarea Legii cu privire la Tariful Vamal se află în Parlament, și urmează să intre în vigoare la sfârșitul lunii decembrie 2000.

86. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă Legea cu privire la Tariful Vamal satisface cerințelor art. 11 al Acordului OMC cu privire la Evaluare în Vamă. Ca răspuns, Reprezentantul Moldovei a declarat că versiunea finală a Art. 7 (drepturile și responsabilitățile declaranților) al Legii în vigoare oferă importatorilor dreptul la apel, în conformitate cu procedurile stabilite în Capitolul II al

Codului de Procedură Civilă, care stipulează procedura care trebuie folosită la înaintarea unei acțiuni în instanțele judecătorești economice și procedura ordinară de apel prevăzută în Capitolul III. Adicional, Articolul 96, Capitolul 16 al Codului Vamal acordă importatorului dreptul la apel într-o autoritate din cadrul administrației vamale sau într-un organ independent. Proiectul Legii cu privire la introducerea unor amendamente în Legea cu privire la Tariful Vamal prevede dreptul la apel fără penalizare. De asemenea, prevede dreptul la apel în conformitate cu Acordul OMC.

87. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a remarcat că Articolul 10 al Legii cu privire la Tariful Vamal (Metodele de determinare a valorii în vamă a bunurilor) prevede aplicarea consecutivă a metodelor de evaluare și stipulează posibilitatea aplicării în ordine inversă a metodei deductive și computerizate, la cererea importatorului.

88. Unii membri au întrebat dacă Moldova aplică prețuri minime sau de referință. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a constatat că prin Hotărârea Guvernului nr. 1092 din 29 octombrie 1998 s-au introdus niște prețuri de referință. Moldova a eliminat prețurile de referință la import pentru determinarea valorii în vamă a importurilor și de la data aderării Moldova nu va mai utiliza valori minimale, prețuri de referință, sau scheme de evaluare minimă a importului sau aplicarea taxelor și impozitelor. Reprezentantul Republicii Moldova a confirmat că Hotărârea Guvernului nr.1029 a expirat la 1 ianuarie 2000 și că în prezent, nu există cerințe legale privind prețurile de referință. Moldova a eliminat aplicarea prețurilor de referință pentru determinarea valorii vamale ale importurilor și din momentul aderării, moldova nu va utiliza valori minimale, prețuri de referință sau o listă fixă pentru evaluarea importurilor, aplicarea taxelor sau a plăților. După aderarea, Moldova și-a luat angajamentul de a respecta toate prevederile O.M.C. din acest domeniu.

89. La ultima etapă și ca răspuns la întrebările de mai sus, reprezentantul Moldovei a prezentat în documentul WT/ACC/MOL/14/Rev.1 o informație detaliată comparativă a prevederilor Acordului O.M.C. cu privire la Evaluarea în Vamă și ale Legii cu privire la Tariful Vamal.

90. Reprezentantul Moldovei a confirmat, că din momentul aderării, Moldova va aplica pe deplin prevederile OMC cu privire la evaluarea în vamă, inclusiv și Acordul privind punerea în aplicare a Articolului VII al Acordului GATT 1994, prevederile privind Tratatul taxelor de evaluare în vamă a bunurilor importate și pentru evaluarea echipamentului care asigură programele de operare pentru prelucrarea datelor. În conformitate cu aceste ultime prevederi, numai costul popiu-zis al utilajului este luat în considerare la evaluarea în vamă. El de asemenea a confirmat că Moldova a eliminat utilizarea prețurilor de referință pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor importate, și din momentul aderării Moldova nu va utiliza valori minimale, prețuri de referință, sau scheme fixe pentru evaluarea mărfurilor importate sau pentru aplicarea taxelor și plăților. El a adăugat că după aderare, Acordul privind punerea în aplicare a Articolului VII al GATT 1994, fiind un acord internațional, va prevala asupra legislației naționale. Grupul de Lucru a luat în considerare aceste angajamente.

- **Regulile de origine**

91. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat ca Moldova să confirme că va adopta prevederile juridice ce țin de regulile de origine în deplină conformitate cu cerințele Acordului OMC cu privire la Regulile de Origine. Reprezentantul Moldovei a declarat că Legea cu privire la Tariful Vamal stabilește regulile de origine.

92. Ca răspuns la aceste întrebări, reprezentantul Moldovei a spus că regulile de origine sînt solicitate numai pentru mărfurile importate din țările cu care s-au semnat acorduri de comerț preferențial și din țările slab dezvoltate. Regulile de origine au fost incluse în Acordurile de Comerț Liber semnate cu țările CSI și România, precum și cele de preferințe din cadrul SGP (sistemul general al preferințelor). Ca argument poate servi un certificat de origine întemeiat și oficial. În continuare el a adăugat că țara de origine se stabilește prin verificarea dacă certificatul de origine, care a fost eliberat, coincide cu mărfurile care urmează a fi importate.

93. Reprezentantul Moldovei a confirmat că Moldova va adopta prevederile legale necesare privind regulile de origine ca să fie în deplină conformitate cu cerințele Acordului O.M.C. privind regulile de origine. Reglementările Moldovei în acest domeniu pot fi găsite în Capitolul V al Legii cu privire la

tariful vamal. Astfel, Articolul 25 al acestei Legii a fost completat cu paragraful (3) care conține următoarele: “La cererea unui exportator, a unui importator sau a oricărei persoane îndreptățite, informația privind aprecierile cu privire la origine sau originea preferențială a mărfii va fi furnizată cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 150 de zile de la înaintarea acestei cereri, cu condiția că autorității corespunzătoare i-au fost comunicate toate elementele necesare. Solicitățile de evaluare vor fi acceptate înaintea efectuării comerțului cu marfa respectivă și vor putea fi acceptate în orice moment după aceea. Evaluările vor fi valabile 3 ani, sub rezerva ca faptele pe care se bazează și condițiile în care au fost realizate, inclusiv regulile de origine și regulile de origine preferențiale, să rămână comparabile.”

94. Reprezentantul Moldovei a confirmat că din momentul aderării regulile de origine preferențiale și nepreferențiale vor fi aplicate integral în conformitate cu Acordul OMC privind la Regulile de Origine, și că cerințele Articolului 2(h) și ale paragraful 3(d) al Anexei II la prezentul Acord, care solicită ca prevederile privind cererea unei evaluări a originii importului și detalierea condițiilor în baza cărora vor fi îndeplinite, să fie stabilite clar în legislația existentă. Grupul de Lucru a luat în considerare acest angajament.

- **Inspekția înainte de expediție**

95. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a spus că cadrul legal pentru implementarea inspekției înainte de expediție este asigurat de Articolul 12 al Legii “Cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe” care prevede că inspekția înainte de expediție include verificarea cantității și calității mărfurilor, a prețului la ele, precum și verificarea clasificării lor vamale. Inspekția înainte de expediție se efectuează pe teritoriul țării care livrează mărfurile destinate exportului și/sau importului de către o organizație cu o infrastructură internațională. Modul de implementare a inspekției înainte de expediție precum și nomenclatorul de mărfuri inspectabile le stabilește Guvernul Republicii Moldova. Republica Moldova asigură efectuarea activităților de inspekție înainte de expediție într-un mod nediscriminator, și ca procedurile și criteriile utilizate la îndeplinirea acestor activități să fie obiective și aplicate în mod egal pentru toți importatorii afectați de aceste activități.

96. Reprezentantul Moldovei a confirmat că în procesul utilizării serviciilor prestate în domeniul inspekției înainte de expediție, Moldova va asigura ca cerințele Acordului de Inspekție înainte de expediție să fie implementate pe deplin. Moldova își va asuma întreaga responsabilitate pentru a asigura ca operarea a oricărei inspekții înainte de expediție să fie conformă cu prevederile Acordurilor OMC , inclusiv și stabilirea taxelor și plăților consistente cu Articolul VIII a GATT 1994, și va fi în conformitate cu cerințele de transparență a OMC, în particular cu Articolul X a GATT 1994, și Acordul de Implementare a Articolului VII a GATT 1994. În ceea ce privește taxa pentru efectuarea inspekției înainte de expediție, părțile au convenit de a menține o astfel de structură a plății ce ar fi în conformitate deplină cu cerințele O.M.C. Moldova a confirmat că regimul de inspekție înainte de expediție este temporar și va funcționa până când autoritățile vamale ale Moldovei vor fi capabile să îndeplinească independent această funcție. Grupul de lucru a luat în considerație acest angajament.

- **Măsuri antidumping, compensatorii și de salvagardare**

97. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat ca Guvernul Republicii Moldova să-și ia angajamentul că orice măsură antidumping, compensatorie sau de salvagardare să fie luată numai în conformitate cu Acordurile OMC privind Antidumpingul; Subvențiile și Măsurile Compensatorii; și privind Salvagardarea. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a declarat că Guvernul Moldovei elaborează legea cu privire la măsurile antidumping, compensatorii și de salvagardare, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2001 și care va fi în conformitate cu cerințele respective ale O.M.C.

98. Reprezentantul Moldovei a confirmat că Moldova nu va aplica măsuri antidumping, compensatorii sau de salvagardare până când nu va notifica și implementa legea respectivă, în conformitate cu prevederile Acordurilor O.M.C. privind punerea în aplicare a Articolului VI al GATT 1994, privind Subvențiile și Măsurile Compensatorii și privind Salvagardarea. La elaborarea oricărui act normativ cu privire la măsuri antidumping, compensatorii sau de salvagardare, Moldova va asigura respectarea deplină a prevederilor OMC, inclusiv Articolul VI și XIX a GATT 1994 și Acordul privind punerea în aplicare a Articolului VI, Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii și Acordul privind salvagardarea. După ce aceste legi vor fi

implementate, Moldova va aplica taxe vamale antidumping, compensatorii sau măsuri de salvagardare numai în conformitate cu prevederile OMC. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- **Reglementări pentru export**

- **Tarife vamale, plăți și taxe interne aplicate la export**

99. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut ca Moldova să justifice cerințele de licențiere a exportului și înregistrarea contractelor de export. Ei și-au exprimat îngrijorarea că taxa de 0,25% aplicată în prezent pentru procedurile vamale nu este în conformitate cu prevederile Articolul VIII a GATT-1994 și au cerut Moldovei să-și ajusteze sistemul cu regulile OMC.

100. Reprezentantul Moldovei a spus că nu există cerințe de licențiere a exportului și că înregistrarea contractelor de export a fost anulată prin Hotărârea Guvernului Nr. 777 din 13 august 1997 "Cu privire la perfecționarea mecanismului de reglementare a comerțului exterior". El a confirmat că Hotărârea Guvernului nr. 716 din 30 iunie 1998 a modificat Hotărârea Guvernului nr. 777 din 1997 și a fost anulată taxa de 0,1% pentru licență

- **Restricții la export**

101. Ca răspuns la întrebări, reprezentantul Moldovei a spus că Moldova nu mai menține restricții temporare la exportul vinului neîmbuteliat, în scopul promovării imaginii calității vinului moldovenesc. Din cauză că restricția s-a dovedit a fi neefectivă pentru atingerea scopului dat, ea a fost anulată. Reprezentantul Republicii Moldova a spus că în cazul în care oricare dintre aceste instrumente vor fi introduse în viitor, acestea vor respecta pe deplin prevederile respective ale OMC.

- **Licențierea exportului**

102. Reprezentanții Moldovei au informat membrii Grupului de Lucru că licențele pentru export sînt cerute pentru "bunurile cu caracter special" și că, conform Hotărârii Guvernului nr. 777 din 13 august 1997, lista mărfurilor este aceeași ca și lista mărfurilor supuse licențierii importului indicată la paragraful [80]. Acestea include armele, munițiile, echipamentul militar, unelte pentru producerea unor asemenea echipament; explozivele, materiale nucleare, tehnologiile, echipamentul și instalațiile pentru producerea unor asemenea materiale; sursele de radiație ionică, drogurile, substanțele și preparate cu efect psihotrop, materiale pentru producerea unor asemenea substanțe și preparate, otrăvurile, invențiile de loterie, mijloacele și echipamentele pentru diferite tipuri de loterie; automatele, jocurile de noroc, substanțele chimice (inclusiv îngrășămintele și substanțele de protecție a plantelor) și deșeurile industriale supuse controlului internațional; medicamentele, dispozitivele medicale și echipamentul. Lista de asemenea include metale prețioase: aurul și argintul.

103. Ca răspuns la întrebările unor membri ai Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a confirmat că cerințele de înregistrare a contractelor de export au fost abolite prin Decizia Guvernului Nr. 777 din 13 August 1997 "Ameliorarea mecanismului de reglementarea a activității comerciale externe". Plata pentru licența la export de asemenea va fi eliminată.

Subvențiile la export

104. Ca răspuns la solicitarea pentru prezentarea informației, reprezentantul Moldovei a spus că Moldova nu menține subvenții la export, promovări speciale sau politici de finanțare. Dacă în viitor Moldova va decide să introducă astfel de măsuri, atunci acestea vor fi aplicate în conformitate cu prevederile O.M.C.

105. Reprezentantul Moldovei a declarat că din momentul aderării, Moldova nu va menține nici un fel de subsidii, inclusiv subvenții la export, care corespund definiției subvențiilor interzise în sensul Articolului 3 al Acordului privind subvențiile și măsurile compensatorii, și nu va introduce astfel de subvenții interzise din momentul aderării. Grupul de Lucru a luat în considerare acest angajament.

- **Politici Interne ce afectează Comerțul cu Bunuri**

- **Politica industrială, inclusiv subvențiile**

106. Ca răspuns la cererea pentru prezentarea informației, reprezentantul Moldovei a declarat că Guvernul aplică o politică generală pentru crearea unei economii de piață și pentru privatizarea tuturor întreprinderilor și activelor de stat. Guvernul promovează o politică generală pentru atragerea în toate sectoarele economiei naționale a investițiilor

străine și tehnologiilor, în scopul de a continua crearea unei economii de piață și privatizarea întreprinderilor și activelor statului. Industria continuă să fie un element important în dezvoltarea economiei naționale și, ca parte componentă a politicii sale economice, Moldova a identificat sectoarele prioritare de dezvoltare. Au fost acordate stimulente și înlesniri fiscale sub formă de împrumuturi prioritare și asistență tehnică oferite de către organizațiile internaționale sau programele de cooperare bilaterală sectorului energetic, transporturi, construcții de drumuri și de telecomunicații. Nu s-au acordat subvenții producției industriale naționale. În 2000, Moldova a acordat următoarele scutiri de impozite stipulate în Anexa 3 a acestui Raport:

107. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru referitoare la mecanismele și politicile folosite pentru a permite implementarea programelor de dezvoltare a sectorului agricol, reprezentantul Moldovei a menționat că dezvoltarea sectorului agricol a fost susținută de Guvern prin următoarele măsuri:

- privatizarea pământului și al întreprinderilor agricole de stat, cum ar colhozurile și sovhozurile;
- restructurarea gospodăriilor privatizate prin sprijinul acordat de agențiile de ajutor internaționale și Agenția pentru restructurarea Agriculturii (ARA);
- susținerea cercetărilor în domeniul agriculturii, în cadrul unui împrumut acordat de către o agenție internațională de asistență;
- îmbunătățirea accesului la credite cu rate de piață pentru fermierii mici și pregătirea unei linii de creditare pentru sectorul agricol care ar putea fi finanțată de către o agenție internațională de asistență.
- elaborarea programelor de susținere financiar;
- ameliorarea cadrului legislativ.

108. Unii membri ai grupului de lucru au solicitat prezentarea informației privind ajutorul acordat de Guvern proiectelor investiționale. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a menționat că ajutorul Guvernului pentru proiectele investiționale, lansate în sectorul privat, a fost asigurat în cadrul unor: (i) concesi, în conformitate cu Articolul 46, "Legea cu privire la investițiile străine"; (ii) zone economice libere, în conformitate cu articolul 46, "Legea cu privire la investițiile străine" și prevederile care determină astfel de zone; (iii) acorduri cu BERD, inclusiv asistența tehnică și scutiri de taxa pe valoare adăugată. Proiectele investiționale din sectorul privat care au primit ajutor din partea Guvernului sînt următoarele: REDECO, în conformitate cu condițiile Acordului de concesiune privind prospecțiunea și explorarea resurselor de petrol și gaze (Articolul 265 al Legii Bugetului 1999), modernizarea Întreprinderii "Termocomenergo" realizată de către Compania "ROCARO". El a menționat că Guvernul sprijină măsurile pentru concesi, care au fost negociate în bază individuală. Acestea nu fac parte din programul guvernamental de sprijin al investițiilor. Nu existau proceduri administrative pentru aplicarea și primirea acestei asistențe guvernamentale.

109. Reprezentantul Moldovei a confirmat că orice program de subvenționare prevăzute de Guvern după aderare, va fi administrat în conformitate cu Acordul privind Subvențiile și Măsurile Compensatorii și în conformitate cu Articolul 25 al acestui Acord, după intrarea în vigoare al Protocolului de aderare a Moldovei la O.M.C., toată informația necesară referitor la programele relevante va fi transmisă Comitetului O.M.C. privind subvențiile și măsurile compensatorii. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- **Bariere tehnice în calea comerțului**

110. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut Moldovei să prezinte informația cu privire la măsurile ce se iau pentru a îndeplini cerințele Acordului O.M.C. privind barierele tehnice în calea comerțului (Acordul TBT). Pentru a asigura îndeplinirea cerințelor Acordului TBT s-a efectuat analiza neconformității și adoptarea măsurilor pentru înlăturarea lor, urmărind o politică orientată către aplicarea standardelor internaționale (sau a proiectelor lor) până când vor fi elaborate cele naționale. Elaborarea standardelor naționale a fost efectuată de comitetele tehnice de standardizare care sunt compuse din

specialiștii părților interesate. Mai mult ca atât, standardele noi alcătuite sunt în armonie cu standardele europene sau internaționale. Toate standardele sunt revizuite la fiecare cinci ani.

111. Reprezentanții Moldovei au adăugat că în prezent în Moldova sunt în vigoare documente normative de standardizare pentru următoarele produse sau grupe de produse:

Tabelul 15
Documente normative de standardizare pentru Diferite Produse / Grupe de Produse

Documente normative de standardizare	Produse /Grupe de produse
Cerințele medico-biologice pentru asigurarea inofensivității produselor alimentare și îndeplinirea cerințelor față de valoarea nutritivă minimă, publicate de Ministerul Sănătății (MBT)	Produse alimentare
Cerințe de inofensivitate ca parte componentă a standardelor pentru produse	Sortimentul produselor nealimentare
Norme și reguli în construcții (SNIP)	Activități de construcții și edificare
Norme și reguli de securitate a muncii	Servicii prestate la locul de lucru
Normele de protecție a mediului înconjurător, inclusiv protecția împotriva radiației	General

Dintre 20 mii de standarde regionale GOST, valabile pe teritoriul Republicii Moldova, Moldova a aplicat în realitate aproximativ 8000 standarde, și doar aproximativ 2000 standarde sunt obligatorii. Amendamentele Legii cu privire la standardizare și Legii cu privire la TBT No.866-XIV din 10 martie 2000 stipulează că aplicarea standardelor naționale va deveni voluntară. Aplicarea standardului național va rămâne obligatorie doar va fi dată o referință la Reglementările Tehnice. O autoritate publică autorizată poate adopta o reglementare tehnică doar în concordanță cu obiectivele enumerate în Acordul TBT. Până la 1 ianuarie 2002 autoritățile Republicii Moldova vor dezvolta și vor face cunoscute reglementările tehnice, derivate din standardele obligatorii în vigoare în prezent.

112.Reprezentantul Moldovei a confirmat că Moldova va introduce standarde voluntare. Ca urmare a situației economice dificile, absenței reglementarilor tehnice obligatorii, Moldova considera la momentul actual standardele obligatorii drept singura modalitate de a controla calitatea și inofensivitatea produselor. Standarde nou elaborate sunt armonizate cu standardele ISO iar standardele existente vor fi armonizate în timp printr-un proces de revizuirii periodice.

Următoarele publicații conțin informații cu privire la reglementari tehnice, standarde și proceduri:

- “Buletinul Standardizării” (publicat în Moldova la fiecare două luni în limbile romana și rusa);
- “Monitorul Oficial al Republicii Moldova” (publicat în Moldova lunar)
- “Buletinul Standardizării” (publicată în România lunar în limba română);
- “Informationnii Ucazatei Standartov” (publicat în Federația Rusa lunar în limba rusă).

113. Unii membri al Grupului de Lucru au solicitat prezentarea informației privind procedurile de certificare. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a declarat că certificarea produselor și serviciilor în Republica Moldova se realizează în cadrul Sistemului Național de Certificare în baza Legii certificării No.625 din 28 octombrie 1999, Legii Republicii Moldova privind protecția consumatorilor, Legii Republicii Moldova cu privire la standardizare și în conformitate cu standardele și ghiurile ISO, ISO/CEI, cu documentele normative ale sistemului național de standardizare și certificare, armonizate cu cele enumerate. În Republica Moldova certificarea obligatorie și certificarea benevola se efectuează în conformitate cu prevederile Procedurii Generale PG-01-05-92 emisă de Departamentul Moldova Standard. Certificarea are caracter obligatoriu numai pentru produsele și serviciile care pot afecta viața, sănătatea, averea consumatorilor și mediul înconjurător. Aceste produse și servicii sunt introduse în Nomenclatorul produselor și serviciilor supuse certificării obligatorii, aprobat de Departamentul Standardelor, Metrologiei și Supraveghere Tehnică. Cerințele de certificare pentru anumite clase de produse au fost elaborate de către fiecare organ acreditat și aprobate de Departamentul Standarde, Metrologie și Supraveghere în conformitate cu Standardul Moldovean SM 45-2 “Sistemul Național de Certificare al Republicii Moldova. Certificarea produselor ”.

114. Reprezentantul Moldovei a spus că cerințele de certificare, metodele de testare și lucrările de certificare sunt unice pentru produsele autohtone și cele de import, indiferent de proveniența produsului și

forma de proprietate a solicitantului. Accesul liber la toate documentele normative privind procedurile de standardizare și certificare este garantat pentru toți solicitanții de certificare din Republica Moldova și din alte țări. În Sistemul Național de Certificare al Republicii Moldova se eliberează certificate de formă unică protejate cu semne de apărare. În Moldova se recunosc certificatele de conformitate, eliberate de autoritățile de certificare ale țărilor cu care au fost semnate acorduri bilaterale sau multilaterale de recunoaștere reciprocă a certificatelor.

115. Reprezentantul Moldovei a menționat că în prezent regimul de certificare în Republica Moldova este efectuat de 22 organe de certificare și 71 laboratoare de testări, acreditate în Sistemul național de certificare al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile standardului EN 45000. Nomenclatorul produselor supuse certificării obligatorii include: produse alimentare; electrocasnice; produse și tehnologii potențial periculoase; mărfuri pentru copii; produse cosmetice; materiale de construcție; mașini, utilaje și mobilă. Nomenclatorul serviciilor supuse certificării obligatorii include servicii hoteliere, curățătorii chimice, reparații auto, reparații tele și audio, reparații utilaj electrocasnic.

116. În continuare, el a adăugat că prin participarea la activitatea comitetelor tehnice, producătorii naționali au posibilitatea de a se familiariza cu standardele care se află în curs de elaborare. În afară de standardele naționale în Moldova se aplica și standarde internaționale (ISO, CEI), standarde regionale (GOST, EN), standarde românești (STAS, SR). Moldova respecta cerințele Convențiilor Internaționale pentru inofensivitatea substanțelor chimice, inflamabile, explozive, toxice și altor substanțe. În Moldova nu exista reglementări tehnice specifice pentru securitatea energiei electrice, echipamentului de telecomunicații, instrumentelor medicale și altor clase de echipament. Certificarea produsului în Republica Moldova se efectua în corespundere cu prevederile Acordului TBT în ceea ce privește evaluarea conformității. Moldova nu aplica tipuri specifice de certificare, în afară de certificatele igienice, eliberate de către Ministerul Sănătății ca parte componentă a certificatelor de conformitate. Cerințele față de certificatele igienice sunt specificate în reglementările tehnice ale Ministerului Sănătății. Inspectoratele de Stat pentru protecția drepturilor consumatorilor și controlul calității produselor efectuează controlul calității pe parcursul producerii, depozitării și comercializării produselor. Produsele importate sunt conformate aceluiași standarde ca și cele autohtone.

117. Ca răspuns la întrebările adiționale privind procedurile de certificare, reprezentantul Moldovei a spus că recunoașterea de către organele de certificare din Moldova a certificatelor emise în țările CSI și România este bazată pe acordurile bilaterale. Organul național de standardizare a Moldovei se va consulta cu alte țări în scopul acceptării rezultatelor de recunoaștere a procedurilor de certificare ale altor țări membre, după cum prevede Articolul 6 al Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului al O.M.C. care prevede reguli pentru elaborarea procedurilor de evaluare a conformității. Reprezentantul Moldovei a spus că articolul 4.4 al Legii privind Standardizarea prevede că standardele Moldovei trebuie să fie bazate pe cercetările științifice moderne, tehnici și tehnologii, standardele internaționale și regionale și standardele avansate ale altor state. De asemenea, Articolul 18 al acestei Legii stipulează, că obiectivul principal al cooperării internaționale între Moldova și alte țări este atingerea armonizării standardelor naționale cu cele internaționale și regionale și cu standardele naționale avansate ale altor țări.

118. Ca răspuns la solicitările de prezentare a informației privind compatibilitatea legislației naționale cu prevederile Acordului O.M.C. privind barierele tehnice în calea comerțului, reprezentantul Moldovei a prezentat informația respectivă în documentul WT/ACC/MOL/16 și **WT/ACC/MOL/19/Rev.1**

119. Moldova a adoptat un șir de legi noi pentru a aduce pe deplin legislația națională în conformitate cu prevederile OMC în ceea ce privește standardele. Legea No.652-XIV din 28 octombrie 1999 cu privire la certificare prevede dezvoltarea și aplicarea procedurilor de evaluare a conformității și acceptarea rezultatelor procedurilor de evaluare a conformității efectuată de organisme corespunzătoare într-o țară membră exportatoare cu care Moldova a semnat un acord bilateral de recunoaștere mutuală sau la o organizație specializată internațională sau regională la care Moldova a aderat. Ea privește nediscriminare în ceea ce privește tratamentul produselor și plățile bazate pe cost. Conform Articolului 20(1) al Legii privind certificarea "atunci când acordurile internaționale (interstatale) la care Moldova face parte stabilesc alte prevederi decât cele prevăzute de legislația Republicii Moldova se aplică prevederile acordului internațional (interstatal). Legea 919-XIV din 12 aprilie 2000 a modificat legislația existentă cu privire la Standardizare și prevede reglementări detaliate pentru publicarea programului de dezvoltare a standardelor. Ea stabilește standarde internaționale corespunzătoare, directive și recomandări ca bază pentru reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității. Reprezentantul Moldovei a

confirmat că în conformitate cu Articolul 8 și 13 al Legii privind barierele tehnice în calea comerțului, procedurile de evaluare a conformității aplicate bunurilor importate sunt similare procedurilor aplicate producției autohtone și trebuie să fie conforme prevederilor Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului al O.M.C.

120. Legea 866-XIV din 10 martie 2000 cu privire la barierele tehnice în calea comerțului cu prevederile Codului de bună practică pentru dezvoltarea și aplicarea reglementărilor tehnice, standardelor și procedurilor de evaluare a conformității. Ea stipulează că obstacolele inutile în calea comerțului trebuie să fie evitate și să se comercializeze cu fonduri restrictive alternative. Ea prevede pentru implementarea și administrarea Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului și identificarea autorității responsabile pentru executarea notificărilor Organizației Mondiale de Comerț, oferind o perioadă rezonabilă de timp între publicarea finală a regulamentelor tehnice și intrarea lor în vigoare, care o pot fi modificate de către furnizor. Conform acestei legi Organul Național de Standardizare are responsabilitatea de a îndeplini prevederile Codului de bună practică pentru pregătirea, adoptarea și aplicarea noilor standarde în conformitate cu Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului. Codul de bună practică și toți termenii și definițiile necesare pentru implementarea Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului va intra în vigoare **din ianuarie 2003**.

121.El a confirmat că Articolul 8 al Legii cu privire la barierele tehnice în calea comerțului prevede reglementări cu privire la recunoașterea echivalenței reglementărilor tehnice a altor țări și stabilește următoarele: "1) Reglementările tehnice ale altor țări sunt considerate echivalente cu reglementările tehnice naționale atunci când ele: a)nu sunt în contradicție cu prevederile legislației în vigoare a Republicii Moldova. b)contribuie efectiv și la același nivel la implementarea obiectivelor prevăzute de reglementările tehnice interne. 2)recunoașterea echivalenței reglementărilor tehnice ale altor țări cu acelea ale Republicii Moldova ține de competența autorităților publice care în conformitate cu legislația Republicii Moldova au puterea de a stabili cerințe obligatorii pentru produse." Guvernul Moldovei va îndeplini prevederile Articolului 6 al Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului și în prezent ia în considerare termenii reali pentru implementare. Documentele legale vor fi emise pe perioada 2001 pentru a prevedea transformarea completă a practicii Moldovei de la standarde obligatorii preexistente într-un sistem pe reglementări tehnice și voluntare corespunzătoare.

122. Ca răspuns la întrebările din partea membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a menționat că un Centru de Informare a fost creat în cadrul Centrului Național de Standardizare pentru a răspunde întrebărilor membrilor O.M.C și părților interesate și pentru a asigura documentele privind reglementările tehnice relevante, standardele Moldovei și procedurile de evaluare a conformității. Acest centru de informare este responsabil legal și administrativ pentru toate procedurile de notificare relevante cerute de Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului al O.M.C. Adresa este:

str. Coca28,
mun. Chișinău
Republica Moldova
Tel: (3732)75-09-81
Fax:(3732)75-05-81

Email: Moldovastandard@standart.mldnet.com

Director: Mr. Lupașcu Vasile

123. Reprezentantul Moldovei a confirmat că de la 1 ianuarie 2003 aplicarea tuturor standardelor naționale va deveni voluntară. La sfârșitul acestei perioade standardele naționale vor rămâne obligatorii numai cu referire la reglementarea tehnică adoptată de o autoritate publică în conformitate cu obiectivele legitime, precum securitatea națională, prevenirea utilizării greșite a practicii, protecția sănătății și vieții umane, a vieții și sănătății animalelor, protecția plantelor și protecția mediului. El a adăugat că până la data aderării procedurile de evaluare a conformității se vor efectua conform Articolului 6 al Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului al O.M.C. și Articolul 8 al Legii privind barierele tehnice în calea comerțului al Moldovei, conform intenției Moldovei de a semna acorduri bilaterale de recunoaștere a mutuală și de asemenea acceptarea procedurilor de recunoaștere a conformității în alte țări. El de asemenea a confirmat că Moldova va implementa Acordul O.M.C. privind Barierele Tehnice în Calea Comerțului de la data aderării fără recurs la altă perioadă de tranziție. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- Măsurile sanitare și fitosanitare

124. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație detaliată privind produsele agricole, în particular cum standardele și regulamentele Moldovei sunt compatibile cu acelea ale Codex Alimentarius (Codex), Organizației Internaționale de Epizootică și ale Organizației Europene de Protecție a Plantelor. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a spus că standardele și regulamentele Moldovei corespund pe deplin regulamentelor Codexului Alimentarius. Moldova este membru al Organizației Internaționale de Epizootică și utilizează regulamentele acesteia. Moldova nu este membru la Organizația Europeană de Protecție a Plantelor.

125. Ca răspuns la solicitările de informație, reprezentantul Moldovei a spus că următoarele produse necesită certificatul de igienă eliberat de Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat: materiile prime, mașinile și echipamentele, utilizarea cărora ar putea fi o sursă de pericol pentru sănătatea umană; mărfurile pentru copii; materiale și echipamentele folosite în sistemele de apă potabilă; produsele cosmetice și parfumuri; săpunurile detergenți; produsele textile. Pentru mărfurile autohtone certificatul se eliberează în baza documentației relevante, inclusiv rezultatele testelor igienice. Pentru produsele străine, certificatul se eliberează în baza certificatului țării exportatoare și a testelor adiționale efectuate în Moldova.

126. Cu privire la inspecția veterinară și cerințele de carantină ce sunt aplicate la șeptel, produsele animaliere, pește, droguri veterinare și hrana animalieră, reprezentantul Moldovei a spus că Legea Moldovei cu privire la Activitatea Veterinară obligă deținătorii de șeptel la : (i) respectarea regulilor veterinare, sanitare și zoo-igienice cu privire la menținerea, reproducerea și exploatarea animalelor; (ii) luarea acțiunilor necesare pentru prevenirea bolilor infecțioase și, eradicarea surselor infecțioase și prevenirea răspândirii lor; (iii) asigurarea examinării medicale sistematice a personalului și interzicerea angajării persoanelor bolnave; (iv) anunțarea fără întârziere la autoritățile veterinare despre existența sau suspiciunea existenței unei boli care ar necesita unele măsuri de carantină, izolarea animalelor bolnave sau moarte și prevenirea folosirii sau vinderii cărnii; (v) anunțarea în 24 de ore autoritățile veterinare locale despre achiziționarea animalelor din alte regiuni ale țării și ținerea acestor animale separat de șeptelul existent; (vi) permisiunea Aderare ului autorităților veterinare pentru inspecția animalelor; (vii) vinderea animalelor, produselor animaliere și a cărnii numai cu autorizația serviciului veterinar local; (viii) menținerea condițiilor de întreținere ale animalelor domestice (grajdurilor, pășunilor, rezervoarelor cu apă) într-o stare curată, conform regulamentelor veterinare. Importul în Moldova a animalelor pentru creștere a fost permisă numai dacă: (i) nu au fost boli infecțioase în ultimii trei ani în țara exportatoare; (ii) a fost efectuată o inspecție în țara exportatoare de către o agenție recunoscută, cel puțin cu 30 de zile înainte de import; (iii) șeptelul ce trebuie importat în Moldova nu a avut nici o boală; (iv) și radioactivitatea animalelor nu a întrecut 360 bk/kg. S-a adăugat că importul în Moldova a animalelor domestice pentru tăiere a fost permis numai dacă: (i) nu au fost nici un fel de boli infecțioase în ultimele 30 de zile înainte de import în țara exportatoare; (ii) erau într-o stare bună; (iii) au fost vaccinate contra bolii de dalac; (iv) și radioactivitatea animalelor nu a depășit 360 bk/kg. Informație adițională în legătură cu aceasta, inclusiv condițiile pentru importul peștelui și a produselor de mare a fost circulată în documentul WT/ACC/MOL/35 și WT/ACC/MOL/20/rev.1. aceleași principii sunt aplicate și pentru importul preparatelor veterinare și a hranei animaliere.

127. Reprezentanții Moldovei au prezentat următoarea tabelă, care prevede descrierea regulamentelor, mărfurilor implicate și autoritățile competente:

Tabelul nr.16
Privire generală la regulamentele Sanitare și Veterinare
a bunurilor vizate și autoritățile competente

Regulile	Bunuri/obiecte	Autoritatea competentă	Certificatul emis
Cerințele medico-biologice Nr. 5061-89. Cerințe față de securitatea alimentară (armonizate cu Codex Alimentarius)	Produse alimentare	Statul Serviciul Sanitaro-Epidemiologic (Ministerul Sănătății)	Certificatul de Igienă
Cerințele sanitare ca parte a standardelor pentru produse	- materii prime, mașini și echipamente utilizarea cărora poate constitui o sursă de pericol pentru viața umană; - bunuri pentru copii; materiale și echipamente folosite în sistemele de aprovizionare cu apă; - produse cosmetice și parfumuri; - săpunuri și detergenți; - textile	Statul Serviciul Sanitaro-Epidemiologic (Ministerul Sănătății)	Certificatul de Igienă
Cerințele fitosanitare (armonizate cu Organizația de Protecție a Plantelor)	Produse, materiale sau obiecte care ar putea contribui direct la răspândirea ciumei, bolilor sau obiecte ce se află în carantină fitosanitară	Inspectoratul General de Stat pentru Carantina Fitosanitară (Ministerul Agriculturii)	Permisul de Import, Certificatul Fitosanitar (pentru export)
Cerințele veterinare (armonizate cu Oficiul Internațional Epizootic)	- animale vii de toate tipurile; - carne și produse din carne; - lapte și produse lactate; - păsări domestice, ouă și produse din ouă; - pește și produsele mării și materii prime de origine animală; - produse de origine animalieră pentru hrana animalelor; - bunuri pentru uzul veterinar.	Inspectoratul Veterinar de Stat (Ministerul Agriculturii)	Avizul Sanitar, Autorizarea, Certificatul Veterinar de Sănătate

Note:

- Autoritatea competentă a pregătit cerințele tehnice în comun cu Moldovastandard. Testarea și certificarea pentru scopurile SPS a fost în competența organului indicat în Coloana 3. Pentru testare, aceste organe ar putea utiliza serviciile laboratoarelor de stat acreditate.

- Pentru standardele produselor care au fost constituite din componentele SPS-ului și alte componente ce nu fac parte din SPS, certificarea de conformitate cu standardul pentru produs (certificatul de conformitate) a fost efectuată de către Moldovastandard pe baza certificatului de igienă (pentru componentele SPS) și testare adăugătoare (pentru componente ce nu aparțin SPS-ului).

Certificatul de Igienă a Serviciului Sanitaro-Epidemiologic de Stat: Producătorilor interni li s-a eliberat un certificat de igienă cu termenul de valabilitate de până la trei ani cu condiția că metoda lor de producție nu se va schimba. Importatorii au primit un certificat valabil numai pentru transportare. Bunurile importate sunt inspectate la oficiul vamal al regiunii unde este înregistrat importatorul. Importatorii bunurilor perisabile au putut încheia o înțelegere prin care părții străine producătoare i s-ar elibera un certificat de igienă cu o valabilitate de până la trei ani și bunurile ar putea fi marcate cu o ștampilă specială, indicând că bunurile au fost produse în corespundere cu cerințele SPS ale Moldovei. În toate cazurile emiterea certificatului de igienă este supusă examinării, condițiile de transportare ori cele de producție (inclusiv produsele) fiind supuse aceluiași cerințe sanitare.

Permisul de Import al Inspectoratului General de Stat pentru Carantina Fitosanitară: Acest document este cerut numai pentru produsele importate. Importatorii trebuie să prezinte următoarele documente: certificatul fitosanitar din țara de origine; analiza de laborator (în unele cazuri); certificatul despre dezinfecție sau tratament de dezinfecție.

Certificatul Fitosanitar al Inspectoratului General de Stat pentru Carantina Fitosanitară: Acest document este cerut numai pentru produsele exportate. Exportatorii trebuie să prezinte următoarea informație: descrierea mărfurilor; analiza de laborator (în unele cazuri); indicarea posibilei dezinfectări sau a tratamentului de dezinfecție.

Certificatul Veterinar: Producătorilor interni li s-a eliberat o autorizație cu termen de valabilitate de până la trei ani cu condiția că metoda lor de producție nu se va schimba. Încărcăturile în această perioadă sunt inspectate în intervale de timp alese aleator. Pentru produsele importate se controlează fiecare lot. La import importatorul trebuie să prezinte avizul sanitar, ștampilat de către autoritățile veterinare a tuturor țărilor de tranzit, certificatul veterinar al țării exportatoare și certificatul de calitate emis de către producător. Lotul trebuie să fie inspectat de Inspectoratul Veterinar de Stat și, în caz de corespundere, se va elibera un certificat veterinar de sănătate.

128. Ca răspuns la întrebările adiționale, reprezentantul Moldovei a susținut că Moldova recunoaște certificatele de igienă eliberate de instituțiile competente și de către companii dacă compania a încheiat un acord cu autoritatea relevantă a Moldovei. În Moldova nu există nici un fel de teste suplimentare, stabilite de către Guvern, pentru bunurile de import, în cazul când acestea sunt însoțite de certificate de igienă emise de organe străine recunoscute.

129. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat o informație suplimentară despre structura relațiilor dintre Moldovastandard și Ministerul Agriculturii în ceea ce privește dezvoltarea standardelor pentru produsele agricole. Reprezentantul Moldovei a spus că departamentele corespunzătoare ale Ministerului Agriculturii și Moldovastandard au creat comitete comune care au determinat standardele corespunzătoare pentru produsele agricole. Standardele sunt aceleași pentru bunurile importate și pentru cele autohtone.

130. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație despre procedurile de inspecție la frontieră pentru produsele importate și în timpul procesului de producere pentru produsele autohtone. Reprezentantul Moldovei a spus că cerințele sanitare și fitosanitare sunt aplicate prin inspecții și testări.

Cerințele sanitare: Producătorii interni și cei străini care au încheiat un acord special sunt inspectați de către o echipă de experți de la Serviciul Sanitaro-Epidemiologic de Stat și Moldovastandard înainte ca certificatul de igienă să fie eliberat și apoi la intervale stabilite de timp. Mărfurile importate sunt inspectate prin luarea mostrelor și efectuarea testărilor asupra acestora.

Cerințele fitosanitare: Înainte de expediere, exportatorul străin trebuia să transmită la Inspectoratul General de Stat pentru Carantina Fitosanitară o cerere unde să fie indicate mărfurile ce urmează a fi exportate. Inspectoratul eliberează un permis de import preliminar care stipulează cerințele fitosanitare specifice pe care trebuie să le satisfacă mărfurile care vor fi expediate. Dacă acestea satisfac cerințele, atunci pe permisul preliminar de import se va aplica o ștampilă prin care el va deveni permanent .

Cerințele veterinare: Înainte de expediere, exportatorul străin trebuia să transmită la Inspectoratul Veterinar de Stat o cerere unde să fie indicate mărfurile ce urmează a fi expediate. Inspectoratul va elibera un permis de import preliminar, un aviz sanitar, care trebuia să fie ștampilat de către autoritățile veterinare ale tuturor țărilor de tranzit. La sosire fiecare lot se inspectează prin luarea mostrelor și efectuarea testărilor asupra acestora. Când mărfurile supuse cerințelor veterinare, erau descărcate (import) sau încărcate (export) un reprezentant al Inspectoratului Veterinar de Stat trebuia să se prezinte.

131. Ca răspuns la întrebările suplimentare, reprezentantul Moldovei a spus că în cazul, când un importator dorește să atace o decizie a Departamentului Moldova Standard, mai întâi de toate trebuie să înainteze o notă înscrisă Directorului General al Departamentului Moldova Standard. Petițiile asupra deciziilor luate de Inspectorat de Stat pentru Carantina Fitosanitară și de către Inspectoratul Veterinar, mai întâi de toate trebuie să fie adresate conducătorilor acestor instituții. În al doilea rând, importatorul poate intenta un proces în instanțele judecătorești economice.

132. Unii membri ai Grupului de Lucru au spus că există unele domenii, unde regimul de aplicare a măsurilor sanitare și fitosanitare în Moldova nu este totalmente compatibil cu Acordul O.M.C. privind măsurile sanitare și fitosanitare (Acordul SPS), și au solicitat ca Moldova să prezinte informație despre perioada necesară de timp pentru efectuarea ajustării acestora. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a oferit Grupului de Lucru informații privind regimul SPS din Moldova (documentul WT/ACC/MOL/17, WT/ACC/MOL/20/Rev.1 și WT/ACC/MOL/35).

133. Republica Moldova a modificat măsurile de reglementare a activităților interne în ceea ce privește plantele, protecția vieții animale și umane în scopul de a le aduce în conformitate cu prevederile Acordului privind măsurile Sanitare și Fitosanitare. Decizia Guvernului No. 378 care stabilește Statutul Serviciului Veterinar de Stat, Decizia Guvernului no. 697 care stabilește Statutul Serviciului Fitosanitar de Stat și Decizia Guvernului No. 423, din 3 mai 2000 cu privire la aprobarea regulilor de Supraveghere Sanitaro - Epidemiologică de Stat în Republica Moldova au fost subiectele amendamentelor. Natura amendamentelor acoperă următoarele: stabilirea unui centru informațional în cadrul Ministerului Sănătății și Ministerului Agriculturii și Industriei Prelucrătoare care va fi responsabil pentru a răspunde la întrebările Membrilor O.M.C. și pentru a oferi documente și regulamente fitosanitare adoptate sau propuse în Moldova; de a determina riscul și nivelul corespunzător al protecției fitosanitare; introducerea noilor standarde, regulamente cu privire la sănătatea animală și regulamente cu privire la securitatea alimentară în conformitate cu principiile Acordului privind măsurile Sanitare și Fitosanitare; identificarea autorității responsabile pentru efectuarea notificărilor O.M.C. și asigurarea că transparența obligațiilor sunt îndeplinite conform; proiectarea actelor legale care cer publicarea măsurilor de propunere pentru comentarii la o perioadă inițială; de a acorda o perioadă de timp pentru comentariu din partea membrilor și publicului și stabilirea unui proces de luare în considerație a comentariilor fără discriminare; de a guverna sănătatea animală și a plantelor și securitatea alimentară bazate pe principii științifice; de a urma standardele internaționale, regulamentele și recomandările în stabilirea măsurilor Sanitare și Fitosanitare; recunoașterea diferitor măsuri care ating același nivel de protecție; dezvoltarea principiilor științifice și asigurarea evaluării riscului pentru a fi sigur că măsurile întreprinse sunt bazate pe știință și aplicate numai în măsura necesară pentru protecția sănătății; Măsurile care iau în considerație caracteristicile regionale împreună cu spațiul din care produsul este original și spațiul pentru care este destinat; asigurarea că măsurile nu discriminează arbitrar sau nejustificat printre diferiți membri sau printre furnizorii locali și cei străini. El a adăugat că Moldova va adera la Convenția privind protecția plantelor și implementarea noului text revăzut al Convenției după cum prevede rezoluția 12/97 al sesiunii 29-a a Conferinței FAO di noiembrie 1997 către sfârșitul anului 2000.

134. Republica Moldova a confirmat că va asigura implementarea Acordului privind măsurile sanitare și fitosanitare O.M.C. până la aderare și va aplica legislația internă în conformitate cu prevederile Acordului O.M.C. privind măsurile sanitare și fitosanitare. În elaborarea oricărei legislații referitor la careva măsuri Moldova va asigura conformitatea lor totală cu prevederile respective ale O.M.C. Grupul de lucru a luat în considerație acest angajament.

- **Măsurile Investiționale Legate de Comerț (TRIMs)**

135. Reprezentantul Moldovei a confirmat că în Moldova nu există măsuri investiționale legate de comerț prevăzute de Acordul O.M.C. privind măsurile investiționale legate de comerț (Acordul TRIMs). Legislația Republicii Moldova nu prevede o autoritate la nivel central sau sub-central pentru aplicarea prevederilor Acordului TRIMs. El a declarat că Guvernul Republicii Moldova va asigura ca orice măsură investițională legată de comerț introdusă pe viitor să fie în deplină conformitate cu cerințele Acordului TRIMs. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- **Practicile comerțului de stat**

136. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat lista întreprinderilor incluse în Registrul de Stat care sunt cei mai mari producători pe piața internă și au solicitat prezentarea informației despre ceea ce produce fiecare din aceste întreprinderi. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a spus că la începutul procesului de tranziție la economia de piață fostele mari întreprinderi de stat automat au fost considerate monopoliste deoarece ele erau unicele în Moldova care produceau produse în domeniul lor. În realitate, ele aveau o pondere mică pe piață, deoarece cota mărfurilor importate creștea tot mai mult și mai mult. De aceea, Guvernul nu a mai alcătuit această listă.

137. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut ca Moldova să confirme faptul că nu sunt întreprinderi, complet sau parțial, în proprietatea statului care au niște drepturi exclusive sau speciale sau niște privilegii, și că întreprinderile din sectorul energetic enumerate în documentul WT/ACC/MOL/2/Add.2 nu corespund definiției date în Memorandumul de Acord privind interpretarea Articolului XVII al Acordului GATT 1994. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a confirmat că nu există întreprinderi de stat în sensul prevederilor Articolului XVII al Acordului GATT 1994.

138. Ca răspuns la întrebările ulterioare privind întreprinderile mari care au cel puțin 25% din proprietatea de stat și activează în domeniul comerțului internațional, reprezentantul Moldovei a spus că în Moldova orice întreprindere, indiferent de forma de proprietate, are dreptul să activeze în domeniul comerțului internațional. Moldova a oferit o listă de întreprinderi ce activează în domeniul comerțului internațional în care statul deține cel puțin 25%.

139. Unii membri ai Grupului de Lucru au remarcat că Articolul 14 al Legii “Cu privire la bazele activității economice externe” prevede acordarea unui monopol de stat pentru importul și exportul unor anumite feluri de mărfuri. Acești membri au întrebat dacă Moldova intenționează să mențină monopol de stat în comerțul oricărui produs. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a spus la 21 septembrie 2000 a intrat în vigoare noua Lege privind Reglementarea de stat a activității economice externe, care a abrogat Legea nr. 849-XII din 3 ianuarie 1992 “Cu privire la bazele activității economice externe în Republica Moldova”. Articolul 13 al noii Legi prevede următoarele: “1) Listele unor categorii de mărfuri al căror export și/sau import este monopolul statului se stabilesc de către Guvern; 2) Monopolul statului asupra exportului și/sau importului unor categorii de mărfuri se stabilește în bază de licențe de export și/sau de import. Licențele sunt eliberate de autoritatea administrației publice abilitate; 3) Tranzacțiile de export și/sau import al unor categorii de mărfuri efectuate cu încălcarea monopolului statului sunt nule. Recunoașterea nulității tranzacțiilor în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova poate fi cerută pe cale judiciară de către autoritatea administrației publice autorizată”. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă Moldova intenționează să notifice întreprinderile sale comerciale de stat în baza Articolului XVII al GATT 1994. Reprezentantul Moldovei a confirmat că indiferent de faptul că cadrul legal pentru reglementarea monopolului de stat la exportul și importul unor mărfuri dă posibilitate comerțului de stat, de facto, în prezent în Republica Moldova nu există careva tipuri de mărfuri specifice pentru care importul și/sau exportul este bazat pe monopolul de stat. Nu se eliberează licențe pentru exportul și/sau importul unor categorii de mărfuri care sar baza pe prevederile acestei legi. El a confirmat angajamentul că în Moldova nu există întreprinderi comerciale de stat în sensul Articolului XVII al GATT1994 și al Interpretării.

140. Reprezentantul Moldovei a declarat că în cazul introducerii comerțului de stat în sensul Memorandumului de Acord privind interpretarea Articolului XVII al Acordului GATT 1994, Moldova va asigura ca toate regulamentele să fie în conformitate cu cerințele Articolului XVII al GATT 1994 și cu Memorandumul de Acord privind interpretarea Articolului XVII al Acordului GATT 1994, inclusiv acele prevederi care cer aplicarea "considerațiunilor comerciale" în vinderea și achiziționarea mărfurilor comercializate de stat. El a confirmat că Moldova va respecta prevederile Art. XVII al Acordului GATT 1994, Memorandumul de Acord privind interpretarea acestui articol, precum și Articolul VIII al Acordului GATS privind comerțul de stat. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Zonele libere, zonele economice libere

141. Reprezentantul Moldovei a spus că legislația Republicii Moldova privind zonele libere constă din Legea nr. 1451-XII din 25 mai 1993 “Cu privire la zonele antreprenoriatului liber”. Acestea vor fi în deplină conformitate cu angajamentele viitoare ale Republicii Moldova luate față de O.M.C.

Tabelul 17

Localitatea	Tipul	Statutul
Chişinău	Zonă liberă	Operațional
Tvardița	Zonă economică liberă	Operațional
Taraclia	Zonă liberă	Operațional
Vulcănești	Zonă liberă	Operațional
Otaci	Zona liberă	Operațional
Giurgiulești / Dunărea	Zonă liberă	Planificat
Ungheni	Zonă liberă	Planificat

142. În prezent în Republica Moldova au fost create 5 zone ale antreprenoriatului liber - în municipiul Chişinău, oraşele Otaci, Taraclia, Vulcăneşti și Tvardița. Legislația Republicii Moldova prevede facilități vamale, fiscale și garanții. Parlamentul și Guvernul Republicii Moldova au înființat Zona Antreprenoriatului Liber “Expo-Business-Chişinău” prin Legea nr.625-XIII din 3 noiembrie 1995. Legislația prevede înlesniri, garanții și privilegii pentru întreprinderile situate în ZAL. Rezidenții ai ZAL pot fi persoane fizice și juridice străine precum și persoane juridice din Moldova, înființate cu participarea capitalului străin. Administrația ZAL pe bază competitivă, luând în considerație volumul și felul investiției, tipul activității și în conformitate cu direcțiile de dezvoltare al ZAL înregistrează rezidenții ZAL-ului. Concurența este anunțată din inițiativa Administrației în baza unor proiecte ale solicitantului. Activitățile curente în zona Expo-Business-Chişinău au fost împărțite aproximativ în felul următor (datele corespund primei jumătăți a anului 1997 și respectiv anul 1998): 57,5% și 42,2% - comerț, 14,6% și 6,9% - producția industrială și 27,55% și 45,9% - prestări de servicii. Cota importului în Republica Moldova din zonele de comerț liber este estimată la 4% din importul total. Cota re-exportului din această zonă în totalul exporturilor este de 1,2%. El a menționat că formalitățile normale vamale, taxele și tarifele vamale sunt aplicate asupra mărfurilor care intră pe teritoriul Moldovei dintr-o zonă liberă sau dintr-o zonă economică liberă. El a adăugat că nu există criterii speciale de eligibilitate. Toate întreprinderile - autohtone, mixte și cu capital străin, au dreptul să funcționeze într-o zonă de comerț liber și să profite pe deplin de înlesnirile existente.

143. Ca răspuns la întrebările despre avantajele oferite de zone, reprezentantul Moldovei a spus că legislația Republicii Moldova a oferit garanții și privilegii rezidenților. Zona antreprenoriatului liber este deschisă pentru următoarele tipuri de activități licențiate: organizarea târgurilor și expozițiilor, informarea și publicitatea, leasing, servicii bancare și asigurare, turism și servicii hoteliere, comerț și stocare, servicii de alimentație publică, realizări în domeniul producerii ce nu dăunează mediul înconjurător. Rezidenții se bucură de regimuri impozitare și vamale exclusive. În particular, ei sunt scutiți de taxele vamale pentru mărfurile și articolele importate din ZAL pentru consumul final; pentru mărfurile originare din ZAL și exportate pe teritoriul vamal al Republicii Moldova; pentru mărfurile produse în ZAL și exportate în afara teritoriului Republicii Moldova. Impozitul pe venit a fost stabilit în mărime de 20% (pe când în orice altă parte a republicii aceasta constituia 32%). Bunurile și serviciile produse și comercializate în ZAL sunt scutite de plata taxa pe valoare adăugată Rezidenții care au investit 250 mii dolari SUA și mai mult în dezvoltarea zonei au fost scutiți de la plata impozitului pe venit pe o perioadă de cinci ani. În conformitate cu legislația internă, rezidenții au aceleași drepturi timp de zece ani. Nu există cerințe ca producția finită din aceste zone să fie exportată, și nu există nici o cerință de ordin intern.

144. Reprezentantul Moldovei a confirmat că zonele libere înființate pe teritoriul țării vor fi pe deplin subiecte acoperite de angajamentelor Moldovei luate în Protocolul de Aderare la Acordul OMC, și că Moldova va asigura aplicarea obligațiilor sale față de OMC în aceste zone. Mai mult ca atât, mărfurile produse în aceste teritorii, în baza prevederile impozitare și tarifare ce scutesc importurile și producția importată de la plata taxelor vamale și a unor impozite, vor fi supuse formalităților vamale normale, în particular la aplicarea taxelor vamale și a impozitelor, atunci când acestea vor intra pe restul teritoriului Moldovei. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Achizițiile guvernamentale

145. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea nr.1166-XIII privind achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului a fost adoptată la 30 aprilie 1997. Guvernul Republicii Moldova n-a colectează date statistice despre achizițiile publice efectuate. Există trei domenii de achiziții publice: achiziții efectuate cu împrumuturile de la agențiile de suport internaționale cum ar fi Banca Mondială, Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare; achiziții în scopuri de securitate și apărare și alte achiziții guvernamentale. Nu există rupturi în piața achizițiilor publice în dependență de tipul de produs disponibil. Valoarea totală estimată a achizițiilor guvernamentale în 1997 a constituit aproximativ 477 mln. lei.

146. Reprezentantul Moldovei a spus că în conformitate cu legea Republicii Moldova privind achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului (Articolul 5) următoarele instituții sunt implicate în procesul de achiziție: întreprinderile cumpărătoare, care sunt angajate în achiziționarea mărfurilor, construcțiilor sau serviciilor; Biroul pentru Asistența Proiectelor și Achiziții Publice denumită ca Agenția Națională pentru Achizițiile Publice (ANAP). ANAP supraveghează și monitorizează întreprinderile achizitoare în desfășurarea achiziționării și supraveghează corespunderea lor cu prevederile legii și cu alte cerințe legislative, așa ca regulamente, hotărâri, și dispoziții privind aplicarea generală în acest domeniu. În ceea ce privește transparența, reprezentantul Moldovei a spus că o întreprindere achizitoare trebuie să solicite desfășurarea unui tender prin publicarea unei invitații la tender sau a unei invitații pentru calificarea preliminară în limbile română sau rusă în Buletinul Achizițiilor Publice (BAP), care este editat de ANAP. În situații particulare, invitația la tender trebuie să fie publicată și în limba engleză în mijloacele de informare de difuzare în masă internațională (Articolul 18 și Articolul 26 a Legii privind achizițiile publice). Invitația de participare la tender conține, inter alia, caracteristicile mărfurilor, construcțiilor sau serviciilor care trebuie prestate în termeni de natura, cantitatea, locul și timpul, criteriile și procedurile ce trebuie utilizate pentru evaluarea calificării prestatorilor, locul și termenul limită pentru realizarea tenderelor, mijloacele și locul obținerii documentelor de solicitare. Întreprinderea achizitoare se poate implica în procedura de preselecție pentru a identifica furnizorii calificați înaintea prezentării tenderelor. Numai furnizorii care au fost calificați au dreptul să participe în continuare la procedura de preselecție. Detalii suplimentare sunt incluse în Articolul 7 a Legii privind achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului. La achiziția mărfurilor sau construcțiilor metoda preferată de o unitate de achiziționare este cea a licitației publice. În condiții speciale o unitate de achiziționare poate utiliza următoarele metode de procurare (Articolul 19 al acestei legi): licitației în două etape (Articolul 20 al Legii); licitație cu participare limitată (Articolul 21 al acestei legi); licitație specială cu participare limitată (Articolul 22 al Legii); cerere a ofertelor de prețuri (Articolul 23 al Legii); achiziție dintr-o singură sursă (Articolul 24 al acestei legi).

147. Ca răspuns la o serie de întrebări, reprezentantul Moldovei a menționat că odată ce entitatea de achiziționare, aprobată de ANAP, este în drept să ofere o marjă preferențială în favoarea ofertelor de lucrări efectuate de antreprenorii naționali sau a ofertelor de mărfuri produse în țară. Această marjă preferențială nu poate depăși 10 % (Articolul 38 alineatul 6 din Legea cu privire la achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului). Un sistem de licitație electronică pentru achizițiile publice n-a fost încă instalat în Moldova, dar a fost prevăzută înființarea unui sistem de baze de date pentru disponibilitatea informației/datelor despre licitație. Unitatea de achiziționare nu are dreptul să stabilească alte criterii, cerințe sau proceduri privind datele de calificare a furnizorilor (antreprenorilor) ce sunt discriminatorii față de mai mulți furnizori sau față de o anumită categorie de furnizori (antreprenori) (Articolul 6 al Legii).

148. Unii membri al Grupului de Lucru au întrebat dacă Moldova va accepta la momentul aderării Acordul O.M.C. privind Achizițiile Guvernamentale.

149. Reprezentatul Moldovei a confirmat că în data de 29 septembrie 2000 Republica Moldova a devenit observator la Acordul O.M.C. privind Achizițiile Guvernamentale și va iniția, imediat după aderare, negocieri pentru obținerea statutului de membru la acest Acord. În cazul când rezultatele negocierilor vor satisface intereselor Moldovei și ale altor membri la acest Acord, Moldova timp de un an va finaliza negocierile pentru calitatea de membru la acest Acord. Grupul de Lucru a luat în considerație aceste angajamente.

- Barterul și contrapartida permisă de Guvern

150. Reprezentantul Moldovei a constatat că în scopul obținerii produselor esențiale, așa ca energie, metale, tehnologii și piese de schimb, de la partenerii comerciali, economiile cărora sunt în tranziție, Guvernul Moldovei ocazional intra în negocieri cu acești parteneri, pentru achitarea acestor livrări cu produse agricole achiziționate de Guvernul Republicii Moldova pe piața sa internă.

- Comerțul în domeniul aviației civile

151. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă Moldova va accepta, la momentul aderării, Acordul OMC privind comerțul aeronave civile.

152. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a declarat că Guvernul va iniția negocieri de aderare la Acordul O.M.C. în domeniul comerțului cu aeronave civile imediat după aderarea la O.M.C. El de asemenea a confirmat că Lista Concesiilor pentru Bunuri, care este arătată în Partea I a Anexei Protocolului de Aderare conține un tratament fără taxe vamale pentru produsele utilizate în aeronavele civile. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- Tranzitul

153. Reprezentantul Moldovei a spus că, în prezent, tranzitul mărfurilor pe teritoriul Moldovei este liber în ceea ce privește aplicarea taxelor vamale și a altor impozite. În legătură cu taxa pe valoare adăugată și accize, Moldova a oferit libertatea tranzitului pe teritoriul său pentru comerțul din țărilor membre ale O.M.C., după cum este prevăzut de Art. 5 din Acordul GATT. Se aplică numai taxe pentru transportare, cheltuieli administrative comensurabile sau taxe ce țin de costurile serviciilor prestate. El a adăugat, că Moldova este parte la un acord multilateral cu privire la tranzitul comercial în cadrul C.S.I. De asemenea, Moldova a semnat acorduri privind tranzitul de mărfuri cu România, Ucraina, Belarus și Rusia.

- Politicile care afectează comerțul cu produsele agricole

154. Lista angajamentelor Moldovei în domeniul agriculturii a fost circulată în documentul WT/ACC/SPEC/MOL/1/Rev.7, a fost incorporată la compartimentul corespunzător al Ofertei pe bunuri a Moldovei (WT/ACC/SPEC/MOL/4/Rev.5/Add.1).

- Importurile - descrierea tipurilor de protecție susținute la frontieră

155. Produsele agricole pot fi importate liber în Moldova fără restricții cantitative. Tarifele vamale aplicate bunurilor individuale pot fi găsite în tariful vamal al Moldovei.

156. Unii membri ai Grupului de Lucru au întrebat dacă procedurile vamale urmate de către Moldova reduc la minim reținerea importului liber de produse lactate sau altor produse agricole ușor alterabile. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a declarat că timpul de așteptare a importurilor din toate țările la hotarul cu România și Ucraina, în mediu, nu depășește 30 de minute. Controlul vamal propriu-zis are loc în oficiile regionale vamale unde întreprinderile importatoare sunt plasate. Natura decentralizată a acestui sistem, ține timpul cerut pentru controlul vamal la minimum.

- Exporturile

157. Moldova n-a oferit credite la export, garanții pentru credite la export, n-a asigurat creditele la export și n-a oferit alt suport financiar sau asistență, care este disponibilă pentru exportul produselor agricole. Moldova n-a asigurat nici o subvenționare a exportului de produse agricole.

158. Reprezentantul Republicii Moldova a confirmat că Moldova va aduce în Oferta sa pe bunuri la zero subvențiile la export a produselor agricole. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- Regimul textilelor

159. Nu există un regim special pentru produsele textile și îmbrăcăminte. Republicii Moldova și Comunitatea Europeană a semnat la Brussels la 14 mai 1993 un Acord privind comerțul cu produse

textile. Moldova permite importul fără taxe a materiei prime pentru producerea produselor textile și îmbrăcămintea provenită din Uniunea Europeană, astfel încât produsele finite să fie ulterior exportate în Uniunea Europeană. Acest regim se aplică pentru toate țările și este valabil pentru toate produsele, care pot beneficia de aceasta.

VI. REGIMUL COMERCIAL CU PRIVIRE LA PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

1. Principii generale

a) Politica de proprietate intelectuală

160. Reprezentantul Moldovei a comunicat că, începând cu proclamarea independenței sale, Moldova a urmat politica de dezvoltare a relațiilor reciproc avantajoase cu toate țările lumii. Legislația națională a fost transformată cu scopul ajustării ei la standardele internaționale. Politica de tranziție la economia de piață a determinat în mare măsură modul de abordare a proprietății intelectuale și extinderea drepturilor titularilor proprietății intelectuale. Drepturile de proprietate intelectuală au devenit drepturi ale persoanelor fizice și juridice. Principalele direcții ale acestei politici sunt: (i) adoptarea legislației naționale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală; (ii) înființarea autorităților publice responsabile de drepturile de proprietate intelectuală; (iii) participarea la convențiile și tratatele internaționale privind drepturile de proprietate intelectuală legate de comerț. În 1993, Guvernul a lansat politica vizând protecția drepturilor titularilor proprietății industriale și a drepturilor inventatorilor în baza Regulamentului provizoriu nr. 456, privind protecția proprietății industriale în Republica Moldova, adoptat de Guvern. În 1993. În Republica Moldova există următoarele titluri de protecție: brevete de invenție, brevete pentru soi de plantă; certificate de înregistrare a desenelor, mărcilor comerciale și de servicii, denumirilor de origine a produselor și a topografiilor circuitelor integrate. Buletinul Oficial al Proprietății Industriale (BOPI) prezintă informația privind invențiile, desenele industriale și mărcile înregistrate în Republica Moldova, precum și actele legislative și normative cu privire la proprietatea intelectuală.

161. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că Acordul TRIPS este o componentă fundamentală a obligațiilor luate de toți Membrii OMC. Acești membri așteaptă ca Moldova să implementeze pe deplin Acordul TRIPS al OMC la data aderării, fără a recurge la anumite aranjamente de tranziție. Reprezentantul Moldovei a menționat că Moldova este pregătită pentru implementarea Acordului TRIPS începând de la data aderării. Ca rezultat al reformelor sistemului judiciar, au fost create toate condițiile pentru implementarea prevederilor Acordului TRIPS. Reprezentantul Moldovei a prezentat Grupului de Lucru informații suplimentare referitor la regimul TRIPS în documentul WT/ACC/MOL/18. Documentul WT/ACC/MOL/21/Rev.1 prezintă în formă tabulară o lista ilustrativă de control a cerințelor Acordului TRIPS și conformarea legislației Republicii Moldova cu acestea.

b) Agențiile responsabile de formularea și implementarea politicii

162. Reprezentantul Republicii Moldova a declarat că politicile și strategiile în domeniul protecției proprietății intelectuale au fost elaborate de Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale (AGEPI), înființată la data de 25 mai 1992 prin Decretul nr. 120 al Președintelui Republicii Moldova și de Agenția de Stat pentru Drepturile de Autor, înființată la data de 25 noiembrie 1991 prin Decretul nr. 238 al Președintelui Republicii Moldova.

c) Participarea la convențiile internaționale în domeniul proprietății intelectuale:

163. Republica Moldova este membru la următoarele convenții și tratate:

- Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale;
- Convenția pentru instituirea Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală (OMPI);
- Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT);
- Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor;
- Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional al desenelor și modelelor industriale;

- Tratatul de la Budapesta privind recunoașterea internațională a depozitului microorganismelor în scopul protecției lor prin brevete de invenție;
- Tratatul de la Nairobi privind protecția simbolului olimpic;
- Convenția de la Roma pentru ocrotirea drepturilor interpreților, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune;
- Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice;
- Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor;
- Aranjamentul de la Strasbourg privind clasificarea internațională de brevete;
- Aranjamentul de la Viena privind instituirea clasificării internaționale a elementelor figurative ale mărcilor;
- Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor;
- Aranjamentul de la Locarno privind instituirea clasificării internaționale a desenelor și modelelor industriale;
- Tratatul privind dreptul mărcilor (TLT);
- Convenția privind Brevetul Euroasiatic;
- Convenția Internațională privind Protecția Realizărilor în Selecție (UPOV);
- Acordul OMPI cu privire la interpretări și fonograme;
- Acordul OMPI privind dreptul de autor (Acest Acord încă nu a intrat în vigoare);
- Convenția privind protecția intereselor producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor acestora.

164. În 1993 Republica Moldova a devenit membru al Comitetului Permanent pentru Tehnologiile Informaționale (SCIT) și a Comitetului pentru Dezvoltarea Proprietății Intelectuale. Reprezentanții AGEPI participă activ la lucrările Comitetului Permanent al OMPI privind legislația în domeniul brevetelor și Comitetului Permanent privind legislația în domeniul mărcilor, desenelor și modelelor industriale și indicațiilor geografice. Republica Moldova este membru al Comitetului Coordonator OMPI. Mai mult ca atât, AGEPI a încheiat acorduri de cooperare cu 35 Oficii de Brevete din toată lumea.

165. Reprezentantul Moldovei a spus că Republica Moldova intenționează să devină pe viitor membru la următoarele Acorduri:

- Aranjamentul de la Madrid privind sancțiunile pentru indicațiile false sau înșelătoare de proveniență a produselor;
- Aranjamentul de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională;
- Noul Act al Aranjamentului de la Haga privind depozitul internațional al desenelor și modelelor industriale (Geneva, 1999);
- Tratatul privind dreptul brevetelor (PLT);

d) Aplicarea tratamentului național și a clauzei NCF persoanelor străine

166. Reprezentantul Moldovei a spus că Moldova aplică principiul tratamentului național în ceea ce privește proprietatea intelectuală.

e) Plățile și Taxele

167. Taxele pentru brevetele de invenție, brevetele pentru soi de plantă, certificatele de înregistrare a modelelor de utilitate, desenele și modelele industriale, mărci, denumirile de origine a produselor, topografiile circuitelor integrate sunt percepute de către AGEPI. Condițiile generale și sumele sunt reglementate prin Hotărârea nr. 774 a Guvernului Republicii Moldova din 13 august 1997. Prevederi adiționale sunt cuprinse în ordinul nr. 80 a Directorului General al AGEPI din 28 august 1997. Lista taxelor privind gestionarea drepturilor de proprietate intelectuală este prezentată în Anexa 1 al documentului WT/ACC/MOL/4.

2. Standardele esențiale de protecție, inclusiv procedurile pentru obținerea și menținerea drepturilor de proprietate intelectuală

- Dreptul de autor și drepturile conexe, inclusiv drepturile executanților, producătorilor de fonograme și organizațiilor de radiodifuziune

168. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293 - XII din 23 noiembrie 1994, intrată în vigoare la 1 martie 1995, reglementează dreptul de autor și drepturile conexe. Această lege prevede protecția drepturilor de proprietate intelectuală asupra operelor literare, de artă și științifice, exprimate în așa fel încât să permită reproducerea lor, indiferent de formă, destinație și valoarea fiecărei opere, precum și procedura de reproducere a lor. Creatorul beneficiază de drepturi patrimoniale și personale nepatrimoniale. Cel mai important dintre toate este dreptul exclusiv de autor asupra operei sale. Conform art. 9 al Legii nr. 293, autorul beneficiază de următoarele drepturi personale nepatrimoniale: (i) dreptul la paternitate; (ii) dreptul la nume; (iii) dreptul la integritatea operei; (iv) dreptul la stima reputației; (v) de a da publicității opera sa sau de a permite (interzice) publicarea ei în orice formă, inclusiv dreptul la retragerea ei. În ceea ce privește drepturile patrimoniale, titularului dreptului de autor beneficiază de dreptul exclusiv la valorificarea operei în orice formă și prin orice procedură. Dreptul exclusiv de valorificare este dreptul de a efectua, permite sau interzice efectuarea următoarelor acțiuni: reproducerea operei, demonstrarea publică, comunicarea publică, traducerea operei, prezentarea în public a operei, adaptarea, aranjamentul și alte asemenea modificări. Titularul dreptului de autor are dreptul de a împiedica închirierea copiei unei lucrări specifice, chiar și după ce această lucrare a fost vândută și producătorul de fonograme are aceleași drepturi de a împiedica închirierea copiilor fonogramelor, chiar și după vânzarea acestora.

169. El în continuare a adăugat că operele audiovizuale, programele de calculator, bazele de date, fonogramele, operele muzicale și compilările de informație sunt protejate de aceeași lege (art. art. 6, 10). Legea oferă titularului dreptului de autor dreptul exclusiv la valorificarea operei sale în orice formă și prin orice procedeu. Dreptul de autor asupra operei audiovizuale se acordă: scenaristului, regizorului/scenografului, compozitorului- autorul operei muzicale, operatorului și pictorului scenograf. Autorul unei opere create anterior, prelucrate sau incluse în formă neschimbată în opera audiovizuală, ca parte componentă a ei, este considerat coautor al operei audiovizuale în cauză.

170 El a menționat că un producător de fonograme are dreptul exclusiv de valorificare a ei în orice mod, inclusiv dreptul la remunerare pentru valorificarea acesteia, dreptul de reproducere, distribuire a copiilor, modificare sau schimbare și importare a copiilor fonogramelor pentru difuziunea acesteia. Drepturile exclusive ale producătorului pot fi transmise prin contract altor persoane (Art.28). Interpretul are dreptul exclusiv de a permite sau interzice următoarele acțiuni: imprimarea unei interpretări încă neimprimată, reproducerea imprimării, comunicarea interpretării pe cale radiofonică și prin cablu sau altă comunicare publică a interpretării, închirierea fonogramei publicate, precum și dreptul de a proteja interpretarea de orice denaturare sau subminarea reputației interpretului și de a transfera dreptul altei persoane prin contract (art. 27). Organizațiile de difuziune au dreptul exclusiv de a-și valorifica emisiunile sub orice formă (art. 29). Persoanele străine se bucură, conform acestei legi, de tratamentul național.

171. Legea Republicii Moldova cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293-XIII din 23 noiembrie 1994 este în deplină conformitate cu cerințele art. art. 1-21 ale Convenției de la Berna (1971) și anexa acesteia, precum este cerut de art. 9 al Acordului TRIPs.

172. În ceea ce privește restricțiile la drepturile exclusive ale titularilor dreptului de autor sau titularilor drepturilor conexe, legislația Republicii Moldova conține amendamente detaliate privind restricțiile

asupra drepturilor exclusive ale titularilor dreptului de autor sau titularilor drepturilor conexe, ce țin de: reproducerea operelor pentru utilizare personală; reproducerea reprografică de către biblioteci; valorificarea liberă a operelor; reproducerea programelor de calculator și a bazelor de date (capitolul III, art. 20 - 23). Legea privind Drepturile de Autor și Drepturile Conexe asigura protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe pe tot timpul vieții autorului plus 50 de ani după deces, începând cu data de 1 ianuarie al anului următor decesului, cu unele excepții. În baza art. 17(9) și 33 ale acestei Legi, drepturile morale ale autorului sunt protejate nelimitat.

173. Răspunzând la întrebări, reprezentantul Moldovei a menționat că în conformitate cu Legea Republicii Moldova privind dreptul de autor și drepturile conexe, înregistrarea dreptului de autor nu este obligatorie. Astfel, în conformitate cu Articolul 4 (2) al acestei legi, autorul beneficiază de dreptul exclusiv de autor asupra operei sale, aceasta rezultând din însuși faptul creării ei. Pentru apariția și exercitarea dreptului de autor nu se cere înregistrare, alte proceduri speciale sau respectarea altor formalități. În conformitate cu Articolul 8 (2), pentru a informa publicul despre drepturile sale asupra operei, titularul are dreptul să folosească simbolul ocrotirii dreptului de autor. În conformitate cu alineatul 4 al aceluiași articol, certificatul de înregistrare nu poate servi drept prezumție a paternității. În caz de litigiu, instanța judecătorească poate recunoaște înregistrarea drept prezumție a paternității, dacă nu se dovedește altfel.

174. Reprezentantul Moldovei a specificat că conform legislației Republicii Moldova, protecția dreptului de autor nu se restituie operelor care deja înainte de data de 31 decembrie 1994 devenise un bun public. Pentru operele ale căror termen de expirare s-a extins după 31 decembrie 1994, ajustarea a fost făcută în felul următor: dacă termenul de protecție a operei unui autor străin, valorificate în Republica Moldova este conform legislației țării autorului mai mare decât termenul prevăzut de acest articol, atunci se aplică termenul de protecție stipulat în această lege; în cazul când acest termen este mai mic, se aplică normele legislației țării respective (art. 17(12)).

Conform Articolului 26 (7), drepturile conexe ale persoanelor fizice și juridice străine sânt protejate în conformitate cu tratatele internaționale în domeniul protecției proprietății intelectuale la care Republica Moldova este parte, și anume în conformitate cu Articolele 4 și 5 ale Convenției de la Roma pentru Protecția drepturilor interpreților, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune. Totodată, în conformitate cu Articolul 33 (2) al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe, drepturile producătorilor de fonograme, sunt în vigoare timp de 50 de ani de la data primei publicări a fonogramei sau timp de 50 de ani de la data primei ei imprimări, dacă în acest termen fonograma nu a fost publicată. Astfel, Legea Republicii Moldova cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe corespunde în întregime cu prevederile Articolului 14 al Acordului TRIPS.

175. În continuare el a menționat că la data de 28 ianuarie 1998 Republica Moldova a ratificat Acordul OMPI privind dreptul de autor și Acordul OMPI cu privire la interpretări și fonograme, adoptate la data de 20 decembrie 1996 de către Conferința Diplomatică. Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 524 din 24 iulie 1995 a fost stabilită o perioadă de 4 ani de tranziție (1995-1998) de la sistemul administrativ la sistemul de gestionare colectivă a drepturilor patrimoniale ale autorilor și titularilor drepturilor conexe. Conform acestei hotărâri a fost creat în cadrul Agenției de Stat pentru drepturile de autor a Republicii Moldova un Consiliul autorilor și titularilor de drepturi conexe, care stabilește tarifele de remunerare ale autorului, aprobă mostre pentru contracte și licențe privind operele, interpretările, fonogramele, etc., stabilește nivelul remunerației al Comisiei pentru colectarea, distribuirea și plățirea integrală a serviciilor oferite de autor și controlează activitatea Agenției pentru plata onorariilor autorului. Au fost luate măsuri organizatorice pentru crearea unei organizații neguvernamentale pentru gestionare colectivă a drepturilor patrimoniale ale autorilor și titularilor drepturilor conexe.

Mărcile comerciale, inclusiv mărcile de servicii

176. Reprezentantul Moldovei a declarat că în conformitate cu Legea privind mărcile și denumirile de origine a produselor nr. 588-XIII din 22 septembrie 1995 mărcile constituie semne care servesc pentru a deosebi, respectiv, produsele și serviciile unor persoane fizice sau juridice de produsele și serviciile similare ale altor persoane fizice sau juridice. Conform Legii menționate mărcile pot fi individuale și colective. Marca individuală este marca ce aparține unei singure persoane fizice sau juridice. Mărcile pot fi: a) verbale, constituite din cuvinte, inclusiv prenume și nume, precum și din litere, cifre; b) figurative - reprezentări grafice sau forme tridimensionale; și c) combinate, alcătuite din elemente verbale și

figurative. Marca poate fi înregistrată în alb-negru sau în culori. Certificatul de înregistrare a mărcii confirmă prioritatea mărcii, precum și dreptul exclusiv al titularului asupra mărcii pentru produsele și serviciile indicate în certificat. Cererea de înregistrare a mărcii se depune la AGEPI de către solicitant personal sau prin reprezentant în proprietate industrială. Folosirea mărcii până la data depozitului național reglementar nu poate servi drept cauză pentru respingerea cererii de înregistrare a mărcii pe numele persoanei care a folosit-o. În conformitate cu Legea nr. 588/1995, definiția mărcii comerciale include mărcile de produse precum și mărcile de servicii. În conformitate cu Legea nr. 588/1995, toate documentele cererii se depun în limba de stat sau în altă limbă cu condiția că în termen de două luni din data depunerii ei se anexează traducerea acestor documente în limba de stat. Înregistrarea mărcii produce efecte pentru o perioadă de zece ani de la data depozitului național reglementar. Data depozitului național reglementar este data la care cererea și dovada de plată a taxei stabilite au fost depuse la AGEPI, în conformitate cu cerințele legii nominalizate. Orice persoană este în drept ca în termen de trei luni de la data publicării datelor cu privire la cerere, să depună o contestație împotriva înregistrării mărcii sau denumirii de origine a produsului. În baza prevederilor convențiilor și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte persoanele fizice și juridice străine au aceleași drepturi ca și persoanele fizice și juridice rezidente ale Republicii Moldova.

177. În continuare, el a menționat că conform Legii nominalizate nu poate fi protejată în calitate de marcă culoarea ca atare, însă o culoare sau o combinație de culori este protejată ca parte componentă a mărcii verbale sau figurative (art. 2 alin. 3). O culoare ca parte componentă a unei mărci este considerată identică cu o culoare ca element al unei alte mărci dacă în urma unei serii de teste aceasta s-a dovedit a fi similară până la confuzie.

178. Reprezentantul Moldovei a menționat că conform art. 17(1) al Legii privind mărcile și denumirile de origine a produselor orice persoană poate depune o contestație împotriva înregistrării unei mărci sau a unei denumiri de origine a produselor la Comisia de Apel a AGEPI și în cazul în care persoana nu este de acord cu hotărârea Comisiei de Apel a AGEPI, ea o poate ataca în instanța judecătorească. Conform art. 26 al legii în cauză, orice persoană poate cere Comisiei de Apel a AGEPI anularea înregistrării unei mărci. Înregistrarea mărcii poate fi recunoscută nulă integral sau parțial în perioada termenului de valabilitate a acesteia, dacă ea a fost efectuată cu încălcarea prezentei legi.

Indicațiile geografice și denumirile de origine a produselor

179. Ca răspuns la întrebări, reprezentantul Moldovei a relatat că, denumirea de origine este definită prin Legea privind mărcile și denumirile de origine a produselor ca denumirea țării, regiunii sau localității, precum și denumirile lor istorice, utilizate pentru desemnarea produsului, calitățile deosebite ale cărora sunt determinate, exclusiv sau în principal, de factorii naturali și/sau etnografici caracteristici pentru zona geografică respectivă. Denumirea de origine a produselor poate fi, de asemenea, un cuvânt derivat din denumirea țării sau a uneia din unitățile ei administrativ-teritoriale. Certificatul de înregistrare a denumirii de origine a produsului legalizează dreptul de folosire a acestei denumiri. Dreptul la obținerea titlurilor de protecție pentru denumirile de origine a produselor aparține persoanelor fizice sau juridice care desfășoară activitate de întreprinzător în zona geografică respectivă. Cererea de înregistrare trebuie să fie depusă în limba de stat. Toate persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător utilizând produsul asociat cu denumirea de origine, trebuie să solicite certificatul de înregistrare în mod separat. Durata înregistrării denumirii de origine a produsului nu este nelimitată. Cererea de înregistrare a unei denumiri de origine trebuie să fie depusă la AGEPI.

180. El a menționat că folosirea indicației geografice înregistrate este interzisă oricărei persoane care nu deține certificat de înregistrare. Folosirea produselor de același tip, cu aceeași destinație care pot induce în eroare consumatorii în ceea ce privește originea produselor și calitățile specifice ale acestora este interzisă conform art. 22 (2) al legii în cauză. Art. 7 (2)a) al legii menționate stipulează temeiurile de refuz a înregistrării unei mărci sau a unei denumiri de origine a produselor, în cazul în care ele sunt false sau ar putea induce consumatorul în eroare. Conform Legii viei și vinului, nr. 131-XIII din 2 iunie 1994, denumirea de origine se atribuie vinurilor naturale și altor produse alcoolice, cu calități deosebite, provenite dintr-o zonă geografică, care sunt determinate esențial sau exclusiv de factorii naturali și umani specifici zonei geografice, în Conformitate cu regulamentul de producere a vinurilor și altor produse vinicole cu denumire de origine, nr. 760 din 10.11.1994, aprobat de Guvernul Republicii Moldova.

181. El de asemenea a menționat că în conformitate cu legislația Republicii Moldova se va refuza sau se va anula din oficiu sau la cererea unei părți interesate, înregistrarea unei mărci, care conține o indicație geografică pentru produse care nu sunt originare din teritoriul indicat, dacă utilizarea acestei indicații - în marcă pentru astfel de produse este de natură să inducă publicul în eroare cu privire la locul adevărat de origine.

182. Referindu-se la introducerea unor prevederi specifice pentru protecția indicațiilor geografice pentru vinuri și băuturi spirtoase conform art. 23 al Acordului TRIPs, reprezentantul Republicii Moldova a remarcat că Legea privind mărcile și denumirile de origine a produselor și Hotărârea Guvernului nr. 760 din 10 noiembrie 1995 corespund art. 23 al Acordului TRIPs. El a menționat că este interzisă utilizarea în desemnarea sau prezentarea unui produs a oricărui mijloc care indică sau sugerează că produsul în cauză este originar dintr-o regiune geografică alta decât locul adevărat de origine într-un mod care să inducă publicul în eroare cu privire la originea geografică a produsului, iar orice utilizare în acest sens va constitui un act de concurență neloială în sensul articolului 10 bis al Convenției de la Paris.

183. El a menționat că nu poate fi utilizată indicația chiar dacă este literalmente exactă în ceea ce privește teritoriul, regiunea sau localitatea din care produsele sunt originare, face să se înțeleagă că produsele sunt originare dintr-un alt teritoriu. Indicațiile geografice omonime pot fi utilizate dacă sunt diferențiate una de alta, spre exemplu, însoțite de elemente figurative și clar indicată originea geografică adevărată, ținându-se cont de necesitatea asigurării unui tratament echitabil producătorilor respectivi și se va proceda în așa fel încât consumatorul să nu fie indus în eroare.

Desene și modele industriale

184. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a comunicat că conform Legii privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 991-XIII /1996, poate fi înregistrat ca desen sau model industrial aspectul nou al unui produs, având o funcție utilitară. În vederea înregistrării desenelor și modelelor industriale trebuie de înaintat o cerere la Agenția de Stat pentru Proprietatea industrială a Republicii Moldova. Persoanele fizice și juridice străine, întrețin relații cu Agenția numai prin reprezentantul în proprietate industrială din Republica Moldova, cu excepția cazurilor în care convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd altfel. Drepturile reprezentantului în proprietate industrială trebuie să fie confirmate printr-o procură eliberată de solicitant. După depunere, cererea este supusă examinării formale și în fond. Dacă nu a fost înaintată nici o contestație împotriva deciziei de înregistrare a desenului sau modelului industrial, sau dacă contestația depusă a fost respinsă, desenul sau modelul industrial va fi înregistrat și va fi eliberat un certificat de înregistrare.

185. Reprezentantul Moldovei a adăugat în continuare că conform legislației Republicii Moldova, sunt protejate desenele și modelele industriale create într-o manieră independentă, având o funcție utilitară, care sunt noi sau originale. Obiectul protecției poate fi bidimensional - model industrial, precum și combinația acestora. Un desen sau model industrial este nou, dacă diferă esențial de desene sau modele industriale cunoscute sau de combinație de elemente caracteristice cunoscute, datele care au devenit accesibile publicului în Republica Moldova și în străinătate până la data priorității.

186. Reprezentantul Moldovei a mai adăugat că conform Legii privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 991/1996 titlul de protecție al desenului sau modelului industrial în Republica Moldova îl constituie certificatul de înregistrare. Certificatul de înregistrare oferă titularului dreptul exclusiv de exploatare a desenului sau modelului industrial, precum și dreptul de a permite sau a interzice persoanelor terțe de a efectua fără autorizația sa următoarele acțiuni: fabricarea, folosirea, importul, exportul, vânzarea, oferirea spre vânzare sau oricare altă formă de comercializare a articolului produs, utilizând desenul sau modelul industrial înregistrat. Protecția este valabilă pentru un termen de cinci ani calculați de la data depozitului național reglementar la AGEPI și poate fi reînnoită de patru ori pentru perioade consecutive de cinci ani, cu condiția plății taxei prescrise la expirarea fiecărui al cincilea an a perioadei de valabilitate.

- Brevete

187. Reprezentantul Moldovei a informat membrii Grupului de Lucru că conform Legii privind brevetele de invenție nr. 461-XIII din 18 mai 1995, o invenție din orice domeniu tehnologic poate fi brevetată cu condiția ca aceasta să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială. Invenția poate avea ca obiect un produs sau un procedeu, inclusiv microorganismele, precum și aplicarea unui produs sau procedeu. Se acordă brevete și se asigură dreptul de brevete fără discriminare în ceea ce privește locul invenției, domeniul tehnologic și faptul că produsele sunt importate sau sunt autohtone.

188. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că nu sunt brevetabile în baza legii nominalizate:

teoriile științifice și metodele matematice;
semnele convenționale, orarele și regulile;
scheme de executare a operațiunilor intelectuale;
scheme de organizare, reguli și metode ale afacerilor;
algoritme și programe pentru computer;
proiecte și planuri ale construcțiilor, edificiilor și planificării teritoriale;
realizările cu caracter estetic (design);
topografiile circuitelor integrate;
rasele de animale și soiurile de plante altele decât microorganismele.

Sunt excluse de la brevetare invențiile pentru care este necesar să se împiedice exploatarea comercială în scopul protecției ordinii publice sau a moralității, inclusiv pentru protecția sănătății și vieții persoanelor și animalelor ori prezervarea vegetalelor sau pentru a evita aducerea de atingeri grave mediului înconjurător. Această excludere nu va depinde numai de faptul că exploatarea este interzisă prin legea națională.

189. Data de prioritate a invențiilor este determinată de data depunerii cererii. Cererea trebuie să includă următoarele documente:

cererea de brevet propriu-zisă cu datele de identificare ale inventatorului (inventatorilor), solicitantului (solicitanților) și ale persoanei (persoanelor) pe numele căreia (cărora) se solicită brevetul;
descrierea invenției, care o dezvăluie în mod expres suficient de clar și complet pentru ca o persoană de specialitate să o poată executa;
revendicările care dezvăluie esența invenției și sunt bazate în întregime pe descriere;
desenele și alte documente explicative, dacă acestea sunt necesare pentru a înțelege esența invenției.

La cerere se anexează:

rezumatul;
dovada de plată a taxei stabilite sau temeiul pentru scutire de plata taxei ori de micșorare a mărimii acesteia;
procura, în cazul în care cererea se depune prin intermediul reprezentantului;
actele de prioritate, după caz.

În același timp, solicitantul trebuie să indice cea mai bună modalitate de aplicare a invenției cunoscută inventatorului la data aplicării, atunci când este solicitată prioritatea, la data de prioritate a aplicației.

190. El a menționat că documentele cererii se redactează în limba de stat. Se permite depunerea documentelor cererii, cu excepția cererii propriu-zise, redactate într-una din limbile de circulație internațională: engleză, franceză, germană, rusă. În acest caz, traducerea documentelor cererii în limba de stat certificată în mod corespunzător se depune la AGEPI în termen de 2 luni de la data depozitului național reglementar. Dacă în termenul indicat solicitantul nu depune documentele menționate, sau nu va face demers pentru prelungirea termenului, procedura cu privire la cerere se suspendă. AGEPI este autorizată să acorde brevete de invenție pe răspunderea solicitantului. Solicitanții sunt în drept să solicite examinarea în fond, cu condiția plății taxelor respective pe tot parcursul perioadei de valabilitate a brevetului. În Republica Moldova durata de protecție a brevetului de invenție este de 20 ani. Titularul se obligă să plătească o taxă anuală pentru menținerea brevetului său în vigoare pentru întreaga perioadă de

validitate a brevetului său. Întinderea protecției juridice conferită prin brevet trebuie să fie determinată de termenele revendicărilor. Descrierea și desenele servesc pentru interpretarea revendicărilor.

191. Reprezentantul Moldovei a mai menționat că titularul brevetului are dreptul exclusiv asupra invenției protejate prin brevet, inclusiv dreptul la exploatarea invenției, dacă exploatarea nu lezează drepturile altor titulari, dreptul de a dispune de brevet și dreptul de a interzice terților exploatarea invenției protejate prin brevet fără autorizația sa. (art. 22 (1) al Legii privind brevetele de invenție). La examinare cazurilor de încălcare a drepturilor titularului când obiectul brevetului este un procedeu de obținere a unui produs, instanțele judecătorești sunt abilitate să dispună pârâtului să demonstreze că procedeul utilizat pentru obținerea produsului identic este diferit de procedeul brevetat.

192. El a adăugat că dacă în termen de trei ani de la data acordării brevetului de invenție, invenția nu a fost aplicată sau a fost insuficient aplicată de către titular orice persoană care dorește și este gata să exploateze invenția, în cazul în care titularul refuză să încheie cu ea un contract de licență se poate adresa instanței judecătorești cu un demers de a i se acorda o licență neexclusivă obligatorie. În interesul securității naționale, Guvernul Republicii Moldova are dreptul să autorizeze folosirea invenției de către persoanele terțe fără consimțământul titularului brevetului, plătiind acestuia din urmă o compensație bănească adecvată. Titularul are dreptul să conteste în judecată cuantumul remunerației stabilite (art. 33(1),(4) al Legii privind brevetele de invenție). Conform legislației Republicii Moldova, procedeele se bucură de aceeași protecție ca și produsele. În legislația în domeniul protecției proprietății industriale a Republicii Moldova au fost introduse modificările necesare în conformitate cu prevederile art. 31 al Acordului TRIPS privind eliberarea unei licențe obligatorii în anumite circumstanțe. Dacă o astfel de licență este eliberată, AGEPI notifică părțile despre decizia de înregistrare a unei licențe neexclusive obligatorii. AGEPI înscrie datele cu privire la contractul de licență neexclusivă obligatorie în Registrul Național al Contractelor de Licență și publică datele cu privire la eliberarea licenței în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială (BOPI) în termen de trei luni de la data înregistrării licenței. Dacă titularul unei licențe obligatorii neexclusive nu a utilizat licența pe parcursul anului ce urmează după acordarea ei, licența neexclusivă obligatorie poate fi anulată. Importul va fi calificat ca folosire pentru scopul de a determina dacă invenția a fost utilizată în raport cu prevederile privind licențierea obligatorie sau utilizarea guvernamentală.

193. Reprezentantul Moldovei a subliniat că legislația Republicii Moldova conține prevederi corespunzătoare art. 34 al Acordului TRIPS. Art. 23. (1)c al Legii privind brevetele de invenție din Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative este armonizat cu prevederile art. 34 al Acordului TRIPS, și anume: “La examinarea cazurilor de încălcare a drepturilor titularului, dacă obiectul brevetului este un procedeu de obținere a unui produs, instanța judecătorească va cere pârâtului să demonstreze că procedeul utilizat pentru obținerea produsului identic este diferit de procedeul brevetat, până la prezentarea probei contrarii, orice produs identic fabricat fără consimțământul titularului brevetului este considerat ca fiind obținut prin procedeul brevetat, dacă produsul obținut prin procedeul brevetat este nou și/sau dacă probabilitatea este mare că produsul a fost obținut prin procedeul brevetat, iar titularul brevetului, deși a depus eforturi rezonabile, nu a reușit să stabilească că procedeul brevetat a fost de fapt utilizat.”

Protecția soiurilor de plante

194. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Moldovei a menționat că Legea cu privire la protecția soiurilor de plante nr. 915-XIII/1996 reglementează protecția soiurilor de plante în Republica Moldova. Legea prevede o protecție specială pentru soiurile de plante. Protecția este acordată în baza certificatelor eliberate de Consiliul Național al Republicii Moldova pentru Soiurile de Plante, iar brevetele pentru soi de plantă sunt eliberate de AGEPI. Durata de valabilitate a brevetului pentru copaci, pomi fructiferi și vița de vie este de 25 de ani, iar pentru soiurile de plante și alte specii este 20 de ani, cu posibilitatea extinderii pentru o perioadă de încă 10 ani. Legea acordă titularului drepturile exclusive de exploatare a brevetului pentru soi de plantă, prevăzute în art. 13 din Legea privind protecția soiurilor de plante.

Topografii de circuite integrate

195. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că în conformitate cu Legea nr. 655 din 1999, privind protecția topografiilor circuitelor integrate, sunt protejate topografiile originale, adică cele create în urma efortului intelectual al creatorilor, dacă în momentul creării ele nu sunt cunoscute creatorilor de

topografii și fabricanților de circuite integrate. Înregistrarea se efectuează fără examinarea în fond. Titlul de protecție al topografiilor circuitelor integrate este certificatul de înregistrare. Certificatul de înregistrare a topografiei este valabil pentru o perioadă de 10 ani. Această lege a intrat în vigoare la 6 ianuarie 2000.

- Cerințele cu privire la informația secretă care cuprinde secretele comerciale și rezultatele testării

196. Secretele comerciale ale agenților economici din Republica Moldova sunt protejate prin Legea privind secretul comercial, nr. 171-XIII din 6 iunie 1994. Informația este considerată secretă dacă: (i) reprezintă o evaluare reală sau potențială a agentului economic; (ii) accesul la ea este limitat; (iii) este marcată cu ștampilă sau altceva ca confidențial; (iv) nu este protejată de prin dreptul de autor sau prin dreptul proprietății industriale. Referitor la secrete de stat și probleme de interes național se aplică un regim special. Secretele comerciale sunt protejate atât timp cât ele satisfac criteriile menționate. Legea nu prevede restricții cu privire la protecție și nu conține prevederi privind licențierea obligatorie.

197. El a mai adăugat că deși Legea cu privire la secretul comercial mai protejează informația secretă neînregistrată, autoritățile Moldovei responsabile pentru licențierea proprietății intelectuale trebuie în general să solicite ca informațiile confidențiale depuse în legătură cu cererea de înregistrare a contractului de licență să fie înregistrate și marcate în scopul asigurării clarității.

198. El a mai menționat că comercializarea produselor farmaceutice și chimico-agricole care au inclus entități chimice noi fără înregistrarea drepturilor de proprietate intelectuală sunt supuse numai aprobării de Ministerul Sănătății sau respectiv de Ministerul Agriculturii. Legislația Moldovei nu cere depunerea rezultatelor testării confidențiale sau altor date ca condiție a aprobării comercializării produselor menționate, însă în cazul în care importatorul cere protecția informațiilor confidențiale, Ministerul Sănătății sau Ministerul Agriculturii trebuie să acorde o astfel de protecție în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru a importa sau a vinde substanțe chimice agricole în Moldova, importatorul trebuie să obțină o licență de importare sau un certificat de conformitate igienică. Pentru importul produselor farmaceutice în Moldova se solicită o licență de importare. În plus, pentru a fi importate aceste produse trebuie înregistrate. Institutul Național de Farmaceutică de pe lângă Ministerul Sănătății a emis o broșură informativă pentru producătorii străini, care descrie în detaliu procedura de înregistrare.

Alte obiecte de proprietate industrială

199. Reprezentantul Republicii Moldova a relatat că legislația Republicii Moldova recunoaște modelele de utilitate, dacă ele se referă la realizarea constructivă a mijloacelor de producție și a bunurilor de larg consum sau a părților lor componente și dacă ele sunt noi și sunt susceptibile de aplicare industrială. Titlul de protecție a modelului de utilitate este certificatul de înregistrare. Cererea de înregistrare a modelului de utilitate se depune la AGEPI și trebuie să conțină următoarele documente: a) cererea de înregistrare propriu-zisă cu datele de identificare ale inventatorului (inventatorilor), solicitantului (solicitanților) sau succesorului lui în drepturi și ale persoanei (persoanelor) pe numele căreia (căroră) se solicită certificatul; descrierea; revendicările; dacă sunt necesare desenele și graficele. Aceste documente adevăresc prioritatea cererii cu data depunerii ei la AGEPI.

200. El a adăugat, că în caz de refuz cererea de brevet poate fi transformată, printr-un demers al solicitantului, într-o cerere de înregistrare a modelului de utilitate până la adoptarea hotărârii de acordare a brevetului sau în termen de trei luni de la adoptarea hotărârii de respingere a cererii. Solicitantul trebuie să depună o cerere de înregistrare a modelului de utilitate asupra aceluiași obiect la AGEPI cu solicitarea priorității după data cererii inițiale. Transformarea cererii de înregistrare a modelului de utilitate într-o cerere de brevet de invenție este posibilă până la emiterea deciziei de înregistrare a modelului de utilitate. În acest caz, data priorității se consideră data constituirii depozitului inițial. Certificatul de înregistrare a modelului de utilitate este valabil pe un termen de cinci ani, calculați de la data depozitului național reglementar și poate fi prelungit la cererea titularului de la 5 ani până la 10 ani.

Măsuri de control asupra încălcărilor de drepturi de proprietate intelectuală

201. Ca răspuns la întrebări, reprezentantul Republicii Moldova a menționat că procedurile de realizare a prevederilor legale sunt stipulate în legislația moldovenească existentă și se prevăd măsuri efective împotriva încălcării drepturilor de proprietate intelectuală. Aceste măsuri pot fi inițiate de titularul drepturilor de proprietate intelectuală. Departamentul Controlului Vamal este împuternicit în confiscarea

copiilor operelor și fonogramelor introduse sau scoase din țară fără licență. Prevederile speciale privind măsurile la frontieră referitoare la încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală sunt incluse în Codul Vamal ca capitol aparte, care a fost adoptat de Parlament și va intra în vigoare pe 1 ianuarie 2001.

4. Realizarea

- Proceduri judiciare civile și remedierea

202. Reprezentantul Republicii Moldova a informat membrii Grupului de Lucru că legislația deja în vigoare prevede posibilitatea urmăririi încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală și reglementează acumularea și prezentarea dovezilor. Se utilizează principiul contradictorialității și prezumției nevinovăției. Republica Moldova posedă un sistem judiciar, în care competența instanțelor judecătorești depinde de tipul litigiului soluționat. Părțile litigiului pot de asemenea să soluționeze litigiul recurgând la serviciile Centrului de Arbitraj și Mediere instituit pe lângă AGEPI.

203. El a adăugat că în timp ce Codul Civil al Republicii Moldova conține prevederi generale privind protecția drepturilor de proprietate intelectuală, legile din domeniul proprietății intelectuale conțin prevederi speciale în acest domeniu.

204. În continuare el a adăugat că în Republica Moldova litigiile referitoare la protecția drepturilor de proprietate intelectuală sunt soluționate în dependență de fiecare caz în parte, la următoarele instanțe judecătorești: (i) judecătorii de I instanță (de sector), hotărârile cărora pot fi atacate în Curtea de Apel și în final în Curtea Supremă de Justiție; (ii) Judecătoria Economică de Circumscripție a mun. Chișinău, hotărârile căreia pot fi atacate cu recurs în Judecătoria Economică a Republicii Moldova și în final în Curtea Supremă de Justiție; (iii) tribunalul Chișinău, hotărârile căreia pot fi atacate în Curtea de Apel și în final în Curtea Supremă de Justiție; (iv) Curtea de Apel, hotărârile căreia pot fi atacate în Curtea Supremă de Justiție.

205. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că în cazul în care titularul dreptului consideră că drepturile sale de proprietate intelectuală au fost lezate, el poate iniția un proces civil, penal sau administrativ în instanțele respective. De asemenea, în cazurile stabilite în Codurile de Procedură Civilă, procurorul general poate iniția un proces în vederea apărării drepturilor de proprietate intelectuală. În cauzele referitoare la protecția drepturilor de proprietate intelectuală se aplică aceleași reguli de probațiune ca și în alte cauze civile. Persoana găsită vinovată de încălcare poate fi supusă unei amenzi, restituirii pagubei sau achitării unei compensații. După caz, titularul dreptului poate solicita ca stocul de produse să fie nimicit sau scos din circuit (art. 25 din Legea privind mărcile și denumirile de origine a produselor).

206. El a menționat, că în cazuri de piraterie, sancțiunile juridice pot prevedea confiscarea copiilor contrafăcute ale lucrărilor, fonogramelor sau materialelor și echipamentelor folosite pentru fabricarea și reproducerea lor (Art. 38(8) a Legii Republicii Moldova privind Dreptul de Autor și Drepturile Conex).

Măsuri provizorii

207. Reprezentantul Republicii Moldova a informat membrii Grupului de Lucru că în conformitate cu legislația în vigoare, capitolul 13, art. 135-142 ale Codului de Procedură Civilă, la cererea participanților la proces, autoritatea judecătorească poate dispune măsuri de asigurare a acțiunii. Aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii este permisă la orice etapă a procesului. Încălcarea măsurilor de asigurare a acțiunii este sancționată cu o amendă în mărime de 10-25 salarii minime. Reclamantul are dreptul să ceară restituirea pagubelor cauzate de asigurarea acțiunii. Toate încheierile referitoare la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii pot fi atacate. În conformitate cu art. 142 al Codului de Procedură Civilă, se permite restituirea pagubelor cauzate prin dispunerea asigurării acțiunii.

208. El de asemenea a adăugat că măsurile provizorii sunt obținute prin adresarea cererii referitoare la aceste măsuri către instanța judecătorească sau arbitrajul specializat. Măsurile provizorii includ: (i) dispunerea părții vinovate, stoparea fabricării, reproducerii, vânzării, închirierii, importului, etc. a obiectelor care contribuie la încălcare până la soluționarea cauzei; (ii) confiscarea obiectelor falsificate; (iii) confiscarea materialelor și echipamentului folosit pentru producerea obiectelor falsificate; (IV)

blocarea conturilor și ridicarea documentației care poate fi folosită ca probă la soluționarea cauzei. În orice caz, măsura provizorie depinde mult de faptul dacă au fost prezentate dovezi suficiente de încălcare a drepturilor de proprietate intelectuală.

Proceduri administrative și remedieri

209. Ca răspuns la întrebările membrilor Grupului de Lucru, reprezentantul Republicii Moldova a confirmat că art. 51(3) al Codului cu privire Contravențiile Administrative prevede amenzi în mărime de 10-75 salarii minime cu confiscarea bunurilor în cazul încălcării drepturilor exclusive de proprietate industrială. Art. 152 (2) al acestui Cod prevede o amendă în mărime de 15 - 25 salarii minime cu confiscarea bunurilor în cazul falsificării mărcilor comerciale.

Măsuri speciale la frontieră

210. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că este preconizată adoptarea măsurilor respective referitoare la procedurile care permit titularului de drept să ceară autorităților vamale competente suspendarea punerii în circulație a materialelor care lezează dreptul de proprietate intelectuală.

211. Ca răspuns la solicitarea informațiilor suplimentare, reprezentantul Republicii Moldova a confirmat că noul Cod Vamal se află în examinare de către Parlamentul Republicii Moldova și conține prevederi care reflectă pe deplin Partea a III-a, secțiunea 4 a Acordului TRIPS.

Proceduri penale

212. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că art. 34 și 35 ale Legii privind brevetele de invenție definesc acțiunile care conform Codului Penal sunt pedepsite cu privațiune de libertate pe un termen de până la 2 ani (art. 34) cu o pedeapsă alternativă sub formă de amendă (art. 35). Ele mai prevăd repararea pagubei cauzate prin încălcarea dreptului, inclusiv câștigul nerealizat, de asemenea achitarea sumei suficiente pentru a compensa cheltuielile care vor putea cuprinde onorariile de avocat corespunzătoare, precum și cheltuielile aferente nimicirii mărfurilor contrafăcute sau întoarcerea acestora titularului de brevet. Alte măsuri sunt prevăzute în Legea nr. 1453 din 25 mai 1993 cu privire la protecția consumatorului, precum și de următoarele articole ale Codului Penal:

141 - încălcarea drepturilor inventatorilor;

141¹ - încălcarea dreptului de autor;

141² - încălcarea dreptului deținătorului titlului de protecție privind obiectele proprietății industriale;

158 - falsificarea produselor (mărfurilor), folosirea ilicită a emblemei comerciale străine.

213. Unii membri ai Grupului de Lucru au cerut informații referitoare la procedurile penale și pedepsele aplicate pentru utilizarea ilicită a mărcilor comerciale, prevăzute de art. 158 al Codului Penal. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a spus că în aceste cazuri se aplică aceleași proceduri ca și în cazurile altor infracțiuni penale.

214. Reprezentantul Republicii Moldova a menționat că în conformitate cu art. 38(12) al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe, persoana care a comis intenționat o încălcare a dreptului de autor și drepturilor conexe în scopuri de obținere a profitului și a cauzat un prejudiciu considerabil titularului de drept este supus unei privațiuni de libertate pe un termen de la 1 la 3 ani și/sau la o amendă în mărime de 100-1000 salarii minime naționale.

215. Reprezentantul Moldovei a confirmat că Republica Moldova va respecta prevederile Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț din data aderării la OMC fără posibilitatea aplicării unei perioade de tranziție. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

VII. IMPACTUL POLITICILOR COMERCIALE ASUPRA SERVICIILOR

216. Guvernul Republicii Moldova a prevăzut descrierea regimului comerțului cu servicii în Memorandumul Comerțului Exterior, circulat în documentul WT/ACC/MOL/2. Moldova a intrat în negocieri bilaterale privind accesul pe piață serviciilor, circulând oferta de bază în documentul WT/ACC/SPEC/MOL/5/REV.2. Rezultatele negocierilor sunt prezentate în Lista Angajamentelor

Specifice în domeniul serviciilor care se conține în Partea a II-a al Anexei Protocolului de Aderare al Republicii Moldova. Ca țară în tranziție spre economia de piață, Moldova și-a ajustat legislația sa în corespundere cu regulile și principiile GATS. Moldova se va strădui să obțină scutire de la Clauza Națiunii celei mai Favorizate în domeniul transportului auto și serviciilor audiovizualului.

217. Reprezentantul Moldovei a spus ca în Republica Moldova există informație limitată despre sectorul serviciilor și comerțului cu servicii. Multe servicii au rămas nereglementate, în particular în ceea ce privește prestarea serviciilor autohtone și a celor internaționale. Regulamentele privind serviciile au fost elaborate de diferite instituții, inclusiv Ministerul Finanțelor, Justiției, Economiei și Reformelor, Transporturilor și Comunicațiilor; Sănătății; Educației și Științei; Muncii și alte instituții. El a confirmat ca Legea Republicii Moldova nr.332 din 26 martie 1999 “Cu privire la acordarea de licență unor genuri de activitate” autorizează următoarele instituții, specificate în Anexa 2, pentru eliberarea licențelor de angajare în unele genuri de activități. Aceste licențe se emit numai pentru angajarea în activitățile enumerate și nu stabilesc limitări pentru cantitățile produselor.

218. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea privind Întreprinderile și Activitatea Antreprenorială, actul legislativ de bază pentru instituirea activității comerciale în Moldova, stipulează condițiile pentru inițierea activității comerciale în Moldova. În corespundere cu această lege activitatea comercială poate avea forma unei companii noi, filiale sau sucursale a unei companii existente, sau/și orice tip de companie mixtă și procentul capitalului străin nefiind limitat. Sucursalele și reprezentanțele nu sunt socotite persoane juridice. Proprietatea lor aparține companiei-mamă și activitatea lor trebuie să fie bazată pe politica întreprinderii date. Înainte de a deschide o sucursală sau o reprezentanță persoanele străine sunt rugate să o înregistreze în Registrul Comercial de Stat care se află în Camera de Înregistrare de Stat din cadrul Ministerului Justiției.

219. El a spus că legislația Moldovei, în majoritatea cazurilor, nu face diferențiere dintre comerțul cu bunuri și comerțul cu servicii. Sectorul bancar este deschis pentru băncile străine care au dreptul să înființeze sucursale, filiale sau reprezentanțe. Fiecare bancă, națională sau străină, licențiată în Moldova are dreptul de a se angaja în operațiuni de leasing financiar.

220. Reprezentantul Moldovei a spus că Legea “Cu privire la instituțiile financiare” definește sistemul bancar al Moldovei care include: Banca Națională a Moldovei, băncile comerciale și alte instituțiile financiare. În 1991 s-a creat sistemul bancar cu Banca Națională a Moldovei – ca bancă centrală. Activitatea Băncii Naționale a Moldovei este reglementată de Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei Nr. 599-XII din 11 iunie 1991 (cu amendamente) și este controlată de Parlament. Băncile comerciale licențiate de Banca Națională pot să-și deschidă filiale și reprezentanțe regionale în afara hotarelor Moldovei. Sectorul bancar este deschis pentru băncile străine, care pot să-și deschidă sucursale, filiale sau reprezentanțe.

221. Ca răspuns la solicitarea de informație suplimentară, reprezentantul Moldovei a spus că inițial, a fost permisă concurența deschisă pentru prestarea serviciilor în domeniul asigurărilor, amendamentele la Legea “Cu privire la asigurări” din 20 iunie 1996 stipulează că companiile de asigurări străine pot să activeze în Moldova numai ca întreprindere mixtă cu parteneri din Moldova. Cota-parte a capitalului străin în capitalul social al întreprinderii mixte nu este limitat. Fiecare companie care prestează servicii de asigurare trebuie să obțină o licență care este eliberată de Ministerul Finanțelor. Condițiile obținerii unei licențe pentru companiile de asigurări se conțin în Regulamentul din 17 noiembrie 1995 “Cu privire la modul de eliberare a licențelor pentru desfășurarea activității de asigurare”.

222. El a spus că Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor a reglementat recent sectorul telecomunicațiilor. Concurența a fost permisă în toate sectoarele serviciilor de telecomunicații în afară de serviciile de bază în rețelele fixe (telefoane publice, comunicațiile prin satelit, telegraful și telexul) și liniile date în leasing. Companiile străine ar putea acorda servicii de telecomunicații de bază numai prin intermediul și cu acordul companiei “Moldtelecom”. Alte servicii, așa ca rețelele telecomunicațiilor mobile, poșta electronică, informație on-line, schimbul electronic de date și serviciile cu valoare adăugată pot fi prestate fără restricții.

223. El a adăugat că Compania de stat “Căile Ferate ale Moldovei” deținea monopol asupra transportării pasagerilor și mărfurilor pe calea ferată, dar a înfruntat o concurență puternică din partea altor moduri de transport, în special transportul auto. Întreprinderile străine ar putea activa în sectorul transportului public prin intermediul unei sucursale moldovenești înregistrate care a primit licență de la organele respective.

Moldova a cerut o scutire de la Clauza Națiunii Celei Mai Favorizate pentru transportul public și de mărfuri din cauza caracteristicilor comerciale ale serviciilor de transport auto în regiune.

224. Lista angajamentelor specifice ale Republicii Moldova în domeniul serviciilor este anexată la prezentul Protocol de Aderare reprodus ca anexă la acest Raport (vezi paragraful 232 de mai jos). Această Listă de angajamente conține angajamentele privind limitările legale de acces pe piața ale Moldovei în domeniul serviciilor.

VII. BAZA INSTITUȚIONALĂ PENTRU COMERȚ ȘI RELAȚII COMERCIAL-ECONOMICE CU ȚĂRILE TERȚE

225. Reprezentantul Moldovei a confirmat ca Moldova a încheiat un număr mare de acorduri bilaterale și multilaterale care prevăd un cadru legal pentru dezvoltarea relațiilor comercial-economice între Moldova și partenerii săi. Aceste acorduri au ca scop promovarea, facilitarea și dezvoltarea schimburilor comerciale și de cooperare economică, bazate pe principiul egalității, avantajului reciproc în comerțul exterior cu mărfuri și/sau servicii. Acordul de comerț liber dintre Azerbaidjan, Armenia, Republica Belarus, Georgia, Republica Kirghiză, Kazakstan, Federația Rusă, Ucraina, Uzbekistan, Tadjikistan și Republica Moldova a fost semnat la 15 aprilie 1994 la Moscova. Din data semnării, toate părțile Acordului l-au aplicat Acordul într-o bază provizorie, până au fost încheiate procedurile de ratificare. Acordul a intrat în vigoare respectiv pentru Moldova, Kazakstan și Uzbekistan pe 30 decembrie 1994, Republica Kârgheză pe 28 decembrie 1995, pentru Azerbaidjan pe 18 decembrie 1996, pentru Tadjikistan pe 7 mai 1997. La 2 aprilie 1999 toate părțile membre a acordului au semnat Protocolul privind modificarea și completarea Acordului privind Crearea Zonei de Comerț Liber, semnat la 15 aprilie 1994. Acest Protocol a fost ratificat de părți și va intra în vigoare când cea de-a treia notificare va fi prezentată Depozitarului. Pentru partea care finalizează procedurile de ratificare mai târziu, Protocolul va intra în vigoare la data când notificarea va fi transmisă. Acordul de comerț liber conține prevederi privind comerțul cu mărfuri care este importantă pentru țările membre ale O.M.C. Acordurile creează zone de comerț liber între Republica Moldova și Azerbaidjan, Armenia, Republica Belarus, Georgia, Republica Kazakstan, Republica Kirghiză, Federația Rusă, Ucraina, Uzbekistan, Tadjikistan și România, în conformitate cu Articolul XXIV al Acordului GATT 1994 și Memorandum de Acord privind Interpretarea Articolului XXIV al Acordului GATT 1994. Toate relațiile comerciale dintre semnatori au fost scutite de taxe vamale și alte restricții guvernamentale.

226. El a spus că Acordul de comerț liber semnat între Republica Moldova și țările CSI prevede un tratament tarifar cu taxă vamală zero pentru importul mărfurilor (inclusiv produsele agricole) originare din aceste țări care intră pe teritoriul vamal al Republicii Moldova. Acordul acoperă tot comerțul cu produsele agricole și industriale (SA capitolul 1-97). Excepții nu au existat în acest tratament. Preferințe tarifare sunt acordate oricărui exportator care este rezidentul unei țări din CSI și care prezintă un certificat de origine care corespunde cu regulile de origine stabilite în legislația națională. Obiectivul în comerțul cu serviciile este eliminarea graduală a restricțiilor cu scopul de a crea condiții pentru servicii în cadrul pieței libere pe teritoriul părților acordului. La moment, nu există prevederi pentru un tratament special în acordul privind investițiile sau mișcarea persoanelor, cu excepția comerțului cu servicii. Între anii 1996-1998 comerțul cu țările CSI a constituit între 44% și 65% din importurile Moldovei.

227. El a adăugat că acordul de comerț liber între Moldova și România a intrat în vigoare pe data de 1 ianuarie 1995. Acordul cuprinde întreg comerțul cu produsele agricole și industriale (SA Capitolul 1-97). Produsele acoperite sunt produsele originare din Republica Moldova sau România în corespundere cu regulile de origine stabilite în Acord. Acordul de asemenea conține prevederi de facilitare a formalităților vamale, privind notificarea mutuală a barierele tehnice în calea comerțului și măsurilor sanitare și fitosanitare, și indemnul către părțile semnatare de a liberaliza în continuare piața achizițiilor publice. Comisia mixtă moldo-română se întrunește o dată pe an pentru a monitoriza implementarea acordului. Moldova și România aplică o taxă de import de 0,25% și respectiv 0,5% cu scopul de a acumula mijloace bănești pentru îmbunătățirea infrastructurii autorităților vamale. Între anii 1996-1998 exporturile României către Moldova au constituit între 7% și 11% din totalul exporturilor și exporturile Moldovei către România s-au cifrat între 9% și 10% din totalul exporturilor sale. Acordul nu conține prevederi specifice în domeniul comerțului cu servicii, investiții sau mișcarea persoanelor. Totuși, Articolul 15 al Acordului prevede libertatea în transferul plăților.

228. Ca răspuns la solicitările de informație mai detaliată, reprezentantul Moldovei a spus că Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC) cu Uniunea Europeană a fost semnat la 28 noiembrie 1994 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1998. Acest Acord prevede principiile generale și particulare în baza cărora se vor desfășura relațiile între Comunitățile Europene, Țările membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova. Obiectivele principale ale APC sunt: de a crea un cadru potrivit pentru dialogul politic; de a promova relații economice armonioase în domeniul comerțului și investițiilor; de a crea o bază pentru cooperarea dintre părți în domeniul legislativ, economic, social, financiar și cultural; de susține eforturile Republicii Moldova în consolidarea democrației și în dezvoltarea economiei și tranziția definitivă la economia de piață. APC a creat trei noi "instituții": Consiliul de Cooperare, Comitetul de Cooperare și Comitetul Parlamentar de Cooperare. Relațiile economice vor fi întărite prin îmbunătățirea condițiilor pentru comerț și investiții, și prin acordarea asistenței Republicii Moldova în toate aspectele ale reformei. Moldova și Uniunea Europeană și-au acordat reciproc clauza națiunii celei mai favorizate în comerțul cu bunuri. Părțile de asemenea s-au angajat să liberalizeze treptat serviciile cu scopul creării unui sector de servicii cu caracteristicile unei economii de piață. Deoarece APC prevede și investițiile, el conține stipulări importante care au scopul să îmbunătățească mediul de stabilire și operare a companiilor moldovenești, filialelor și sucursalelor în Uniunea Europeană și vice-versa. Acordul conține principiile GATT și interpretările lui în aspecte economice. Acest Acord reprezintă un cadru legal în evoluție. În ceea ce ține de comerț, dezvoltarea lui ulterioară cuprinde posibila creare a unei zone libere de comerț, după cum este prevăzut în APC. Așa dar, majoritatea partidelor politice moldovenești au obținut un consens politic intern privind integrarea europeană în politica internă și externă și au semnat o declarație comună o strategie națională privind asocierea/aderarea ar trebui în termeni scurt adoptată. Republica Moldova are ca scop asocierea cât mai apropiată cu Uniunea Europeană. În sfârșit, deplina implementare a APC și incorporarea Moldovei în procedurile Uniunii Europene de "accept comunitar" sînt de o importanță majoră cu o atenție particulară pentru armonizarea cu standardele Uniunii Europene (armonizarea legislației, actelor legislative și administrative și metodele de lucru).

229. Unii membri ai Grupului de Lucru au menționat că Articolul XXIV al GATT 1994 permite excepții la Articolul 1 în cazul acordurilor de integrare economică trebuie să prevadă condițiile Articolului XXIV și ale Memorandumului de Acord privind interpretarea acestuia. Membrii Grupului de Lucru au solicitat ca Moldova să asigure ca cadrul legal al Acordului privind crearea uniunii vamale dintre câteva țări ale CSI va fi în conformitate cu Acordurile O.M.C. Ca răspuns, reprezentantul Moldovei a confirmat ca Guvernul Moldovei sprijină integrarea economică în CSI și intenția Moldovei este să asigure ca uniunea vamală și etapele de trecere la ele vor fi în conformitate cu prevederile Articolului XXIV al GATT 1994. Moldova va prezenta informația cu privire la toate acordurile de comerț liber în formatul utilizat de Comitetul O.M.C. privind Acordurile Comerciale Regionale.

230. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație despre scopul tratamentului scutit de taxe vamale, acordat în fiecare acord; excepțiile de la eliminarea tarifelor, sau orice alte prevederi speciale privind comerțul cu servicii, investiții sau mișcarea persoanelor. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a spus că informația cu privire la acordurile libere de comerț semnate cu țările-membre ale CSI și România, a fost circulată țărilor membre a Grupului de Lucru în documentul WT/ACC/MOL/28. Unii membri ai Grupului de Lucru la fel au cerut descrierea statutului acordurilor preferențiale semnate până în prezent de Moldova și o descriere a compatibilității lor cu prevederile respective ale Acordurile O.M.C.

231. Reprezentantul Moldovei a declarat că Moldova va prevedea toate stipulările O.M.C., inclusiv acelea ce țin de Articolul XXIV al GATT 1994 și Articolul V al GATS în acordurile sale comerciale și va asigura ca prevederile acestor Acorduri ale O.M.C. ce țin de notificare, consultare și alte cerințe ce țin de zonele de comerț liber și uniunile vamale la care Moldova face parte, vor corespunde la data aderării. El a confirmat că Moldova, timp de 6 luni după aderare, va prezenta Comitetului O.M.C. privind Acordurile de Comerț Regionale notificările și copiile Acordurilor de Comerț Liber și ale Uniunilor Vamale. În continuare el a confirmat că aceste acorduri vor fi în conformitate cu prevederile O.M.C. și vor fi, în orice caz, notificate la Comitetul O.M.C. privind Acordurile de Comerț Regionale. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

TRANSPARENȚA

Publicarea informației cu privire la comerțul cu bunuri și servicii

232. Unii membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație despre mijlocul special de informare stipula în Articolul 21 al Legii “Cu privire la bazele activității economice externe”. Ca răspuns reprezentantul Moldovei a constatat că mijlocul special de informare comercială specificată în Articolul 21 al Legii menționate se efectuează în cadrul Ministerului Economiei și Reformelor.

233. Reprezentantul Moldovei a spus că Moldova va implementa cerințele transparenței Articolului X al GATT 1994. Toate legile și regulamentele respective descrise în Articolul X al GATT 1994 vor fi publicate în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" – principala publicație utilizată în acest scop. Alte decizii sau regulamente cu subiecte specifice sunt publicate în revistele și ziarele de specialitate. Conform Articolului 76 al Constituției Republicii Moldova “legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

234. Unii Membri ai Grupului de Lucru au solicitat informație despre modul în care Moldova este în stare să aplice pe deplin cerințele de transparență a Acordului General privind Comerțul cu Servicii (Acordul GATS), inclusiv Articolului III al Acordului GATS. Ca răspuns, reprezentatul Moldovei a menționat că Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr.1104 din 28 noiembrie 1997 “Cu privire la modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale” prevede că toate legile, Hotărârile Guvernului și alte acte normative intră în vigoare numai după publicarea lor, astfel asigurându-se conformitatea cu Art. III (1) al Acordului GATS. Centrul informațional, care va fi creat pe lângă Ministerul Economiei și Reformelor, va servi ca un centru informațional în sensul Acordului GATS. Alte centre informaționale similare vor fi create pe lângă alte instituții guvernamentale asemenea ca Banca Națională, Ministerul Finanțelor, Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor, astfel asigurându-se respectarea prevederilor paragrafelor 3 și 4 ale Art. III al GATS. Adicional, reprezentantul Moldovei a confirmat că va lua toate măsurile necesare pentru asigurarea deplină a altor cerințe de transparență prevăzute de Acordul GATS, inclusiv Articolul III.

NOTIFICARE

235. Reprezentantul Moldovei a menționat că lista notificărilor solicitate de Acordurile O.M.C. a fost transmisă prin documentul WT/ACC/SPEC/MOL/6/Rev.1 cu informație privind termenele limită a tuturor notificărilor cerute până la aderare și imediat după aderare. Orice regulament ulterior adoptat de Moldova, cu efect asupra legilor adoptate pentru implementarea oricărui Acord din Acordurile O.M.C., de asemenea va fi în conformitate cu cerințele acestui Acord. Grupul de Lucru a luat în considerație acest angajament.

- Concluzii

236. Grupul de Lucru a luat în considerație explicațiile și declarațiile Moldovei privitoare la regimul Comerțului exterior, reflectate în acest raport. Grupul de Lucru a luat în considerație angajamentele luate de Moldova în legătură cu subiecte specifice reproduse în paragrafele [30, 34,48,54, 63, 65, 74, 78, 83, 90, 94, 96, 98, 105, 109, 123, 134, 135, 140, 144, 149, 152, 158, 215, 231, și 235] ale acestui raport. Grupul de Lucru a luat în considerație că aceste angajamente sunt incorporate în paragraful 2 al Protocolului de Aderare al Moldovei la O.M.C.

237. Îndeplinind examinările regimului de comerț exterior al Moldovei și în contextul explicațiilor, angajamentelor și concesiilor făcute de reprezentantul Moldovei, Grupul de Lucru a ajuns la concluzia ca Moldova să fie invitată să adere la Acordul Marrakesh care stabilește O.M.C., în baza prevederilor Articolului XII. În acest scop, Grupul de Lucru a pregătit Proiectul hotărârii și Protocolul de aderare, care sunt anexele la acest raport, și a luat în considerație Angajamentele Specifice ale Republicii Moldova în domeniul serviciilor (documentul WT/ACC/MOL/.../Add.1) și Lista angajamentelor și concesiunilor pe mărfuri (documentul WT/ACC/MOL/.../Add.2) care sunt anexate la acest Protocol. Aceste texte se propun spre adoptare de Consiliul General când se va adopta Raportul. Când Hotărârea este adoptată, Protocolul de Aderare trebuie să fie aprobat de Moldova, care va deveni Membru după 30 de zile de la acceptarea Protocolului. Grupul de Lucru a convenit, totuși, că a finalizat lucrul privind negocierile pentru aderarea Moldovei la Acordul de la Marrakesh, care a înființat O.M.C.

ANEXA NR.1

Lista actelor normative și legislative puse la dispoziția Grupului de Lucru pentru aderarea Republicii Moldova la O.M.C.**Legi și Rezoluții:**

- Legea cu privire la Codul Vamal - Nr. 1321-XII, 9 martie 1993;
- Legea cu privire la completarea și modificarea Codului Vamal - Nr. 44-XIII, 12 aprilie 1994;
- Legea cu privire la asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației - Nr.1513-XII, 16 iunie1993;
- Legea cu privire la investițiile străine - Nr. 998-XII 1 aprilie. 1992;
- Legile cu privire la introducerea amendamentelor la legea cu privire la investițiile străine - Nr. 197-XIII din 27 iulie 1994; Nr. 92-XIII din 11 mai 194, Nr. 321-XIII din 13 decembrie 1994;
- Legea cu privire la Guvern - Nr. 64-XII, 31 mai 1990;
- Legea cu privire la reglementarea exportului și importului de mărfuri și servicii - Nr. 188-XII, 26 iulie 1990, care a fost abrogată prin Legea cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe;
- Legea cu privire la bănci și activitatea bancară – nr.601-XII din 12 iunie 1991, a fost abrogată prin Legea cu privire la instituțiile financiare;
- Legea cu privire la instituțiile financiare - Nr. 550-XIII, 21 iulie 1995;
- Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei Nr. 548-XIII din 21 iulie 1995;
- Legea cu privire la bazele activității economice externe – nr. 849-XII din 3 ianuarie 1992, care a fost abrogată prin Legea cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe;
- Legea cu privire la reglementarea de stat a activității economice externe, aprobată de Parlament la 5 iunie 2000;
- Legea Bugetului de Stat pentru anul 1999;
- Legea cu privire la acordarea de licență unor genuri de activitate – nr.332-XIV din 26 martie 1999;
- Legea cu privire la cooperare - Nr. 864-XII din, 16 ianuarie1992;
- Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi - Nr. 845-XII, 03 ianuarie.1992 (cu amendamente);
- Legea cu privire la asigurări nr. 1508-XII, 15 iunie1993 (cu amendamente);
- Legea cu privire la protecția consumatorilor; Nr. 1453-XII, 25 mai1993;
- Legea cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței; nr. 906-XII, 29 februarie 1992;
- Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative - Nr. 51 -XIII, 14 aprilie1994;
- Legea cu privire la Statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor Republicii Moldova - Nr. 276-XIII, 10 noiembrie1994;
- Legea cu privire la intrarea și ieșirea în Republica Moldova – nr. 269-XII din 9 noiembrie 1994;
- Legea cu privire la accize - Nr. 347, 27 decembrie1994;
- Legea cu privire la taxa pe valoare adăugată – Nr.264-XII din 9 decembrie 1995;
- Legea cu privire la activitatea de audit, nr. 729-XIII, 15 februarie1996;
- Legea cu privire la arendă, Nr. 861-XII, 14 ianuarie1992;
- Legea cu privire la utilizarea forței de muncă - Nr. 878-XII, 16 ianuarie.1992;
- Legea contabilității - Nr. 426, 4 aprilie 1995;
- Legea cu privire la standardizare – Nr.590-XIII din 22 septembrie 1995, modificată prin Legea 919-XIV din 12 aprilie 2000;
- Legea cu privire la certificare – Nr.652-XIV din 28 octombrie 1999;
- Legea cu privire la barierele tehnice în calea comerțului – Nr.866-XIV din 10 martie 2000;
- Legea cu privire la modificarea Legii privind protecția desenelor industriale nr.991-XIII din 15 octombrie 1996;
- Legea cu privire la mărci și denumirile de origine Nr. 588-XIII, 22 septembrie1995;
- Legea cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe Nr. 293-XIII, 23 noiembrie1994, modificată prin Legea nr. 29-XIV din 28 mai 1998;
- Legea cu privire la brevetele de invenție, Nr. 461-XIII din 18 mai 1995;
- Legea audiovizualului - nr. 603-XIII din 3 octombrie 1995;
- Legea cu privire la protecția soiurilor de plante – nr. 915 din 11 iulie 1996;
- Legea cu privire la protecția desenelor și modelelor industriale – nr. 991-XIII din 15 octombrie 1996;
- Legea cu privire la modificarea unor legi privind protecția drepturilor industriale, aprobată de Parlament în iulie 2000;

- Legea cu privire la circulația hârtiilor de valoare și bursele de valori – nr. 1427 din 18 mai 1993;
- Legea cu privire la secretele comerciale nr.171-XIII din 6 iulie 1994;
- Legea cu privire la bazele sistemului fiscal – nr. 1198-XII din 17 noiembrie 1992;
- Legea cu privire la fondul rutier - Nr. 720-XIII din 2 februarie 1996;
- Legea cu privire la Tariful Vamal – nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997;
- Legea Bugetului de Stat pentru anul 1998 – nr. 1446-XII din 27 decembrie 1997;
- Legea viei și vinului - Nr. 131-XIII din 2 iunie 1994;
- Lege cu privire la activitatea veterinară - Nr. 1538-XII din 23 iunie 1993;
- Legea cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998 - Nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997, (modificată prin legile Nr.1566-XIII din 26 februarie 1998; Nr.187-XIII din 6 noiembrie 1998; Nr.237-XIIV din 23 decembrie 1998; Nr.239-XIIV din 23 decembrie 1998 și altele;
- Legea cu privire la carantina fitosanitară Nr. 506-XIII din 22 iunie 1995;
- Legea cu privire la achizițiile de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile statului - Nr. 1166-XII, 30 mai 1997; și
- Legea cu privire la Zona Antreprenoriatului Liber "Expo-Business-Chișinău" - Nr. 625-XIII, 03 noiembrie 1995, modificată prin Legea nr. 1517-XIII din 18 februarie 1998.

Legea și Acordurile privind autoritățile locale

- Legea cu privire la statutul juridic al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) Nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994;
- Memorandumul privind Bazele pentru Normalizarea Relațiilor dintre Republica Moldova și Transnistria semnat la Moscova în data de 8 mai 1997;
- Acordul privind baza organizațională a colaborării social-economice între Republica Moldova și Transnistria semnat la 10 noiembrie 1997.

Decrete:

- Decretul cu privire la promulgarea rezultatelor financiare pentru anul 1995;
- Decretul cu privire la promulgarea rezultatelor financiare pentru anul 1996;
- Decretul Parlamentului Nr. 1430 - KP din 18 mai 1993 cu privire la introducerea Legii cu privire la introducerea taxei pentru operațiunile cu hârtiile de valoare.

Decizii și Instrucții și alte Acte Legislative:

- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la preîntâmpinarea importului și comercializării ilicite a produselor chimice și biologice destinate utilizării în agricultură și silvicultură - Nr. 740 din 2 noiembrie 1995;
- Hotărârea Guvernului nr. 371 din 6 iunie 1995 cu privire la perfecționarea mecanismului de reglementare a relațiilor economice externe;
- Hotărârea Guvernului nr.340 din 2 iunie 1993 cu privire la aprobarea Regulamentului de bază cu privire la structura cheltuielilor de fabricare și desfacere a producției (lucrărilor, serviciilor), incluse în prețul de cost, și modul de formare a rezultatelor financiare ale întreprinderilor;
- Sumar al metodologiei de calculare a taxelor bancare și ordinea achitării acestora în buget (16 ianuarie 1994);
- Hotărârea Guvernului Nr. 859 din 13 august 1998 cu privire la reglementarea unor genuri de activitate în Republica Moldova, care a fost înlocuită prin Legea nr.332-XIV din 26 martie 1999 cu privire la acordarea de licență unor genuri de activitate;
- Hotărârea Guvernului nr.1154, din 15 decembrie 1997 cu privire la optimizarea activităților serviciilor de control la frontiera de stat, împreună cu amendamentele care au urmat;
- Hotărârea Guvernului nr.760 din 10 noiembrie 1995 cu privire la aprobarea Regulamentului de producere a vinurilor și altor produse viticole cu denumire de origine;
- Hotărârea Guvernului nr.378 din 22 iulie 1998 cu privire la Statutul veterinar al Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului Nr. 777 din 13 august 1997 cu privire la perfecționarea mecanismului de reglementare a comerțului exterior, cu amendamentele care au urmat;
- Hotărârea Guvernului nr. 697 din 10 octombrie 1995 cu privire la constituirea Serviciului de Stat de Carantină Fitosanitară, modificată prin Hotărârea Guvernului nr.408 din 27 aprilie 2000;
- Codul Penal art.141 cu privire la încălcarea drepturilor de autor, art. 512 cu privire la încălcarea dreptului de proprietate asupra proprietății intelectuale;
- Hotărârea Guvernului Nr. 659 din 5 septembrie 1994 cu privire la măsurile de introducere a cambiei;

- Hotărârea Guvernului Nr. 719 din 23 septembrie 1994 cu privire la Ministerul Telecomunicațiilor și Informaticii;
- Hotărârea Guvernului nr.363 din 25 iunie 1996 cu privire la organizarea activităților de standardizare și metrologie;
- Hotărârea Guvernului nr. 713 din 23 octombrie 1995 cu privire la remunerația de autor pentru folosirea dreptului de autor și a drepturilor conexe;
- Hotărârea Guvernului Nr. 494 din 17 iulie 1995 cu privire la instituirea Registrului Național provizoriu pentru programele de computer;
- Hotărârea Guvernului Nr. 524 din 24 iulie 1995 cu privire la administrarea pe principii colective a drepturilor patrimoniale ale autorilor și titularilor de drepturi conexe;
- Hotărârea Guvernului cu privire la aderarea la Convenția mondială a drepturilor de autor;
- Hotărârea Guvernului cu privire la aderarea la convenția cu privire la protecția reformatorilor, producătorilor de fonograme și companiilor de radiodifuziune (Roma, 1961);
- Hotărârea Guvernului cu privire la aderarea la Convenția de la Berna pentru protecția lucrărilor artistice și literare (Actul din Paris 1971);
- Hotărârea Guvernului nr. 743 din 31 decembrie 1996 cu privire la Statutul Agenției de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale din Republica Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.423 din 3 mai 2000 cu privire la aprobarea Regulamentului privind supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat în Republica Moldova;
- Hotărârea Guvernului cu privire la implementarea și realizarea angajamentelor luate de Republica Moldova în procesul de aderare la Organizația Mondială de Comerț”;
- Statutul provizoriu al Protecției Proprietății Industriale din Republica Moldova;
- Statutul Provizoriu al reprezentanților autorizați din Moldova;
- Instrucții cu privire la compilarea și colectarea aplicațiilor pentru oferirea patentelor la invenție;
- Instrucții cu privire la compilarea și colectarea aplicațiilor pentru înregistrarea modelelor utile;
- Instrucții cu privire la compilarea și colectarea aplicațiilor pentru înregistrarea mărcilor comerciale și mărcilor de serviciu;
- Instrucții cu privire la compilarea și colectarea aplicațiilor pentru înregistrarea aplicațiilor originilor bunurilor;
- Instrucții cu privire la aplicația statutului provizoriu al protecției proprietății industriale în Moldova privind invențiile, pentru care se cere patentul pentru responsabilitatea aplicatului și Instrucția cu privire la aplicarea statutului provizoriu a protecției proprietății industriale în Moldova în ceea ce privește desenele industriale;
- Indicații instructiv-metodice cu privire la control sanitar de stat a produselor alimentare și al materiei prime importate Nr. 3177-84;
- Cerințele medical-biologice și regulile sanitare cu privire la produsele alimentare și materia primă importată Decizia Ministerului Sănătății Nr. 5061-89;
- Concepția reformei fiscale;
- Hotărârea Guvernului Nr. 99 din 27 februarie 1996 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a valorii în vamă a mărfurilor și bunurilor importate pe teritoriul Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului Nr. 658 din 20 septembrie 1995 cu privire la Mecanismul achizițiilor publice și celor din contul împrumuturilor externe, abrogată prin Legea nr.1217-XIV din 31 decembrie 1997 privind Agenția Națională pentru Achizițiile Publice;
- Regulamentul Ministerului Finanțelor cu privire la modul de a elibera licențe pentru desfășurarea activității de asigurare;
- Lista companiilor înregistrate în registrul de stat ca producători-monopoliști ;
- Lista produselor, pentru care certificarea este permisă în baza declarației producătorului;
- Anexa 5 la Legea Republicii Moldova Nr. 390-XII cu privire la Programul de Privatizare de stat pentru anii 1995-1996 din 15 martie 1995;
- Hotărârea Guvernului cu privire la implementarea inspecției înainte de expediție a mărfurilor importate din 12 august 1999;
- Anexa nr.3 al Hotărârii Guvernului nr.414 din 13 iulie 1994 “Lista mărfurilor supuse certificării obligatorii”;
- Lista Garanțiilor de Stat interne și externe;
- Lista întreprinderilor unde proprietatea statului depășește 25%.

Proiecte de legi și regulamente:

- Proiectul Legii cu privire la antidumping, măsurile compensatorii și de salvagardare;
- Proiectul Codului Vamal (Capitolele II-XII);
- Proiectul Legii cu privire la modelele utile;
- Legea cu privire la Tariful Vamal, inclusiv proiectul amendamentelor aprobate în iulie 2000 în prima redacție de Parlamentul Republicii Moldova;
- Proiectul Ordonanței Guvernului Republicii Moldova cu privire la inspecția înainte de expediție a mărfurilor importate;
- Proiectul amendamentelor la legea cu privire la protejarea consumatorilor.

Acordurile de Comerț Liber și alte acorduri:

- Armenia;
- Azerbaidjan;
- Belarus;
- Kazahstan;
- Republica Kârgâzstan;
- România;
- Federația Rusă;
- Turkmenistan;
- Ucraina;
- Uzbekistan;
- Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Islamice Iran privind dezvoltarea relațiilor comerciale;
- Acord Interimar în domeniul comerțului și problemelor ce țin comerț dintre Uniunea Europeană, Uniunea Europeană a Oțelului și Cărbunelui și Uniunea Europeană a Energiei Atomice pe de o parte și Republica Moldova pe de altă parte;
- Acordul între Uniunea Europeană și Republica Moldova cu privire la comerțul cu produsele textile, semnat la Bruxelles pe data de 14 mai, 1993.

Anexa 2**Scutirile acordate prin Legea Bugetului pentru anul 2000 de la plata impozitelor:**

- (i) de vărsarea la buget a impozitului pe venit:
  - a) atelierele curative de producție (de muncă) de pe lângă spitalele de psihiatrie ale Ministerului Sănătății în care muncesc persoane handicapate;
  - b) Centrul Republican Experimental pentru Protezare, Ortopedie și Reabilitare al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
  - c) Întreprinderile Societății Orbilor, Societății Surzilor și Societății Invalizilor;
  - d) Întreprinderile penitenciarilor;
  - e) Organele cadastrale teritoriale – pe venitul calculat, destinat creării și funcționării fondului de garanție al Agenției Naționale Cadastru, Resurse Funciare și Geodezie, precum și pe venitul calculat, destinat acumulării de mijloace pentru acoperirea cheltuielilor de deservire și rambursare a creditului extern în vederea implementării Primului Proiect de Cadastru;
  - f) Veniturile obținute sub formă de dobândă la hârtiile de valoare de stat emise în anul 2000, indiferent de termenul lor de rambursare;
- (ii) De calcularea impozitului pe venit:
  - a) militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, din sistemul penitenciar și din Departamentul Protecției Civile și Situații Excepționale – pe veniturile primite la locul serviciului de bază, fără dreptul de a transmite soției (soțului) scutirea personală;
  - b) persoanele fizice – pe ajutorul material primit din fondurile de rezervă ale Guvernului și ale autorităților publice locale, precum și din mijloacele sindicatelor, în conformitate cu regulamentele care prevăd acordarea unui astfel de ajutor;
  - c) sportivii și antrenorii – pe ajutorul financiar acordat de Comitetul Internațional Olimpic și pe premiile acordate la competițiile sportive internaționale;
  - d) Comitetul Național Olimpic și federațiile sportive europene și internaționale de profil și de alte organizații sportive internaționale;
  - e) Societatea pe Acțiuni “Apă-Canal” Chișinău – pe venitul calculat și transferat în fondul special pentru serviciul și rambursarea creditului primit de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare;
- (iii) De impozitul funciar:
  - a) instituțiile financiare de la bugetele de toate nivelurile. Această prevedere nu este aplicabilă terenurilor folosite în activitatea de întreprinzător sau date în arendă;
  - b) Întreprinderile Societății Orbilor, Societății Surzilor și Societății Invalizilor;
  - c) Întreprinderile penitenciarilor;
  - d) Stadionul Republican și Manejul de Atletism din Chișinău;
  - e) Pentru terenurile pe care este amplasat fondul de locuințe și pentru terenurile de pe lângă casă, în limita normelor stabilite:
    - persoanele care au atins vârsta de 61 de ani bărbații și de 56 de ani femeile, invalizii de gradul I și II, invalizii de copilărie, alte persoane inapte pentru muncă, invalizii de gradul III (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, participanții la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobil). Categoriile de persoane indicate (cu excepția invalizilor de gradul I și II și a invalizilor din copilărie) sunt scutite de impozit dacă nu locuiesc împreună cu membri ai familiei ați pentru muncă. La acordarea acestei înlesniri fiscale, la categoria “alte persoane inapte pentru muncă” sunt stabiliți copiii de până la 16 ani inclusiv, persoanele care satisfac serviciul militar în

termen, elevii și studenții din instituțiile de învățământ (frecvența de zi) cu perioada de studii de peste un an;

- familiile participanților căzuți în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova și persoanele care au fost întreținute de aceștea;
- familiile militarilor căzuți în acțiunile de luptă din Afghanistan și persoanele care au fost întreținute de aceștea;
- persoanele care au suferit în urma alunecărilor de teren. Scutirea se acordă la decizia consiliului local.

În cazul categoriilor sus menționate care dispun de imobil valoarea căruia depășește

(iv) de impozitul pe bunurile imobiliare:

- a) instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile;
- b) organizațiile și întreprinderile Societății Orbilor, Societății Surzilor și Societății Invalizilor;
- c) Centrul Republican Experimental pentru Protezare, Ortopedie și Reabilitare al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
- d) întreprinderile penitenciarelor;
- e) obiectivele de protecție civilă;
- f) misiunile diplomatice pentru bunurile imobiliare puse la dispoziția lor pe bază de mutualitate, fără chirie;
- g) organizațiile religioase pentru bunurile imobiliare destinate riturilor de cult;
- h) în limita costului imobilului, domiciliului permanent de până la 30 mii lei:

- persoanele care au atins vârsta de 61 de ani bărbații și de 56 de ani femeile, invalizii de gradul I și II, invalizii din copilărie, alte persoane inapte pentru muncă, invalizii de gradul III (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, participanți la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl). Categoriile de persoane indicate (cu excepția invalizilor de gradul I și II și invalizilor din copilărie) sînt scutite de impozit dacă nu locuiesc împreună cu membri ai familiei apți pentru muncă. La acordarea înlesnirilor fiscale, la categoria "alte persoane inapte pentru muncă" sînt atribuiți copiii de până la 16 ani inclusiv, persoanele care satisfac serviciul militar în termen, elevii și studenții din instituțiile de învățământ (frecvența de zi) cu perioada de studii de peste un an;

- familiile participanților căzuți în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova și persoanele care au fost întreținute de aceștea;
- familiile militarilor căzuți în acțiunile de luptă din Afghanistan și persoanele care au fost întreținute de aceștea;
- familiile persoanelor decedate în urma unor boli cauzate de participarea lor la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobîl și persoanele care au fost întreținute de aceștea;
- familiile care au copii invalizi în vîrstă de până la 18 ani;

În cazul cînd categoriile menționate dispun de imobil al cărui cost depășește 30 mii lei, impozitul pe bunurile imobiliare se plătește din diferența dintre costul imobilului și 30 mii lei.

Pentru anul curent rămân în vigoare și alte acte legislative care prevăd acordarea către persoanele fizice de înlesniri la impozitul pe bunuri imobiliare. În cazul în care o persoană fizică poate beneficia de mai multe înlesniri fiscale, acesteia se acordă doar una din ele, cea mai avantajoasă;

- i) persoanele al căror imobil a suferit în urma alunecărilor de teren. Scutirea se acordă la decizia consiliului local;

(v) de taxa pentru apă:

- a) apele subterane extrase din subsol concomitent cu minereuri sau extrase pentru prevenirea (lichidarea) acțiunilor dăunătoare ale acestor ape;
  - b) apa folosită la apărarea împotriva incendiilor;
  - c) apa consumată de întreprinderile Societății Orbilor, Societății Surzilor și Societății Invalizilor;
  - d) apa captată de populație din izvoarele de suprafață și din cele subterane pentru alimentare cu apă potabilă și menajeră;
- (vi) de taxa pe valoarea adăugată, de taxa vamală și de taxa pentru efectuarea procedurilor vamale: - mărfurile și serviciile importate sau achiziționate pe teritoriul Republicii Moldova, din contul creditelor și granturilor acordate Guvernului sau acordate cu garanție de stat, din contul împrumuturilor acordate de organisme financiare internaționale (inclusiv din cota-parte a Guvernului) destinate realizării proiectelor respective, conform listei aprobate de Guvern;
  - (vii) de taxa pe valoarea adăugată și de taxa vamală – autoturismele, atât la import, cât și la comercializare pe piața internă;
  - (viii) de taxa pe valoarea adăugată și de taxa vamală – țigările de import cu filtru, atât la import, cât și la comercializare pe piața internă. Începând cu 1 octombrie curent, taxa pe valoare adăugată și taxa vamală la articolele menționate se vor aplica pe principii generale;
  - (ix) de taxa pe valoarea adăugată și de taxa vamală – semințele de cartof de primă reproducție, atât la import, cât și la comercializare pe piața internă;
  - (x) până la 1 iulie curent, de taxa pe valoarea adăugată și de taxele vamale - utilajul și alte bunuri materiale importate pentru activitatea de producție de către Compania de Explorare a Resurselor Naturale "Redeco" L.T.D. din S.U.A., conform Acordului de concesiune privind prospecțiunea și explorarea resurselor de petrol și gaze;
  - (xi) de taxa pe valoarea adăugată, de taxele vamale - utilaj și echipament importate, primite ca donații de la Comitetul Național Olimpic și de federațiile naționale de profil de la Comitetul Internațional Olimpic, de la federațiile sportive europene și internaționale de profil și de la alte organizații sportive internaționale pentru pregătirea lotului național de participare la Jocurile Olimpice de la Sydney;
  - (xii) de taxa vamală materialele importate, necesare activității statutare, primite ca donații din partea Consiliului Europei de către Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei în Republica Moldova;
  - (xiii) de taxa pe valoarea adăugată pentru mărfurile produse și serviciile prestate și de taxa pentru folosirea resurselor minerale - întreprinderile penitenciarelor;
  - (xiv) de vărsarea la buget a taxei pe valoare adăugată, a impozitului pe venit și a taxei pentru extragerea materialelor de construcție inerte - Societatea pe Acțiuni "Mina din Chișinău", dacă utilizează mijloacele respective la realizarea măsurilor de preîntâmpinare a inundării excavațiilor miniere;
  - (xv) de vărsarea la buget a taxei pe valoare adăugată la mărfurile produse și la serviciile prestate – organizațiile și întreprinderile Societății Orbilor, Societății Surzilor Societății Invalizilor;
  - (xvi) de vărsarea la buget, în proporție de 50 la sută din taxa pe valoare adăugată calculată – agenții economici care efectuează procesul de restructurare prin intermediul Consiliului Creditorilor, cu condiția utilizării sumei respective pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de restructurare și a executării măsurilor preconizate în acordul-memorandum. Se permite Consiliului Creditorilor să aprecieze suma scutirii reale de taxa pe valoarea adăugată, care va fi echivalentă cu cheltuielile efectuate de agenții economici respectivi conform planurilor de restructurare a acestora;
  - (xvii) de vărsarea la buget a taxei pe valoare adăugată – mijloacele realizate din vinderea fondurilor fixe și altor bunuri materiale ale agenților economici, față de care judecătoria economică a deschis procese de faliment (procedura de lichidare) conform Legii nr.786-XIII din 26 martie 1996 cu privire la faliment, cu condiția folosirii mijloacelor respective la stingerea datoriilor față de creditori;

- (xviii) de vărsarea la buget a impozitelor și taxelor (cu excepția impozitului pe venitul persoanelor fizice, taxei vamale, taxei pentru efectuarea procedurilor vamale, taxei pe valoare adăugată și accizelor la import) – întreprinderile Serviciului Silvic de Stat, cu condiția utilizării mijloacelor respective la regenerarea, paza și protecția fondului forestier. Rezultatele acestor operațiuni vor fi reflectate în executarea de casă a bugetului de stat în baza dărilor de seamă lunare prezentate de Serviciul Silvic de Stat;
- (xix) de taxa pentru înregistrarea hârtiilor de valoare de stat la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare – Ministerul Finanțelor .

Anexa nr.3**Lista genurilor de activitate care necesită autorizare prin licențe****1. Ministerul Economiei și Reformelor:**

- organizarea turismului extern;
- colectarea deșeurilor tehnice ce conțin metale neferoase;
- organizarea comerțului de bursă și a licitațiilor;
- exercitarea funcțiilor de administrator al procedurii de concurs și de administrator al procedurii de reorganizare.

2. Ministerul Finanțelor:

- activitatea de audit;
- activitatea în domeniul asigurărilor;
- funcționarea lombardurilor;
- organizarea și tragerea loteriilor;
- întreținerea cazinourilor, exploatarea automatelor de joc cu câștiguri bănești, punerea mizelor la competițiile sportive și altele;
- activitatea ce ține de marcarea de stat a articolelor din metale prețioase și pietre prețioase și activitatea cu metale prețioase și pietre prețioase;
- importul și comercializarea cu ridicata a băuturilor alcoolice;
- importul și comercializarea angro cu ridicata a articolelor din tutun;
- importul și comercializarea benzinei și motorinei;
- activitatea asociațiilor de economii și împrumut ale cetățenilor;
- activitatea depozitelor vamale libere;

3. Ministerul Industriei și Comerțului:

- fabricarea substanțelor chimice, articolelor și produselor chimice de uz casnic;
- comerțul cu ridicata (mica ridicată) cu mărfuri de larg consum.

4. Ministerul Agriculturii și Industriei Prelucrătoare:

- producerea și comercializarea materialului de înmulțire și săditor pomicol, bacifer și de viță de vie;
- producerea și comercializarea semințelor de legume, culturi bostănoase, cartofi și culturi de câmp;
- proiectarea plantațiilor pomicole, bacifere și de viță de vie;
- producerea pentru comercializare a materialului biologic de bovine, porcine, ovine, păsări, cabaline și piscicol;
- creșterea vitelor de prăsilă, destinate comercializării;
- importarea și comercializarea preparatelor chimice, biologice și stimulentele de creștere a plantelor;
- fabricarea preparatelor biologice și stimulentele de creștere a plantelor;
- producerea, stocarea și comercializarea en gros sau numai stocarea și comercializarea en gros a băuturilor alcoolice, inclusiv a alcoolului etilic și a berii, produse în republică;
- prelucrarea tutunului și producerea articolelor din tutun, comercializarea en gros, inclusiv exportul tutunului.

5. Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor:

- exploatarea transportului auto pentru traficul de pasageri (cu excepția rutelor în raza orașului);
- exploatarea transportului auto specializat destinat transportării substanțelor toxice, explozibile și inflamabile (după coordonarea cu Departamentul Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică și Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale, iar în anumite cazuri, cu serviciile controlului sanitar);
- elaborarea, montarea, instalarea, întreținerea și exploatarea rețelelor de telecomunicații civile, inclusiv transport date și prestarea serviciilor prin intermediul acestor rețele;
- elaborarea, montarea, instalarea, întreținerea tehnică a rețelelor de televiziune prin cablu și a posturilor (stațiilor) de radiodifuziune și televiziune prin eter;
- funcționarea rețelelor de televiziune prin cablu și a posturilor (stațiilor) de radiodifuziune și televiziune prin eter (licențe tehnice);
- prestarea serviciilor poștale expres privind coletele recomandate;
- comercializarea și exploatarea echipamentelor de telecomunicații, poștă și informatică (autorizații - tip).

6. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei:

- organizarea angajării provizorii peste hotare a cetățenilor Republicii Moldova, precum și plasarea în câmpul muncii a cetățenilor în teritoriul Republicii Moldova.

7. Ministerul Sănătății:

- desfășurarea activității farmaceutice;
- acordarea asistenței medicale (cu excepția unor activități practicate în exclusivitate de întreprinderile, organizațiile și instituțiile de stat);
- cercetările aplicate în domeniul geneticii și microbiologiei;
- fabricarea, vânzarea, procurarea și păstrarea substanțelor radioactive, aplicate în medicină (numai întreprinderile de stat);
- fabricarea, vânzarea, asistența tehnică, repararea și verificarea articolelor de tehnică și optică medicală;
- utilizarea substanțelor potențial toxice, chimice și biologice, aplicate în medicină.

8. Ministerul Educației și Științei:

înființarea instituțiilor de învățământ de toate nivelurile, instituțiilor și cursurilor de perfecționare și recalificare.

9. Ministerul Culturii:

- organizarea lucrărilor de prospectare și de cercetare arheologică prin coordonare cu Academia de Științe a Republicii Moldova;
- elaborarea proiectelor și executarea lucrărilor de conservare, restaurare și punerea în valoare a monumentelor istorice prin coordonare cu Ministerul Dezvoltării Teritoriului, Construcțiilor și Gospodăriei Comunale;
- comercializarea bunurilor cu valoare artistică și de anticariat.

10. Ministerul Justiției:

- acordarea asistenței juridice;
- efectuarea expertizei judiciare;
- activitatea notarială.

11. Ministerul Afacerilor Interne:

- folosirea substanțelor explozive, mijloacelor explozive și pirotehnice;

- repararea armelor sportive și de vânătoare;
- activitatea nestatală de depistare;
- instruirea în diferite tipuri și stiluri de luptă corp la corp, inclusiv în artele marțiale;
- comercializarea diferitelor tipuri de armament și muniții (licențierea exclusivă a întreprinderilor de stat);
- importul, exportul și reexportul armamentului și munițiilor aferente;
- instruirea și reciclarea conducătorilor mijloacelor de transport auto;
- activitatea nestatală de protecție și asigurare a securității;
- confecționarea ștampilelor.
- Importul, exportul și reexportul armamentului și munițiilor aferente.

12. Ministerul Securității Naționale:

- elaborarea, producerea, achiziționarea și comercializarea tehnicii de cifrare, asistența tehnică și profilactică a mijloacelor de cifrare și a altor mijloace speciale pentru păstrarea, prelucrarea, transmiterea, interceptarea și înregistrarea informației, pentru asigurarea autenticității ei și prestarea serviciilor de cifrare;
- protecția criptografică și tehnico-ingenerească a informației, criptoalgoritmilor și analizei criptografice;
- revizii speciale ale mijloacelor tehnice și dispozitivelor în scopul protecției contra scurgerii informației prin canalele tehnice;
- elaborarea cifrurilor;
  - pregătirea de cadre în domeniul criptografiei.

13. Ministerul Mediului:

- utilizarea și prelucrarea deșeurilor;
- utilizarea resurselor naturale (colectarea și comercializarea plantelor spontane, inclusiv a celor medicinale, prinderea animalelor, cu excepția faunei cinegetice, dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânătorii și pescuitului (melci, șerpi, broaște, etc), pescuitul industrial în bazinele acvatice naturale);
- desfășurarea studiului de evaluare a impactului asupra mediului și efectuarea auditului ecologic;
- practicarea tehnologiilor de separare a componentelor aerului atmosferic;
- observații hidrometeorologice.

14. Ministerul Dezvoltării Teritoriului, Construcțiilor și Gospodăriei Comunale:

- lucrările de proiectare pentru toate categoriile de construcții, inclusiv de reconstrucție, reparație generală, consolidare, modernizare și restaurare;
- executarea lucrărilor de construcție-montaj, reconstrucție, reparație generală, consolidare, modernizare și restaurare pentru toate categoriile de construcții, inclusiv rețelele tehnico-edilitare.
- activitatea privind producerea materialelor și articolelor de construcție.

15. Departamentul Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică:

- construcția, montarea (inclusiv reglarea), exploatarea și repararea obiectelor din industriile miniere, producțiilor cu pericol de deflagrație și inflamabilitate, a obiectelor destinate depozitării și manipulării în ele a substanțelor care pot să formeze amestecuri deflagrante de praf și aer sau de vapori și aer, a sistemelor de alimentare cu gaze, instalațiilor de ridicat, cazanelor, recipientelor, care funcționează sub presiune, precum și a conductelor de abur și apă fierbinte (în cazuri necesare se va coordona cu Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale);

- fabricarea, montarea (inclusiv reglarea) și repararea utilajului chimic, minier antideflagrant și electrotermoenergetic;
- păstrarea și utilizarea materialelor industriale explozive (în comun acord cu Ministerul Afacerilor Interne);
- exploatarea zăcămintelor de minereuri utile (cu excepția celor de largă răspândire);
- expertizarea securității producțiilor (obiectelor) industriale, inclusiv a lucrărilor subterane și electrotermoenergetice;
- fabricarea, reparația, verificarea, calibrarea, încercarea, exploatarea și comercializarea mijloacelor de măsurat;
- folosirea subsolului în alte scopuri decât extragerea substanțelor minerale utile;
- executarea lucrărilor de foraj (cu excepția prospecțiunilor tehnice în construcții);
- exploatarea izvoarelor și îmbutilierea apelor minerale și de masă;
- importul, utilizarea, depozitarea, comercializarea reactivelor chimici, gazelor lichefiate și a substanțelor (materialelor) chimice toxice și cu pericol de deflagrație;
- depozitarea combustibilului și materialelor lubrifiante (după coordonarea cu Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale);
- exploatarea stațiilor de alimentare cu produsele petroliere și gaze (cu coordonarea Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale);
- importul, exportul, producerea și consumul la intern a substanțelor care distrug stratul de ozon, reglementate prin Protocolul de la Montreal, precum și a produselor ce conțin substanțe reglementate;
- importul, păstrarea, exploatarea și utilizarea surselor de radiații ionizate a materialelor radioactive.

16. Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale:

- funcționarea clădirilor, construcțiilor și unităților de producție ale căror caracteristici pot genera incendii sau explozii, a obiectivelor aglomerate;
- proiectarea, montarea, reglarea și asistența tehnică a sistemelor automate de prevenire a incendiilor la unitățile economice;
- certificarea și cercetarea proprietăților de inflamare și de comportare la foc a substanțelor, materialelor, articolelor utilajului și construcțiilor în conformitate cu regulile sistemului național de certificare;
- crearea serviciului departamental de pompieri la întreprinderi a formațiunilor și serviciilor protecției civile (militare, militarizate, specializate, teritoriale etc.);
- fabricarea tehnicii de intervenție în caz de incendii, a utilajului tehnic pentru stingerea incendiilor, a mijloacelor de protecție contra incendiilor, tehnicii, echipamentului și mijloacelor de efectuare a lucrărilor operative de salvare - deblocare și de neamânat;
- transportarea materialelor radioactive;
- implementarea tehnologiilor de prevenire și intervenție în situații excepționale;
- proiectarea și deservirea sistemelor de prevenire și intervenție în situații excepționale, a edificiilor de protecție civilă și sistemelor de asigurare vitală;
- instruirea și pregătirea în domeniul protecției civile.

17. Comisia de Stat pentru Piața Hârtiilor de Valoare:

- activitatea profesională cu hârtiile de valoare;
- activitatea Bursei de Valori;
- activitatea fondurilor de investiții.

18. Comitetele executive raionale și primăriile municipale:

- activitatea în sfera comerțului cu amănuntul și alimentației publice;
- comercializarea cu amănuntul a producției alcoolice;
- comercializarea cu amănuntul a articolelor din tutun;
- transportarea de pasageri în trafic urban, inclusiv cu taximetrele;
- exploatarea zăcămintelor de minereuri utile de largă răspândire.

19. Agenția Națională pentru Cadastru, Resurse Funciare și Geodezie:

- lucrări topogeodezice și cartografice în cadrul prospecțiunilor tehnice pentru diferite genuri de activitate și prospecțiunilor tehnice complexe în construcții;
- activități ce țin de domeniul cadastrului funciar general, de elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului și de evaluare a terenurilor;
- efectuarea lucrărilor de inventariere și estimarea bunurilor imobiliare.

20. Consiliul Coordonator al Audiovizualului:

- emisiuni radio;
- emisiuni televizate.

21. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică:

- producerea, transportarea, dispecerizarea, distribuția și furnizarea energiei electrice la tarife reglementate și nereglementate;
- producerea, distribuția și furnizarea energiei termice;
- producerea, stocarea, transportarea, distribuția și furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate și nereglementate.

proiect**ANEXA****ADERAREA REPUBLICII MOLDOVA**

Consiliul General,

Având în vedere paragraful 2 al Articolului XII și paragraful 1 al Articolului IX al Acordului de la Marrakesh privind înființarea Organizației Mondiale de Comerț (Acordul O.M.C.) și Procedura de luare a deciziei în baza Articolelor IX și XII al Acordului O.M.C. convenit de Consiliul General (WT/L/93);

Conducând-se de funcțiile Conferinței ministeriale în intervalele între ședințele efectuate în conformitate cu paragraful 2 al Articolului IV al Acordului O.M.C.;

Luând în considerare rezultatele negocierilor orientate către stabilirea termenilor de aderare a Moldovei la Acordul OMC și pregătind un Protocol de Aderare a Moldovei (WT/ACC/MOL/...);

Hotărăște următoarele:

1. Moldova poate adera la Acordul Organizației Mondiale a Comerțului în baza termenilor și condițiilor stabilite în Protocolul anexat la această decizie.

**PROTOCOLUL DE ADERARE AL REPUBLICII MOLDOVA
LA ACORDUL DE LA MARRAKECH CU PRIVIRE
LA CONSTITUIREA ORGANIZAȚIEI MONDIALE A COMERȚULUI**

Organizația Mondială a Comerțului (în continuare denumită ca “O.M.C.”), în conformitate cu decizia Consiliului General al OMC în conformitate cu Art. XII al Acordului de la Marrakesh cu privire la Constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (în continuare definită ca “Acordul O.M.C.”) și, Republica Moldova (în continuare denumită ca “Moldova”),

Luînd în considerație Raportul Grupului de Lucru pentru aderarea Moldovei la OMC din documentul WT/ACC/MOL/... (în continuare denumit ca “Raportul Grupului de Lucru”),

Având în vedere rezultatele negocierilor aderării Moldovei la OMC,

S-a convenit în cele ce urmează:

Partea 1 – Prevederi generale

1. Odată cu intrarea în vigoare al prezentului Protocol, Moldova aderă la Acordul OMC în conformitate cu art. XII al acestui Acord și, astfel devenind Membru al OMC.
2. Acordul OMC la care Moldova aderă, trebuie ca Acordul OMC să fie rectificat, modificat sau altfel modificat cu ajutorul unor instrumente legale astfel încât să intre în vigoare înainte de data intrării în vigoare a prezentului Protocol. Prezentul Protocol va fi parte componentă al Acordului OMC, care va include angajamentele din paragraful 236 al Raportului Grupului de Lucru.
3. În afară de cazurile când este prevăzut altfel, în paragrafele ce țin de paragraful 236 al Raportului Grupului de Lucru, obligațiunile ale Acordurilor de Comerț Multilateral anexate la Acordul OMC care trebuie să fie implementate la începutul perioadei odată cu intrarea în vigoare a acestui Acord, trebuie să fie implementate de Moldova dacă s-a acceptat ca Acordul a intrat în vigoare.
4. Moldova poate menține o măsură inconsistentă la paragraful 1 al Art. II al GATS prevăzută ca o măsură înscrisă în lista Excepțiilor la Art.II anexate la prezentul Protocol și satisfac condițiile Anexei Acordului GATS cu privire la excepțiile Art.II.

Partea II –Listele angajamentelor

5. Listele anexate la prezentul Protocol vor deveni listă a Concesiilor și Angajamentelor anexate la Acordul general pentru Comerț și Tarife 1994 (în continuare denumită ca “GATT 1994”) și Lista angajamentelor specifice în sfera serviciilor anexate la Acordul General de Comerț și Servicii (în continuare denumită ca “GATS”), privind Moldova. Organizarea Concesiunilor și Angajamentelor incluse în liste vor fi implementate după cum s-a specificat în părțile relevante ale respectivelor liste.

6. În scopul satisfacerii prevederilor paragrafului 6 al Art.2 al GATT 1994 la data Acordului, data aplicabilă în legătură cu Lista Concesiilor și Angajamentelor anexate la prezentul Protocol va fi data de intrare în vigoare al prezentului Protocol.

Partea III - Prevederile Finale

7. Prezentul Protocol va fi înaintat spre aprobare, prin semnare sau altfel, pentru Republica Moldova până la 1 iunie 2001.

8. Prezentul Protocol va intra în vigoare după 30 zile de la data aprobării lui.

9. Prezentul Protocol va fi depozitat Directorului General al OMC. Directorul General al O.M.C., în mod rapid, va efectua o copie al prezentului Protocol și în conformitate ce paragraful 7 va înainta spre notificare de acceptare fiecărui membru al OMC.

10. Prezentul Protocol va fi înregistrat conform prevederilor art.102 al Națiunilor Unite.

Concis la Geneva în data de _____2000, într-un singur exemplar copie în limbile engleză, franceză și spaniolă, fiecare text fiind autentic, cu excepția faptului că o Listă anexată la acesta poate să specifice că acesta este autentic în numai într-o limbă sau în mai multe din aceste limbi.

ANEXĂ

OFERTA – REPUBLICII MOLDOVA

Partea I – Bunuri

Circulată în documentul WT/ACC/SPEC/MOL/4/Rev.5/Add.1.

Partea II- Servicii

Circulată în documentul WT/ACC/SPEC/MOL/5/Rev.2/ și Corr. 1
